

Sayı 2, 2022

Q U A T E R V O İ S

A night sky filled with stars is visible above a series of rolling sand dunes in a desert. The dunes are illuminated from the side, creating soft shadows and highlights. The overall scene is dark and atmospheric.

There is only
one good,
knowledge
and one evil,
ignorance

SOCRATES

Editör yazısı

“Düşüncesiz bir yaşam, insana yakışmaz.”

Sevgili Kolejliler;

İki senedir yaşadığımız zorlu pandemi sürecinin ardından; yeniden sosyal hayatımıza, okul hayatımıza merhaba dediğimiz bir sene geçirdik. Bu süreçte hepimiz, adeta yürümeyi öğrenen bir bebek gibi düşe kalka yeniden hayata adapte olduk. Adaptasyon sürecimizde de, hem sosyal açıdan verimsiz geçirdiğimiz iki senenin telafisini yapmaya çalıştık, hem de önümüzdeki dopdolu geçecek olan bir seneye kendimizi adadık. Evde kendimizle yalnız kaldığımız zaman içerisinde, etrafımızdaki en ufak şeyi bile sorgular olduk. Böylelikle hepimizin düşünceleri ve bakış açıları köklü değişikliklere uğradı. Bu değişimde elimizden tutan bir öğretmen olan felsefe; hayatlarımıza yeni bir pencere açtı. Boşuna geçtiğini sandığımız bu iki sene aslında bizim düşünce denizimizde adeta bir dönüm noktası oldu.

Quatervois'nın ikinci sayısı, yaşadığımız bu felsefi dönüm noktasını yansıtan bir yayın oldu. Bizler, düşüncelerimizi sizlerle paylaşmak için yazıya döktük. Umarız siz de bu yayınımda, kendinizi bularak yeni ufuklara açılırsınız.

Her bir çizgisine emek veren tasarım ekibine, uçsuz bucaksız düşüncelerini yazıya döken yazım ekibimize, bu yazıların kontrollerini ve düzeltmelerini yapan ve dergiyi yayına hazırlayan editör grubumuza, en çok da bu sayımızın hayata geçmesi için desteği ve emeğiyle her zaman yanımızda olan okulumuz Felsefe Zümresi öğretmenlerimize canı gönülden teşekkür ediyoruz.

Düşüncelerinizle yepyeni denizlere açılmanız dileğiyle...

Begüm SÖNMEZ

Ece Naz ASLAN

Belinsu USLU

DERGİ EKİBİMİZ

Arda AYYILDIZ
Begüm SÖNMEZ
Belinsu USLU
Beren DİKİLİTAŞ
Defne ATACANLI
Derin ENGÜR
Ece Naz ASLAN
Emre ALYAMAÇ
Enes KOÇU
Gizem Ezgi TANÖREN
İrem BİÇER
İris YAZICI
Kuter KARATAŞ
Lara EROĞLU
Mert BİÇEN
Sude ÇAPOĞLU
Ülşan Naz BİLGESÜ
Yaman Tunç TERZİ

TED Ankara Koleji Vakfı Okulları

Taşpınar Mah. 2800.Cadde No:5

06830 İncek, Gölbaşı / Ankara

Telefon: (312) 586 90 00

Faks: (312) 586 90 37

www.tedankara.k12.tr

info@tedankara.k12.tr

TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi

Felsefe Zümresi Yayınıdır.

Değerlerin, sevgin, önderliğin,
devrimlerin, zihniyetin, emanetin ve
niceleri için sonsuz
teşekkürlerimizle...

Kocaman sevgimizle yolunda yürümeye söz
veriyoruz.

İÇİNDEKİLER

Ahmet İnam İle Felsefe Üzerine
Lara Eroğlu 1

Prometheus, Atatürk ve Düşünce
Özge Azapcı 5

Mezunumuz İle Söyleşi
Belinsu Uslu 10

Etkinliklerimiz 16

Freedom And Obligation
İris Yazıcı 17

Good, Bad Or Moral
Sude Çapoğlu 21

Herkes Ve Her Şey Unutulur
Derin Engür 25

Dewey Ve Türk Eğitim Sistemi
Begüm Sönmez 29

Felsefe Kitaplığı Oluşturmaya Ne Dersiniz? 36

İÇİNDEKİLER

Feminist Felsefe 46
Ece Naz Aslan

Mutluluğu Yanlış Yerde Arıyor Olabilir Miyiz? 49
Begüm Sönmez

Antik Yunan: Spor Ve Olimpiyatlar 53
Enes Koçu

Güzellik Üzerine 57
Defne Atacanlı

Minimalizim Ve Minimalist Yaşamak 60
Belinsu Uslu

Kadın Filozoflar 64
Gizem Ezgi Tanören

Yalnızlık 71
Ece Naz Aslan

Kar ve Güneş, Bahtiyarlık Ve Hüsran Terslikler 74
Mert Biçen

İÇİNDEKİLER

Stoacılardan Öğüt Var

Beren Dikilitaş

78

Yaman Tunç Terzi

Mutluluğa Farklı Bir Bakış

Emre Alyamaç

81

KOINH ΛΟΓΙΚΗ (SAĞDUYU)

SOKRATES'İN SAVUNMASI ÜZERİNE

85

Kuter Karataş

Film Ve Kitap Önerilerimiz

90

Kaynakça

96

Ahmet İnam İle Felsefe Üzerine

Lara Eroğlu

Felsefe dünyasının önemli ismi Sn. Prof. Dr. Ahmet İNAM, röportaj isteğimizi kırmayarak dergimizin ikinci sayısına konuk oldu.

Kendisine teşekkürlerimizi iletiyor, sizleri bu güzel röportaj ile baş başa bırakıyoruz.

Özgeçmiş

Prof. Dr. Ahmet İNAM, 1947'de Sandıklı'da doğdu. 1971 yılında ODTÜ Elektrik Mühendisliği bölümünde yüksek öğrenimini tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi'nde felsefe alanında doktora yaptı. Bu yıldan itibaren, doktora tezini verinceye dek, aynı fakültede Latince ve Eski Yunanca derslerini izledi. 1980 yılında, yardımcı dalı Eski Yunan Edebiyatı, Ana dalı Sistematik Felsefe ve Mantık olmak üzere, doktora sınavlarını pekiyi derece ile verdi. Aynı yıl ODTÜ Beşeri Bilimler bölümüne öğretim görevlisi oldu; 1981'de yardımcı doçent, 1983'te doçent, 1989'da profesör unvanını aldı. Nisan 1989'da profesörlüğe atandı. 1994-2003 tarihleri arasında Felsefe Bölüm Başkanlığı yaptı. 2014'te emekli oluncaya dek bölüm başkanlığını sürdürdü. 1994'ten bu yana Gönül Felsefesi adını verdiği bir arayışın içindedir. Çeviri ve telif hakkının olduğu 30'dan fazla kitabı, 1000'e yakın yayımlanmış makalesi vardır. Evli ve bir çocuk babasıdır. Edebiyat alanında 1965'den beri şiirler, denemeler, eleştiriler yazarak çalışmalarını sürdürmektedir. Ayrıca "Hayatımızdaki ince şeyler" adında yayımlanmış bir romanı bulunmaktadır. Haziran 2003 tarihinde başladığı ODTÜ Felsefe Bölüm Başkanlığı görevini, Temmuz 2014'te emekliliği sebebiyle bırakmıştır. Hala ODTÜ ve başka üniversitelerde yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak ders vermeye devam etmektedir.

Araştırma Ve İlgili Alanları

Mantık, bilim felsefesi, bilgi teorisi başta olmak üzere, felsefe tarihi, kültür felsefesi ve ahlak felsefesi alanlarında çalışmalarını sürdüren İNAM'ın amacı, çağımızdaki insanı, bilim, sanat, din ve kültür etkinlikleri içinde kavramaya çalışmaktır.

Soru 1: ODTÜ’de Elektrik Mühendisliği eğitiminizin üzerine İstanbul Üniversitesi’nde felsefe alanında doktora ile devam ettiniz. Genel görüş olarak birbirinden çok farklı bu dallar arasındaki geçişi nasıl tanımlayabilirsiniz? Meslek seçimlerimizi belirlediğimiz lise dönemimiz için bu cevabın çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Cevap 1: Çağımızda geçmişten gelen birçok meslek arasında duvarlar yıkılmıştır. Şimdi üniversitelerde yan dal ve çift ana dal eğitimleri veriliyor. Psikolog matematikçi, biyolog ekonomist, sosyolog makine mühendisleri var. Ben mühendis felsefeci olarak Türkiye’de ilk değilim. Örneğin kendisinden çok şey öğrendiğim Türkiye’de modern mantığın gelişmesine büyük katkıları olan filozof, Teo Grünberg bir kimya mühendisidir. Meslek seçecek öğrencilerin çok geniş düşünmelerini öneririm, yan dal ya da çift ana dal yapmaları hep onları insan olarak geliştirir hem de ülkemize daha yararlı insanlar olarak iş bulma olanaklarını artırır. Ayrıca felsefe her meslekte olan kişinin çalıştığı alanının düşünsel köklerini bilerek işini derinlemesine, olanca genişliği ile yapmasına katkıda bulunabilir.

Soru 2: 'Felsefe Öğrenciliği' başlıklı yazınızda öğrencilikte sonsuz bir öğrenme çabası olduğunu ve felsefeyle uğraşmanın öğrenci olmayı bilmek olduğunu belirtmişsiniz. Bizleri bu konudaki düşüncelerinizle aydınlatabilir misiniz?

Cevap 2: Bir insan iki türlü ölebilir: İlki tıbbi açıdan “ex” olduğunda, ikincisi ise artık öğrenemediğinde. Bedensel hastalıklarınız olmamasına rağmen öğrenemiyor, öğrenmek istemiyorsanız bir anlamda artık yaşamıyorsunuz demektir. İnsan olmak; öğrenmeye açık olmak, öğrenmeyi istemekle yaşamak demektir. Yazık ki, elli yıldır ders veren bir öğretmen olarak, sınıfta ölümlerle ders yaptığım oluyor. Öğrenciye biz eskiler “talebe” derdik. “Talebe” “talep eden” demek, öğrenmeyi isteyen. Elbette öğretmen de öğrencidir. Öğrenci olamayan öğretmen de bir anlamda ölüdür.

Soru 3: Öğrenmeye duyulan merakın azalmasının çeşitli sebepleri tartışılırken teknolojinin adı geçer. Size sormak isterim; teknolojinin, mantık ve matematik gibi denetleyen aklın ürünlerinin, bir özgürlük olan akıl üzerine etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Cevap 3: Teknoloji düşünme ve yaşama ufkumuzu açabilir de kapatabilir de. Örneğin yapay zekâ çalışmaları bilimsel araştırmalara, uzayı öğrenme çabalarımıza büyük ölçüde katkıda bulunuyor. Diğer yandan algoritmik düşünme biçimimizi farklı ve geniş ufuklu, yorumsamacı düşünmemizi zayıflatıyor.

Soru 4: Önceki yıllarda okulumuzda mantık derslerinde bizlerle oluyormuşsunuz. Günümüzde lise eğitiminden zorunlu mantık dersinin kaldırılmasının bizlere nasıl bir etkisinin olduğunu düşünüyorsunuz?

Cevap 4: Kırk yıla yakın ileri düzeyde mantık dersi vermiş biri olarak gözlemim: Bizde mantık çoğunlukla ezbere yapılıyor. İnsanın “mantıklı” olmayı öğrenmek için mantık dersi alması gerekmiyor. Mantık felsefi temelleri ile verilebilirse felsefi olarak düşünmek isteyene katkı sunabilir.

Soru 5: Akademik hayatınız boyunca TED Koleji mezunu çok sayıda öğrenciniz olmuştur. TED Koleji mezunu öğrencilerin bir farklı bakış açıları olur mu? Hissettiniz mi?

Cevap 5: 2015'ten beri TED Üniversitesi'nde felsefe ve ahlak dersleri veriyorum. TED Koleji mezunlarının genellikle İngilizceleri daha iyi, özgüvenleri daha yüksek, sosyal ilişkileri daha başarılı görünüyor.

Soru 6: TED Üniversitesi'nin felsefeye akademik yaklaşımı ve öğrencilere yönelik perspektifi konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Cevap 6: Felsefeyi önemsiyorlar. Bir “butik” üniversite olarak öğrenciyle birlikte açılımlar yapmak istiyorlar. Birçok öğrenci üniversitesinden memnun görünüyor.

Soru 7: Eserlerinizde, konuşmalarınızda Anadolu'ya sıklıkla değindiğinizi, doğum yeriniz olan Sandıklı'yı bir sembol olarak görüyoruz. Kim olduğunuzu anlamanızda Anadolu'nun önemini felsefi kavramlar ışığında nasıl açıklayabiliriz?

Cevap 7: Sandıklı beni çocukluğumda çok etkilemiştir. Ben Anadolu'yu bir düşünürüm. Yıllardır ana dilimde felsefe anlatmıyorum ama olanaklar elverdiğince öğrencilerime Türkçeden gelen düşünceyi, Türkçe felsefe yapmayı anlatmaya çabalarım. Bu toprakların derin tarihinden “can” ve “gönül” kavramlarını devşirip üzerlerinde çalışmaktayım.

Soru 8: Bir yaşama biçimi ve hayat tarzı olarak tanımladığınız felsefede, 1994 yılından beri çalışmalarınızı sürdürüyorsunuz. “Can” ve “gönül” kavramları üzerine çalıştığınızdan söz ettiniz, bu “Gönül Felsefesi” ni bize anlatabilir misiniz?

Cevap 8: İnsan bir candır. Canını tiniyle yaşayabildiğinde gönlüne ulaşır. Bu kavramları seküler boyutta materyalist bir açıdan yaşayıp açmaya çalışıyorum. Galiba çalışmalarım bitmeden öleceğim.

Soru 9: Değerli hocam, daha uzun yıllar yaşamanız, üretmeniz ve bizleri aydınlatmanızı dileriz. Son bir soru sormak isterim. “Felsefeyi tanıtmanın en iyi yolu, kişinin felsefe ile başından geçenleri anlatmasıdır.” söyleminizden yola çıkarak bize kendi tecrübelerinizden bahsedebilir misiniz?

Cevap 9: Ben dünyaya felsefeyle bakan, felsefeyi yaşayan biri olduğumu düşünürüm. 2500 yıldan beri insanı kucaklayan felsefeyi kökleriyle anlamaya çalışıyorum. Türkçeden sürüyor yolculuğum ama Eski Yunanca ve Almanca, İngilizce, Fransızca, Latince metinlerle etkileşimim sürüyor. Günlük, sıradan yaşamımda felsefeden hiç söz etmem. Sorarlarsa ben bir yazarım derim. İnsanlarla kendi dilleriyle konuşmayı severim. Felsefeci görünmeyi sevmem. Sandıklılı Ahmet Efendi olmak hoşuma gider.

PROMETHEUS, ATATÜRK VE DÜŞÜNCE

Özge AZAPCI

Düşünme; insanın doğuşu ile başlayan, yaşamı süresince geliştirilebilen, insana özgü bir niteliktir. Onu diğer canlılardan ayıran bu özellik sayesinde insan var oluşun anlamını, nedenini sorgulamış; elde ettiği bilgiler ışığında geleceğini belirleyebilme imkânı kazanmıştır. Soran, sorgulayan, anlamaya çalışan insan; felsefeyi ve bilimi meydana getirmiştir.

Ancak düşüncenin gelişimi, düşünmenin ne olduğunu açıklamak kadar kolay anlatılır değildir. Düşüncenin, düştüğü toprakta can bulması için toprağın bazı özelliklere sahip olması gerekir. Öncelikle o kültürün insanların bilime, felsefeye ayıracak zamanları, geçimlerini sağlayacak kaynakları olması; özgür düşüncüyü destekleyecek siyasal bir gücün varlığı gerekir. Kısacası, siyasal, toplumsal, ekonomik yapı bilime ve felsefeye omuz vermiyorsa, düşüncenin o toprakta yeşermesi mümkün değildir.

Şimdi gelin, cumhuriyetin ilk gününden başlayıp, düşüncenin bizim topraklarımızda nasıl filizlendiğine bakalım.

Cumhuriyetin ilk sabahı... Türkiye Cumhuriyeti'nin nüfusu 13 milyon. 40 bin köy var fakat 37 bininde okul yok. Okuryazar oranı %2! Erkeklerin yüzde yedisi, kadınların binde dördü biliyor okuma yazmayı. Postane yok, dükkan yok, tarım yapılıyor ama traktör yok; biçer döver deseniz, o da yok.

Binlerce yanmış ve hasarlı bina var; ülkeyi yeniden inşa etmek gerekiyor ancak kiremit yok. Memlekete para lazım; toplam sermayenin sadece %15'i Türk. Sanayinin %96'sında motor yok, elektrik yok...

Resim yok, müzik yok, sanat yok, bilim yok, felsefe yok...

30 Ekim 1923'te Gazi Mustafa Kemal Paşa kendi el yazısıyla bir mektup gönderiyor İsmet Paşa'ya...

"Ben şimdi sana bildiğinden daha da acıklı olan genel durumu özetleyeceğim, bize hastalıklı, borçlu bir vatan miras kaldı. Bu ana kadar bu ideali koruyarak geldik, bundan sonra daha hızlı yürümek zorundayız. Bunun için gerekli yöntemi, yolu birlikte arayıp bulacağız. Yoksul ve esir ülkelere örnek olacağız. Kaderin bizim kuşağımıza yüklediği kutsal görev bu. Bu büyük görevin ağırlığını ve onurunu seninle paylaşmak istedim. Allah yardımcımız olsun!" diyor.

Mücadelenin en zorlusu asıl şimdi başlamıştır. Yokluk dışında hiçbir şeyi olmayan Anadolu; heyecanla yepyeni bir ruhla, her alanda ülkenin çehresini değiştirecek ve geleceğini şekillendirecek atılımlarla donanmaya başlamıştır. Cumhuriyetin amiral gemisi, modern dünyanın aydın yüzü olma yolunda en büyük güç, kuşkusuz ki ülkenin umudu olan genç kuşakların en iyi biçimde eğitilmesi olacaktır. Atatürk eğitim konusuna büyük önem vermektedir. Felsefe dergisine yakışır mitolojik bir hikâye anlatmak isterim size: Zeus'u bilirsiniz ; yıldırım ve şimşegi ele geçirmiş, evreni despot bir tavırla yönetmeye başlamıştır. Olimpos'un tanrıları, çıkarları uğruna Zeus'un kötülüklerine ses çıkarmamakta, onun yanındaymış gibi davranmaktadır. Lapethus'un oğlu olan Prometheus ise Zeus'a ve onun zalimliklerine ses çıkarmayan diğer tanrılara içten içe kızmaktadır. Bir gün bu hakimiyetin son bulacağına, insanoğlunun egemen olacağına inanmaktadır. Prometheus farklıdır diğer titanlardan : akıllı, duygulu, fedakâr ve merhametlidir.

“Prometheus Olimpos tanrılarına kafa tutar, Zeus’u insanlar önünde mahkûm eder. Tanrılar için en küçük düşürücü durum, insanoğlunun önünde rezil olmaktır. Zeus pek kızar bu işe, ateşi alır insanın elinden, cezalandırır onları. Bundan sonra soğuk ve karanlık içindedir insanlık...

Prometheus tanrıların evi kabul edilen Olimpos’a çıkar, alır ateşi. Alır ama gücü kendinde toplar, insanlığa hükmeder mi sandınız? Ateşi alır, insanoğluna verir Prometheus. Ateş bilimdir, akıldır, yaratıcılıktır. İnsanoğlu bundan böyle anlar ki düşünmek en büyük güçtür, o olmazsa var olamayacaktır. Gerçeği sorgulamak gerekir, “gerçek” dediğin artık insanoğlunun kendi elindedir.

Zeus’un intikamı acı olur, Prometheus’u Kafkas dağlarına zincirler. Direnir Prometheus, dayanır ve kazanır. Özgürlüğe kavuşur sonunda.

Aklın her daim kaba kuvveti yeneceğine inananların referansıdır Prometheus. Tıpkı zorbalığa karşı gelen, akli savunan, gücü elinde tutmaktansa milletine dağıtan Atatürk gibi...

İsmet Paşa’ya gönderilen o mektuptan tam bir yıl sonra, Ekim 1924’te yüksek kabiliyetli gençlerin devlet himayesinde yurt dışına eğitim almaları için gönderilmelerine ilişkin karar alınır ve 22 öğrenci Avrupa’ya gönderilir.

Gönderilenlerin bir kısmı daha İstanbul’u bile görmeden bambaşka bir dünyayla tanışmıştır. Devletin tek amacı bu öğrencilerin eğitim almaları değildir; onlardan kendilerini her bakımdan donanımlı hale getirmeleri beklenmektedir. Çünkü her biri dönüşte üniversitelerde görev alacak, bilim dallarının kurucu kadrolarında yer alacaklardır. Devletin Avrupa’da eğitim için ayırdığı ödenek gittikleri ülkelerin sosyal yaşantıları içinde de var olmalarını ve başları dik bir yaşam sürmelerini sağlamıştır.

Gönderilenlerin bir kısmı daha İstanbul'u bile görmeden bambaşka bir dünyayla tanışmıştır. Devletin tek amacı bu öğrencilerin eğitim almaları değildir; onlardan kendilerini her bakımdan donanımlı hale getirmeleri beklenmektedir. Çünkü her biri dönüşte üniversitelerde görev alacak, bilim dallarının kurucu kadrolarında yer alacaklardır. Devletin Avrupa'da eğitim için ayırdığı ödenek gittikleri ülkelerin sosyal yaşantıları içinde de var olmalarını ve başları dik bir yaşam sürmelerini sağlamıştır.

Bu gençlerden biri Sadi İrmak'tır. İstanbul Üniversitesi'nde öğrenci olduğu sıralarda, okul duvarında bir ilan görür: Avrupa'ya öğrenci yollanacaktır.

Ülke yıkık dökük, her yer virane, Lozan yeni imzalanmışken, Avrupa'ya öğrenci göndermek olacak iş değil diye düşünür ama yine de şansını denemek ister. 150 kişi içinden 11 kişi seçilir, seçilenler arasında o da vardır. Listede isminin yanına Atatürk, "Berlin Üniversitesi'ne gitsin." diye yazmıştır.

Vakit gelir, genç adam Sirkeci Garında kafası karışık bir şekilde beklemektedir. "Gitsem mi, kalsam mı? Beni orada unuturlar mı? Para yollarlar mı?" diye derin düşüncelere dalar ve tam gitmemeye karar verip geri döndüğü sırada bir postacı ismini çağırır.

- "Mahmut Sadi! Mahmut Sadi! Telgrafın var."

- Benim, der. Telgrafı açar, aynen şunlar yazmaktadır:

"Sizleri birer kıvılcım olarak yolluyorum, alevler olarak geri dönmelisiniz."

İmza: Mustafa Kemal

Okuyunca düşündüklerinden olağanüstü utan dığını söyler Mahmut Sadi. "Şimdi gel de gitme, git de çalışma, dön de bu ülke için canını verme!" der. Ülkenin zor koşullarında, o kadar kişinin arasında her bir öğrencinin nereye de, ne zaman, ne hissettiğini sezebilen, ona göre telgraf çeken bir liderin önderliğinde bu ülke için can verilmez mi?

Üstün başarı gösterir, o kıvılcım ülkesine alev olarak döner. Önce İstanbul Üniversitesi Genel ve Beşerî Fizyoloji Enstitüsü'nü kurar, kürsü başkanı olur. Daha sonra ülkenin başbakanlığını yapar.

Sadece iki satırlık bir telgrafın yarattığı bilim adamı; Ordinaryus Prof. Dr. Sadi Irmak'tır.

Sadece o değil, her bir kıvılcım, birer alev olmuş, ülkenin aydınlanması için canla başla çalışmışlardır. İsimlerini belki ilk kez duyacağınız bu kişiler, ülkemizde bilimin, felsefenin, kültürün tohumlarını atmıştır toprağa...

Sorun, araştırın, sorgulamadığınıza inanmayın diyen Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün çocukları olarak, birer meşale olup, TED okullarının meşalesi ışığı altında, aklın rehberliğine inanmalı, bilim ve felsefenin yolunda yürümeliyiz. Ürettikçe, düşündükçe, sordukça, sorguladıkça Ata'mızın bizlere emaneti olan o ateş hiç sönmeyecek...

Prof. Dr. Sadi Irmak

Mezunumuz İle Söyleşi

Dergimizin ikinci sayısının TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi mezunları ile söyleşi yaptığımız bölümünde; kolej yıllarında sadece okul başarısı ile değil, katıldığı kültür etkinlikleri, yarışmalar ve sanat çalışmaları ile adını duyuran okulumuz 2021 yılı mezunu ve aynı zamanda okul birincisi Yunus Alp BIYIKOĞLU'na yer vermek istedik.

Belinsu USLU: 2020-2021 TED Ankara Koleji mezunumuz sevgili Yunus Alp BIYIKOĞLU, bizi kırmayarak dergimizin bu sayısında röportajı ile yer almayı kabul ettiğiniz için dergi ekibindeki tüm arkadaşlarım adına teşekkür ederim. Hoşgeldiniz...

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Hoşbuldum. Mezunu olduğum okulumun yayını olan Quatervois'nın ilk sayısını keyifle okumuştum, ikinci sayıya konuk olmak ise beni çok mutlu etti.

Belinsu USLU: Hem okulumuzda öğrenci olduğunuz dönemdeki başarılarınız sebebiyle hem de öğretmenlerimizden adınızı sıkça duyduk, okurlarımızın da sizi daha yakından tanımasını isteriz. Bize kendinizden söz eder misiniz?

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Tabii, 2003 yılında ABD'nin Kaliforniya eyaletinde doğdum. Bir süre ABD'de farklı kentlerde bulunduktan sonra 2006 yılında ailemle birlikte Türkiye'ye geldim. İlkokulu ODTÜ Koleji'nde tamamladıktan sonra ortaokul eğitimime TED Ankara Koleji'nde başladım. 2014-2016 yılları arasında tekrar ABD'ye dönerek birer sene boyunca Columbus, Ohio ve Boston, Massachusetts kentlerinde bulundum. Ortaokulun son sınıfında yeniden Türkiye'ye döndüm ve bir sene sonra ortaokulu okul ikincisi olarak bitirerek okulumuzun lisesine başladım.

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Lise yıllarım boyunca akademik hedeflerim doğrultusunda ilerledim ve aynı zamanda kendimi farklı yönlerde geliştirmek adına koro, matematik olimpiyatları, zeka oyunları, yaratıcı drama, İngilizce tiyatro ve başka alanlarda faaliyetlerde bulundum. 2021 yılında lisemizden okul birincisi olarak mezun oldum. Aynı yıl üniversite sınavında sayısal alanda Türkiye 23.sü olarak ODTÜ Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümüne yerleştim.

Belinsu USLU: Biyografinizden de anlaşıldığı üzere oldukça başarılı bir eğitim öğretim hayatı geçirmişsiniz. Bunu gerçekleştiren nasıl bir yol izlediniz?

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Başarılı bir eğitim-öğretim hayatının bireyin hem akademik hedeflerine odaklanmasıyla hem de kendini farklı alanlarda geliştirmesiyle mümkün olabileceğini düşünüyorum; kendi lise yıllarımda da bunu olabildiğince uygulamaya çalıştım. Akademik alanda ulusal eğitim müfredatıyla sınırlı kalmamak için önce Bilim İnsanı Yetiştirme Programına, daha sonra A-Level Sertifika Programına girdim ve matematik, fizik ve kimya alanlarında A* derecelerini elde ettim.

7 yaşımdan beri piyano çalarak edindiğim müzik yeteneklerimi okulumuz korosunda korist ve eşlikçi olarak görev yaparak geliştirme fırsatı buldum. Yaratıcı drama ve İngilizce tiyatro gibi kulüplere girerek yeni şeyler deneme ve yeni insanlarla tanışma olanağı elde ettim. Okulumuzun matematik olimpiyatları ve zeka oyunları takımlarına girerek kendimi hem matematiksel alanda geliştirdim hem de bir takım olarak mücadele ettiğimiz Türkiye Zeka Vakfı'nın zeka oyunları şampiyonasında iki arkadaşım ile birlikte Türkiye birinciliği elde ettim. Sadece derslerime odaklanmayıp birçok ders dışı etkinliğe katılmamın, hem daha başarılı bir eğitim-öğretim hayatımın olmasını hem de kendimi daha iyi tanımama fırsat vererek yeni şeylere açık olmamı sağladığını düşünüyorum.

Belinsu USLU: Böyle önemli bir başarı göstererek hedefinize ulaşmanın sizi ne kadar mutlu ettiğini tahmin ediyorum. Peki, şimdi birkaç yıl geriye gitmenizi rica ediyorum. Yunus Alp BIYIKOĞLU TED Ankara Koleji günlerine geri dönse hangi gününü yeniden yaşamak ister?

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Benim kolejdeki lise hayatım her zaman çok keyifli ve öğretici geçti. O yüzden biricik arkadaşlarım ve öğretmenlerimle birlikte lisenin herhangi bir gününü yeniden yaşamamın beni mutlu edeceğini düşünüyorum. Ancak belirli bir gün seçmem gerekiyorsa 22 Şubat 2020 gününü yeniden yaşamak isterdim. O gün, okulumuzun yeni konser salonu olan Ata Sahne'nin açılış konserinde korist olarak yer aldım. Arkadaşlarımla birlikte hem konserin öncesinde hem de konser sırasında çok eğlendik. Ayrıca bu konser, okulumuz korusuyla birlikte yer aldığım son etkinlikti. O yüzden o güne geri dönmek isterdim.

Belinsu USLU: Okul yıllarınızdan söz ederken hem akademik çalışmalardan hem de diğer etkinliklerden söz ediyorsunuz. Farklı alanlarda pek çok çalışmanın içinde olup hepsinde başarı gösterirken izlediğiniz yolda TED Ankara Kolejinde aldığınız eğitimin, kolej kültürünün ne gibi etkileri oldu? Bizimle paylaşır mısınız?

Yunus Alp BIYIKOĞLU: TED Ankara Koleji'nin sunduğu Bilim İnsanı Yetiştirme Programı ve A-Level Sertifika Programı gibi eğitim olanaklarının benim akademik olarak donanımlı biri olarak yetişmemde ve bu alandaki hedeflerime ulaşmamda çok büyük katkısı oldu. Şüphesiz ki ulusal ve uluslararası sınavlarda ve yarışmalarda derecelerimin olmasında burada aldığım eğitimin önemli bir rolü var. Ancak TED Ankara Koleji'nin beni etkileyen asıl tarafı, öğrencilere kendi her türlü alanda geliştirebilecekleri ve sosyalleşebilecekleri bir ortam sağlamasıydı. Lise binasına ilk adım attığım günlerden beri, okulun her köşesinden bilimin, sanatın, müziğin, yaratıcılığın aktığını görmek beni ilgi alanlarımı keşfetmeye ve yeni şeyler denemeye motive etti. Koro, yaratıcı drama, matematik olimpiyatları, İngilizce tiyatro gibi alanlara yönelmem, yeni arkadaşlıklar kurmam bu sayede oldu. Dolayısıyla TED Ankara Koleji'nin benim birçok yönde gelişmemi sağladığını ve hayatımı şekillendiren önemli bir yer olduğunu söyleyebilirim.

Belinsu USLU: Bir felsefe dergisinde, sizin gibi çok yönlü birinin felsefe dersine bakışını, felsefenin nasıl etki yarattığını sormamak mümkün değil. Almış olduğunuz felsefe dersinin kazanımlarını hayatınıza nasıl yansıtınız?

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Çok severek almış olduğum felsefe dersinin, benim hayatıma ve kişisel gelişimime önemli katkıları oldu. Benim daha bilinçli, kültürlü, farkındalık sahibi, eleştirel düşünen bir kişi olmamı sağladı. Bana, bir konuya farklı bir bakış açısıyla bakabilmeyi, bir düşünceyi akıl ve mantık ilkeleri çerçevesinde tutarlı bir biçimde savunabilmeyi öğretti. Beni varlık, inanç, ahlak, sanat, siyaset gibi konularda düşünmeye teşvik etti, kendimi daha iyi tanımamı ve geliştirmemi sağladı. Geçmişteki birtakım tarihsel süreçleri ve onların günümüz dünyasına olan yansımalarını daha iyi anlamlandırmama yardımcı oldu. Kısacası felsefenin beni ben. yapan birçok özelliğini geliştirdiğini ve hayatımda olumlu bir etki yarattığını söyleyebilirim.

Belinsu USLU: Lise eğitim hayatınızda felsefeyi sadece bir ders olarak görmediğinizi, zümrenin bir çok etkinliğine dahil olduğunuzu biliyoruz. Bize bu süreçte yaşadığınız bir anınızı aktarmanızı istesek...

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Ben 11. sınıftayken, okulumuzun her yıl düzenlediği Dünya Felsefe Günü etkinliğine Müge Dölek hocamızın önerisiyle sınıfça katılmaya karar verdik. Günümüz dünyasında yer edinmiş bir konuyu İlk Çağ'da yaşamış bir filozofun yorumuyla irdeleme fikriyle hareket ederek "Sokrates'in Gözüyle Sosyal Medyanın Değerlendirilmesi" isimli bir sunum hazırladık. Sunumda, Sokrates'in rasyonalist bir filozof olduğunu ve onun bütün bilgilerin akılda doğuştan bulunduğunu, ancak bu bilgilerin açığa çıkarılmadan kullanılamayacağını savunduğunu ifade ettik.

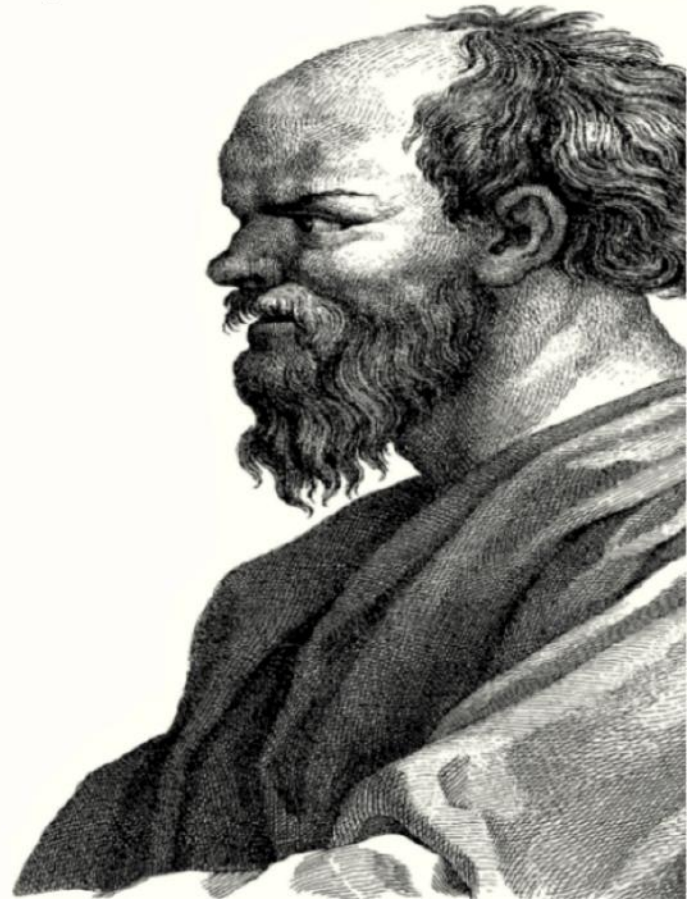

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Daha sonra Sokrates'in ahlak anlayışının bilgi anlayışıyla doğrudan bağlantılı olduğunu, dolayısıyla ona göre iyiliğin insan doğasında olduğunu ancak insan doğru yönlendirilmediği takdirde bu bilgilerin açığa çıkamadığını ve bunun sonucunda insanın kötülüğe yöneldiğini belirttik. Bundan hareketle, sosyal medyanın yapay bir ortam oluşturarak insanın kendini başkalarıyla karşılaştırmasına neden olması ve insanı "kendini bilmesinden" ve çevresini sorgulamaktan alıkoymasından yüzünden insanı yanlış yönlendirdiğini savunduk. Sokrates'e göre iyiliğe ulaşmak için insanın kendini ve çevresini tanıması, araştırması ve sorgulaması gerektiğini vurgulayarak sunumumuzu bitirdik. Bu sunumun bize çok güzel ve yararlı bir deneyim kazandırdığını düşünüyorum. Hem düşüncelerimizi Sokrates'in önermeleriyle temellendirerek felsefe bilgimizi pekiştirdik, hem de seyircilerde bir farkındalık uyandırma imkanı elde ettik.

Belinsu USLU: Neden felsefe? Neden düşünme ve sorgulama? Neden düşünme üzerine düşünme? Neden hep yolda olma? Neden günümüz dünyasında bilimin yanında varlığını daha da çok hissettiren felsefe bakışı... Görüşlerinizi alabilir miyiz?

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Neden mi felsefe? Ön yargısız, farklılıkların benimsendiği, saygının ve barışın egemen olduğu, insanların kendilerini yeniden keşfedebileceği ve kendileri olarak var olabileceği bir dünya oluşturabilmek için. Neden mi düşünme ve sorgulama? Merak duygusunu ve anlama ihtiyacını tatmin edebilmek, insanları kısıtlayan ve toplumların gelişmesini engelleyen dogmaları yıkabilmek, insanların çevrelerine karşı daha duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak için. Neden mi düşünme üzerine düşünme? Çünkü daima bir konu hakkındaki düşünme biçimimizi geliştirebiliriz ve daha bütünsel bir yaklaşım elde edebiliriz. Neden mi hep yolda olma? Her zaman daha ileriye ve daha aydınlık bir geleceğe gidebileceğimiz için. Neden mi bilimin yanında varlığını daha da çok hissettiren felsefe bakışı?

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Çünkü felsefe, bilimin cevaplayamadığı soruları cevaplıyor. Bilim, “nasıl?” sorusuna cevap verirken felsefe “neden?” sorusuna cevap vererek insanın anlam arayışına hitap ediyor. Ayrıca, her alanın olduğu gibi bilimin de sorgulanmaya ihtiyacı olduğu bir gerçek. Özellikle günümüz dünyasında bilim insanları geliştirdikleri kuram ve teknolojilerin uzun vadede yaratabilecekleri sorunlardan çok onların kısa vadedeki yararlarına odaklanıyorlar diye düşünüyorum. Buna ek olarak, geçmişte bilimin kötüye kullanıldığını ve insanlığa tamamen aykırı olan birtakım durumların yaşandığını biliyoruz. Bu noktada felsefenin bilimi yönlendirerek hepimiz için daha iyi bir gelecek oluşturulmasına katkıda bulunması gerektiğini düşünüyorum.

Belinsu USLU: Yoğun çalışmalarınız arasında bize vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederiz. Çok keyifli bir söyleşi oldu.

Yunus Alp BIYIKOĞLU: Ben de çok teşekkür ederim, Kolej günlerine dönmek çok güzeldi. Quatervois bir dönüm noktasına işaret eder, benim hayatımın dönüm noktalarından biri de TED Ankara Koleji öğrencisi olmaktı. Derginin ve söyleşimizin Kolejli arkadaşlarıma yol gösterici olmasını diliyorum.

Etkinliklerimiz

1. Freedom And Obligation

2. Good, Bad Or Moral

3. Herkes Ve Her
Şey Unutulur

FREEDOM AND OBLIGATION

Iris YAZICI

Baltık Sea Philosophy

Essay Event

"[L]et us imagine a man who ... would say to himself: 'It is six o'clock in the evening, the working day is over. Now I can go for a walk, or I can go to the club; I can also climb up the tower to see the sun set ... All of this is strictly up to me, in this I have complete freedom. But still I shall do none of these things now, but with just as free a will I shall go home to my wife.' This is exactly as if water spoke to itself: 'I can make high waves (yes! in the sea during a storm), I can rush downhill (yes! in the river bed), I can plunge down foaming and gushing (yes! in the waterfall) ...; but I am doing none of these things now, and am voluntarily remaining quiet and clear water in the reflecting pond.'"

Whether humans have freedom of will is a question hard to answer. In this essay, I will analyze freedom and obligation by constructing a deterministic argument.

Are we free?

The first instinct on answering this question is saying we are free. Because, of course, we are free to do what we want. For example, I am free to choose to put up my hand right now or stand still. As the quote says, a man can choose whatever he wants to do after the working day is over. However, this completely indeterministic approach lacks a crucial point. That man, who is leaving work, is not independent from space and time. He has a lot on his mind, from the pushing need to finish a project to the desire to see his wife. Imagine he is thinking what he can do. There are countless possibilities. If just as the man is trying to decide, his boss comes in and advises him to finish the project, the man might be more inclined to stay and finish that project. If his wife calls him, he might be more inclined to go home, right away. These are huge effects, influencing the man.

However, the tiniest of things influence us, and change the way we act. Time, place, all our experiences and mindset affect what we do because we are bound by them. By changing the way humans act, they shape history.

Let's go back to the analogy of raising a hand. If I raise my hand right now, is it really out of free will? Can I really choose what I want to do? Before performing the action, intuitively I can choose whether I will do it or not. But what happens after is confusing because after, that action cannot be taken back. Afterside passes, that action starts to seem obligatory.

When considering whether freedom for humans exist, we must be careful about mentioning what that freedom type is. As Arthur Schopenhauer thinks, humans can do what they want, but they cannot choose their desires. Then, what are these desires determined by?

Arthur Schopenhauer compares a man having an inner conversation about what he can do next with water speaking to itself. Yes, water is capable of making high waves or rushing downhill or plunging down foaming and gushing. But as water is non-living and has no free will, water speaking to itself and deciding what to do is impossible. Thus, this analogy might be indicating that humans' behaviors, too, might be determined by the laws of nature. The universe consists of time and space, which a boundary for existing things and which determines their motion. If water is plunging down, it is because of gravitational force. Similarly, if humans perform an action, it is because of a chain of events that are interconnected by time and space; it is because the laws of the universe and the laws of psychology. This argument leads to a crucial question about morals. If people cannot choose their desires, then how is it possible to call a man guilty? Because acting immorally is caused by a combination of several factors: the electrochemical signals and chemical secretions in one's brain (which no one can apparently be called responsible of), the conditions (time, place and past experience) surrounding the man. If everything is determined with the push of the universe, then one cannot talk about responsibility and guilt, and thus one cannot find the punishment of immoral actions that is brought by the society and government meaningful.

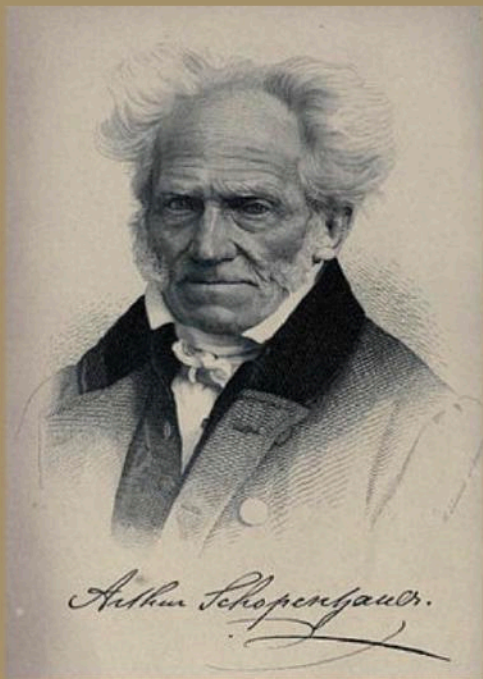

Continuing the same argument, humans somehow have the idea of responsibility, guilt and punishment in their minds. The existence of this idea might again be explained by the human brain. This idea makes humans feel there should be justice in the world. Thus, even though immoral actions cannot be considered guilty from this perspective, there is no contradiction in trying to use a legal system and policies that punish people. Because this legal system, again, had to exist. After the formation of the universe (that is when time, as we perceive it, started), the world formed pushed by a chain of reasons. Living things and humans began to exist, again, pushed by a linked chain of reasons. Instead of trying to find a first reason, if we accept that human senses and logic become meaningless when considering infinity, it becomes easier to appreciate this chain of reasons is infinite. And it is because of these reasons that human perceptions and our conscientiousness (which causes pain and regret as a natural punishment, but also compassion and empathy) exist, it is because of these reasons that a society, a legal system and punishment formed. Punishment exists. So even though there is no guilt, because something existing is a proof of its obligation, punishment can also be considered obligatory. It also seems unnecessary to be sad and regretful about a decision when we look from this perspective. Since, we could not have decided differently at that time, it is wrong to judge our past decisions looking with an eye from the future. At the time of that decision, we knew nothing of the consequences, and we were surrounded by unique conditions, which pushed us to decide in a certain way. We could not have possibly chosen another decision. If a decision was made, if something was chosen, if something exists, that is obligatory.

In this essay, I presented a specific approach to the question of existence of free will. There might also be other perspectives. For example, if we consider the quantum theory, then we should try to perceive the counter-intuitive idea that two opposite states of the same thing can exist at the same time. Until we open the box, Schrödinger's cat is living and dead at the same time. Maybe, two opposite decisions exist at the same time, too. This co-existence can be explained by another approach. This approach which inclines towards metaphysics is that multiple universes exist and in each universe a different story is playing, that is all possibilities exist at the same time. The concept of freedom is closely related to physics in terms of explaining the universe and most importantly, what time is. It relies also on biology and psychology since they try to discover and explain the activities of the human brain. When more phenomenon about the human brain, the universe and the meaning of time are discovered, hopefully, we will be able to shed light on different aspects of this interesting question of freedom and obligation.

GOOD, BAD OR MORAL?

Sude ÇAPOĞLU

Baltık Sea Philosophy Essay Event

TOPIC 3: "In argument about moral problems, relativism is the first refuge of the scoundrel."

How you ever been involved in a moral conundrum, not being able to decide between the alternatives? From a moral perspective, it can be said that if you outright denied something due to a higher principle, you have taken a deontological stance. If you have taken a stance which you would switch in another situation, you can said to have acted like a relativist. Lastly, if you have tried to foresee the results and tried take a stance according that, you can said to have taken a consequentialist position.

In this essay, principally, a deontological perspective will be scrutinised in light of moral issues. Secondly, a relativist perspective will be delved into and thirdly, and ultimately, a consequentialist perspective will be questioned in the context of moral problems. It will be concluded that although it is hackneyed, a relativist ground may be the best position to take. For the purpose of essay, scoundrel shall be taken mean a dishonest person.

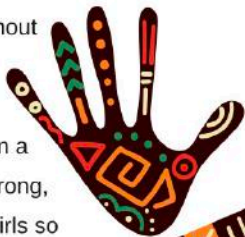

Principally, with the regards to moral issues, deontology proposes one perspective which can be generalised as a normative ethical position endorsing the belief that an action is either good or bad in and of itself regardless of its consequence. For example, according to deontology, killing is always wrong. What if the person killed was a rapist? It does not matter because what is valued are the rules, duties or obligations every person holds. Therefore, deontology is, basically, living up to some rules without taking into account the merit or demerits of an action. When judged from a moral lens, we may deem deontology as

virtuous since principle of equality underlies it. Nevertheless, when scrutinised closer, it can be likened to a blank cheque, a check that has no monetary value written in already being signed. Likewise, the deontologist is already subscribed to deontology but the action's impacts are not guaranteed to be the best, or good at least. Therefore, although living up to some principle is indeed something to be appreciated, as in the case of a murder, one may have been made to kill someone to protect himself/herself. Overall, deontology, in light of moral issues, is not the best response.

Secondly, again, with respect to moral problems, relativism is another perspective which can broadly be described as a view which considers things in the context that they take place without generalising them. For instance, force-feeding, which is the practice of making one eat something against their will, is implemented in some countries in the African continent. From a more modern lens, one can indeed argue that it is outright wrong, and I agree with him/her. However, in Africa, it is forced on girls so that they can be seen as "beautiful" enough to marry with someone.

Now, that reads unsavourily because it can be said to be furthering the patriarchy and devaluing the rights of women. Without the proper context, yes, it is. Nonetheless, let us imagine that with force-feeding, and marrying another, the said girl will not die from starvation. Therefore, all things being equal, force-feeding may be the only option of the girl to survive. Similar thought experiments may be designed and arguments in favour and against can rightly be argued to further the arguments of either side. The important thing is the context being examined. Context can change the same practice from good to bad or vice versa. Therefore, as a whole, context, which is valued by relativism, is crucial as well as the specifics of the case being explored. Thereby, relativism may constitute the best response to a moral problem when compared with deontology and consequentialism.

Thirdly, and ultimately, consequentialism suggests another reaction to a moral problem which is the judgement of a behaviour after it occurs. Therefore, the thing valued here is the consequence of an action and the broader impact it has. For example, regarding the issue of child labour, assuming that it is regarded as bad, a deontologist would deny its practice whereas a relativist would take a closer look into the context and a consequentialist may accept its practice since it contributes to the economy even though being harmful to the child considered. Deducing from this example, consequentialism may be too demanding. Also, consequentialism generally regards people as being rational. However, although humans can be said to be rational animals, we are also social and by virtue of being social, emotional.

Therefore, our rationality can be clouded by emotions leading to a confused and chaotic circumstance. Furthermore, consequentialism, by virtue of looking at only consequences of an action and judging good or bad according to results, it can be said to be dehumanising as in the example of child labour. It can also take an exploitative form when referring to the example of Amazon workers who are made to pee into bottles so as to increase efficiency, and thus profit. Therefore, as a whole, although consequentialism may regard for the so-called “best” for everyone, especially with regards to utilitarianism, the way in which it is implemented sometimes take unethical positions going against the pillars of morality.

On balance, when evaluating the moral quality of an action, deontology looks at the action prior to taking place whereas relativism looks at the relevant context and the action itself and consequentialism looks at the action after it took place. Although principle of equality may underlie deontology and deontology itself being regarded as virtuous, morality is more than rules and intentions. Despite consequentialism being the most efficient and lucrative one, it is often dehumanising as well as exploitative. Therefore, as it has been argued, relativism is the best response to moral conundrums looking at, and scrutinising the pertinent context as well as the specific case. Although relativism may be viewed as vague, when latching on an etiquette to actions as either moral or immoral, it is really paramount that the context and the particulars of the said case is assessed properly which relativism aspires to do. Therefore, although you may be said to be a so-called “scoundrel”, when stuck in a moral conundrum, take the issue as is and on its own, without blindly subscribing to any ideology or theory.

HERKES VE HER ŞEY UNUTULUR

Derin ENGÜR

Düşün- Yaz Felsefi Deneme Yazma Yarışması

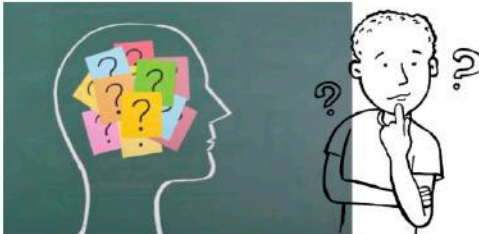
"Biraz zaman geçsin her şeyi unutacaksın. Biraz zaman geçsin her şey seni unutacak."

Unutmak: Aklında kalmamak, hatırlamamak.

Unutma eylemi çift taraflıdır. Biz bireyler olarak başımıza gelen olayları hatırlamayız, aklımızda kalmaz, unuturuz. Ama bence daha da kötüsü toplumun, tarihin veya Marcus Aurelius 'un da dediği gibi "her şey" in bizi unutmasıdır. Şahsen ben hatırlanmak isterim, en azından tarihte bir iz bırakmak isterim. Ama iz bırakanlar bile unutulurlar. Bireylerin her şeyi unutması, toplumun veya her şeyin bireyleri veya olayları unutmasından daha zor değildir aslında. Belki biraz daha fazla zaman alır. Bireylerin her şeyi unutması kimi zaman iyi, hatta geçmişteki olayların, gerçeklerin terk edilmesi gelişim olarak görülebilir. Bu durumda Aurelius'a göre gelişim kaçınılmazdır. Zira insanlar her şeyi unuttur, her şey de insanları. Ancak bireylerin çoğu, benim gibi, unutulmayı istemez. Unutulmak insanın yaşamının, sevinçlerinin, hüznlerinin belki de en önemli yaptıklarının unutulmamasını ister.

Ancak unutuluruz. Bu durum zaten insan doğasıyla açıklanabilir.

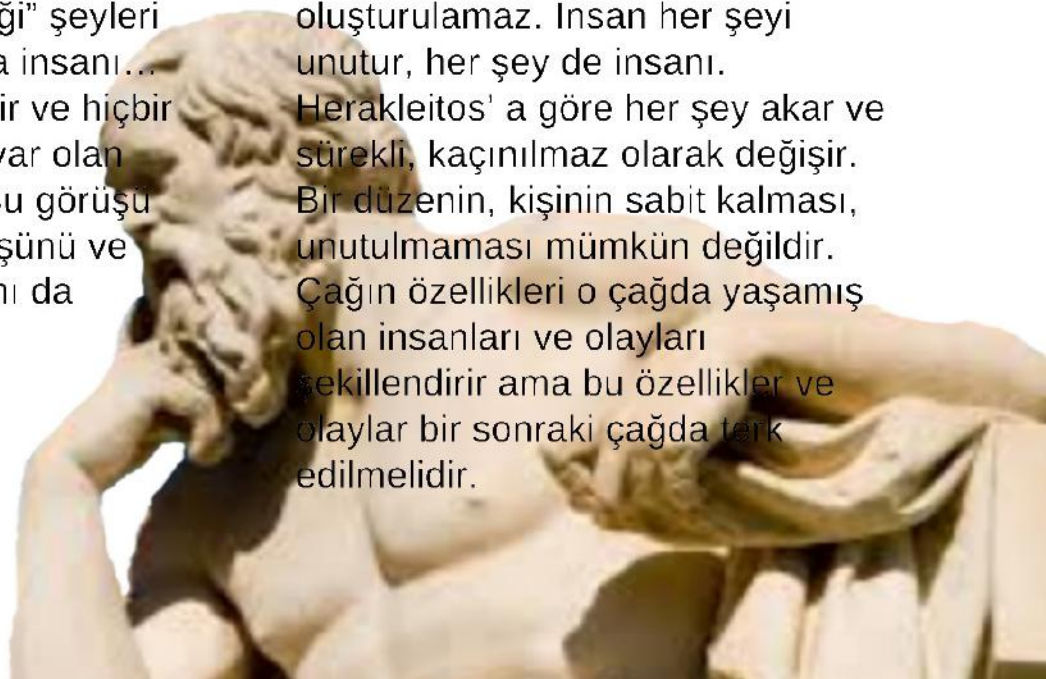
Araştırmalara göre insanlar, başlarına gelen tüm olayları ve tüm yaşamlarını hatırlamamak ile beraber kendi hayatlarının en fazla %25 ' i unutmazlar. Eğer insanlar kendilerinin bile %75'ini unutuyorsa zamanın onları hatırlaması beklenemez. En nihayetinde herkes ve her şey unutulur.

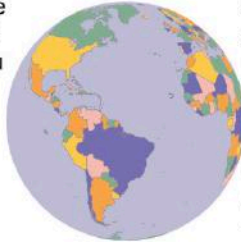

Bu olguyu Marcus Aurelius' un benimsediği felsefi düşünceyi ve iddialarını incelersek daha iyi keşfedebiliriz. Aurelius “Stoacılık” anlayışını benimsemiştir. Stoa felsefesi, ahlakı felsefenin merkezine alan pratik bir felsefedir. Bu felsefeye göre erek, doğaya uygun yaşamdır. Doğa'ya uygun yaşam ise kutsal doğayı bilmek, tanımak ve onun iradesine boyun eğmektir. Bu noktada doğanın iradesine boyun eğme kavramı öne çıkmaktadır. İnsanlar ne yaparlarsa yapsınlar, nasıl yaşarlarsa yaşasınlar doğa ve “her şey” tarafından unutulurlar. Herkes tarihin ve doğanın boyunduruğuna doğar ve orada ölür. Aurelius bu durumu şöyle ifade etmiştir: “ Var olan her şeyin nasıl hızla geçtiğini ve yok olduğunu düşün sık sık. Hemen hiçbir şey durağan değildir, elini uzatsan tutabileceğin şey bile...” Kısacası insan kendisine en yakın olan, “elini uzatsa tutabileceği” şeyleri bile kaybeder. Doğa da insanı... Zaman durağan değildir ve hiçbir güç onu durduramaz, var olan düzeni değiştiremez. Bu görüşü Aurelius'un ahlak görüşünü ve insanın varoluş amacını da şekillendirmiştir.

Stoa felsefesi ahlak felsefesini merkezine alır. Doğru yaşam ve nihai amaç doğaya uygun yaşamaktır. Unutulma ve doğanın iradesinin egemenliği kabul edilmelidir. Bu yüzden sahip olunanların kıymeti bilinmelidir. Bu noktada Herakleitos ve onun varlık görüşünün de Aurelius'unkine benzerlik gösterdiği söylenebilir. Herakleitos evrenin ana maddesini, “arkhe” sini ateş olarak kabul etmiştir. “Herakleitos, nesnelere kendisinden gelip, kendisine gittikleri ilk maddenin ateş olduğunu söylemiştir. Ona göre dünyamız sonsuz canlı ateşten değişmeyle meydana gelmiştir ve bir vakit gelecek sonunda tüm-ateşe girecektir, böylece akış yeniden başlayacaktır. Zamanın yaşamın devam etmesi için ateşten yani yıkımdan geçmesi bu bağlamda unutulması, yeni yaşamın kaynağını oluşturur. Önceki hafıza silinmeden yeni yaşam oluşturulamaz. İnsan her şeyi unuttur, her şey de insanı. Herakleitos' a göre her şey akar ve sürekli, kaçınılmaz olarak değişir. Bir düzenin, kişinin sabit kalması, unutulmaması mümkün değildir. Çağın özellikleri o çağda yaşamış olan insanları ve olayları şekillendirir ama bu özellikler ve olaylar bir sonraki çağda terk edilmelidir.

Öte türlü gelişim kavramı yok olur ve yaşam devam edemez. Evrenin "arkhe "si olan ateş bile sabit kalmayan bir maddedir. Herakleitos bu durumu "Aynı ırmakta iki kere yıkanılmaz" sözüyle de belirtmiştir. Aynı ırmakta iki kere yıkanamayız çünkü ırmak bile değişir, suyu yenilenir. Herakleitos'un ahlak görüşü de bu açıdan Aurelius'a benzerlik göstermektedir. Herakleitos insanları ikiye ayırır: Logos'u anlayan ve anlamayan insanlar. Herakleitos'a göre logos değişimin kendisine göre gerçekleştiği yasadır. Ateş ölçüyle yanar ve ölçüyle söner. Ona göre evrenin kaçınılmaz yasası olan değişim ve unutulmayı benimsemek, anlamaya çalışmak insanların temel görevidir. Bu durum kabullenilirse yani insan kendisinin unutulmasının ve her şeyin kendisini unutulmasının kaçınılmaz olduğunu kabul ederse, mutlu olacaktır. Mutluluk doğruyu bilerek, yaşam da ona göre şekillendirilerek elde edilir. Nihai değişim ve unutulma ahlak felsefesine konu olurken aynı zamanda siyaset felsefesini de etkilemiştir.

Unutma olayının en çok uluslararası ilişkiler ve politika bağlamında etkili olduğu görülmektedir. Devletler arasındaki savaşlar ve çatışmalar insanlık tarihinin en büyük izlerini bırakmıştır. Bu savaşlarda milyonlarca insan ölmüş belki de tarihte silinmeyecek izler bırakmıştır. Ancak bu izler de zamana yenilmiştir. Bize en yakın örnek belki de II. Dünya Savaşı'dır. Yaklaşık 80 milyon arasında insanın ölümüyle sonuçlanan II. Dünya Savaşı sayısız savaşa suçuna, ailelerin dağılmasına, genç yaşlı asker ve sivilin yeryüzünden silinmesine sebep olmuştur. Ancak bu olaylar bile, üstlerinden 100 yıl bile geçmemiş olmasına rağmen, unutulmuştur. Bunun insanlık açısından daha sağlıklı veya zararlı olduğu savunulabilir. Bu önemli olayların en azından günlük yaşamda unutulduğu ya da sadece akılda kalmış olduğu iddia edilebilir. İnsanlar bugünkü Alman Devleti'ne veya insanlara karşı kin duymazlar geçmiş suçlar artık sadece anılmaktadır yargılanmamaktadır ve gündeme neredeyse hiç gelmemektedir. Dediğim gibi bu daha sağlıklı veya kimisine göre zararlı olabilir ancak en nihayetinde çoğu insan ve olay unutulmuştur veya zamanın akışında unutulmaya yüz tutmuştur.

Aynı durum sadece bireyler bağlamında değil devletler açısından da farklı değildir. Dönemin İngiliz başbakanı Lord Palmerston bu durumu şöyle ifade eder: "İngiltere'nin ebedi dost ve düşmanları yoktur yalnızca çıkarları vardır." Yani devletler ve siyasi felsefe bağlamında da unutmak ve unutulmak kaçınılmaz hatta gereklidir. Ancak Aurelius'un tezine karşı antitezler de üretilmiştir. Biraz zaman geçsin sen her şeyi unutacaksın, her şey de seni" sözünün ve temsil ettiklerinin belki de en büyük antitezi "kolektif" ve "toplumsal" hafızadır. Çünkü her ne kadar tarihteki insanların ve olayların çoğunu unutsak da kolektif hafıza sayesinde bazı şeyler aklımızda kalır. Toplumlar ve bireyler geçmişteki, zamanın akışındaki bazı olayları unutmaz, hatırlarlar. Yine bu durum için de II. Dünya Savaşı örneği verilebilir. İnsanlar belki de detayların büyük bir kısmını hatırlamazlar ancak Adolf Hitler veya Nazilerin yakın zamanda hafızada kalacağı açıktır. Yani olaylar unutulabilse de "iz bırakanlar unutulmaz." Ancak Aurelius' un bazı şeylerin hemen unutulmamasına ve kolektif hafızaya da bir açıklaması vardır. Bazı insanlar, olaylar, şeyler sadece diğerlerinden daha akılda kalıcı belki de önemlidir.

Bu şeylerin henüz unutulmamış olmasının tek nedeni ise üzerlerinden yeterince zaman geçmemiş olmasıdır. Nasıl biz 5-10 bin yıl önce yaşanan neredeyse hiçbirini hatırlamıyorsak, hepsini unutmuşsak, 5-10 bin yıl sonra da şu anki kolektif hafızanın tamamı veya çok büyük bir kısmı unutulacaktır. Zaman her şeyi unuttur. Sadece bu farklı sürelerde olabilir. Her ne kadar bu kuramlar kimilerimiz için karamsar veya korkutucu olsa da, çünkü kimse boşuna yaşamış olmak istemez, Aurelius ve Herakleitos'un ahlak felsefesi aslında bu korkunu üstesinden gelmeyi bize öğretir. Zamanın egemenliği kabul edilmelidir ve insan kendi yaşam süresinde bu durumun bilincinde olarak sadece mutlu olmayı hedeflemelidir. Kimse yüzbinlerce yıl sonra hatırlanmayacaktır ama önemli olan insanın yaşamının kıymetini bilmesi, geçmişe değil şimdiye bakarak kendisini mutlu ve huzurlu kılacak şekilde bir hayat sürmesidir. Herkes ve her şey unutulur ama mutluluk daima mümkündür.

Dewey Ve Türk Eğitim Sistemi

Begüm SÖNMEZ

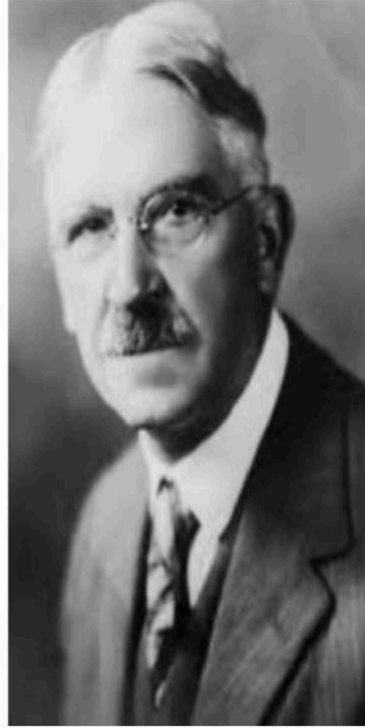
John Dewey, pragmatizmin öncülerinden biri olarak kabul edilen ünlü Amerikalı filozof ve eğitim kuramcısıdır. Dewey, kendinden önceki temsilcilerinin düşüncelerini sentezleyerek, pragmatizmi, mantıksal ve ahlaki bir analiz teorisi olarak geliştirmiştir. Pragmatizm temelinde; etik, metafizik, epistemoloji, mantık, din felsefesi ve estetik alanlarında sistematik görüşler ileri sürmüştür. Öte yandan onu felsefenin önemli ismi yapan, eğitim felsefesi ve sosyal felsefeyle ilgili yaklaşımlarıdır. Eğitim alanında ilerlemecilik (progressivism) adı verilen felsefenin öncülerindedir. İlerlemecilik, pragmatizmin eğitime uygulanmasıdır.

Dewey, çalışmalarında, eğitim ve okulun, birey ve toplum yaşamındaki yerini incelemiş, eğitim aracılığı ile birey ve toplumu geliştirme işlevini analiz etmiştir. Benimsediği eğitim anlayışında “tecrübe, problem çözme, özgürlük, demokrasi, disiplin, iş eğitimi” gibi kavramlar ön plana çıkmaktadır. Eğitimi, demokrasi ve demokratik ilkelerle birlikte tartışmıştır. Dewey’e göre demokrasiyi sağlayacak tek araç eğitimidir. Bilimsel ve özgür bir eğitim ortamı toplumun demokratikleşmesinin temel koşuludur. Onun eğitim anlayışına göre değerler ve ahlaki ilkeler kişinin deneyimine, topluma ve toplumun kültürel özelliklerine göre değişmektedir. Buradan hareketle, eğitimle ilgili farklı ülkelerde yaptığı incelemelerin ardından hazırladığı raporlarda, her ülkenin kendi aydınları, öğretmen ve eğitimcilerinin görüşlerine başvurularak kendi eğitim sistemlerini yapılandırılmaları üzerinde durmuştur.

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, sıfırdan kurulan Türkiye Cumhuriyeti'ni, gerisinde olduğu Batı medeniyetlerinin gelişmişlik seviyesine ulaştırabilmek için her alanda reformlar yapmıştır. Bu reformların kalıcı olup benimsenebilmesi ve demokrasinin insanlara ulaşabilmesi için tek bir anahtar vardır: Eğitim.

Dewey; Dünya gündemini yakından takip eden Atatürk'ü oldukça çeken, Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türk eğitim sistemini inceleyip modernleşmesi adına davet edilen uzmanlardan biridir. 19 Temmuz 1924 yılında Türkiye'ye ilk gezisini gerçekleştiren John Dewey, yaz dönemi olduğu için okulların eğitim-öğretim sürecine tanıklık edemese de İstanbul'da bulunduğu günlerde Darülmuallimin ve Darülmuallimat Mezunları Cemiyeti'nin yapılan yıllık kongrelerinde öğretmenlerin sorunlarını dinleme imkanı bulmuştur. Muallimler Birliği'nin "Dewey" adına verdiği yemekte. Atatürk ile sohbet etme fırsatı bulan Dewey açıklamalarında, Türkiye adına elinde önceden hazırladığı bir programla gelmediğini ancak incelemelerinin ardından görüşlerini bilimsel yöntemlere uygun bir program halinde ortaya koymak istediğini vurgulamıştır. "Mektebin kalbi muallimdir" diyen Dewey, öğrencilerin iyi yetiştirilebilmesi için öğretmenlerin de nitelikli yetiştirilmesi ve mesleki koşulların iyileştirilmesinin önemine dikkat çekmiştir.

John Dewey, iki aylık ziyaretinde incelemelerini ve düşüncelerini. içeren iki rapor vermiştir. Raporlardan ilkinin Türkiye'de bulunduğu dönemde hazırlanmıştır. İlk raporun içeriği, bütçeye acilen konulması gereken bazı ödenekleri ve bunların nerelerde kullanılması gerektiğini kapsamaktadır. Bu rapor, ikinci rapora göre daha yüzeysel şekillenmiştir. Eğitim sisteminden ziyade, okul sisteminin özellikleri ve eğitimciler açısından yapılması gereken yenilikler üzerinde durulan bir rapordur.

Sekiz maddelik raporda Dewey: "Öncelikle öğrencilerin verim alabileceği okul binalarının yapımı ve donanımı konusunda uzmanlar yetiştirilmelidir." der. Bir diğer yandan, farklı türdeki (sağlık okulları, askeri okullar, konservatuar gibi) ve farklı kademedeki okullarda gelecekteki eğitim ve öğretim programlarını hazırlayabilme kapasitesine sahip olabilecek uzmanları yetiştirmek üzere komisyonlar kurulmalıdır. Eğitim sorunlarıyla alakalı telif ve çeviri faaliyetleri artırılmalıdır, bu amaçla Telif ve Tercüme Dairesinin bütçesi -ödenekleri- artırılmalıdır. Osmanlı döneminde saray ve zengin kesim dışına çıkmayan kitaplar ve teknolojik araç gereçlerin halka tanıtılması gerektiğini savunan Dewey bu bağlamda gezici kitaplıklar ve başlıca sanayide kullanılan araç ve makinelerin örneklerinin halka ve okullara gösterileceği gezici sergilerin yapılmasını da raporuna ekler. Ayrıca bu işlerde uzmanlar yetiştirmek için yurt dışına öğrenciler gönderilmelidir. Eğitim uzmanlarından oluşan özel bir komisyon kurularak farklı ülkelerdeki okul binaları, bahçeleri, sınıfları gibi eğitim ortamı ve donanımları incelenmelidir. Tarımın gelişmesinde, çiftçi kooperatiflerinde okulların rolü düşünülerek köy okullarında buna göre ayrı dersler verilmesini sağlayacak komisyonlar oluşturulmalıdır.

(Bu komisyonlar, ileride Köy Enstitülerinin kurulmasını sağlayacaktır.)

Maddelerde de görüldüğü üzere John Dewey, Türk eğitiminin özel düzeltmelerden çok ülkenin durumuna göre bir gelişme programına ihtiyacı olduğunu vurgulamıştır. Bir diğer yandan bu ön

raporundaki en büyük vurgu, öğretmenlerin mesleğe hakkıyla hazırlanma olanakları kolaylaştırılmadıkça eğitimdeki gerçek ve köklü reformların yapılamayacağıdır.

İkinci rapor ise ilk rapora göre daha kapsamlı olup, düşünürün okullar ve eğitim sistemi hakkında görüşlerini içermektedir. John Dewey, raporunda öncelikle okulların amaçlarının saptanması gerektiğini vurgulamıştır. Bu sayede eğitim kurumları her değişiklik ve yenilenme faaliyeti kapsamında sık sık sistemini değiştirmeyecektir. Böylece Türkiye'nin uygar dünyanın bir üyesi olarak özgür, bağımsız ve laik "Cumhuriyet" olarak gelişimiyle Milli Eğitim'de izlenecek yolun ve amaçların saptanmasında bir güçlük olmayacaktır. Türkiye'nin toplumsal her alanda hizmet edecek ulusal eğitim planının düzenlenmesi için genel bir programa ihtiyaç vardır. Dewey bu raporunda, bahsettiği programın Millî Eğitim Bakanlığında kişilerin değişmesinden etkilenmeyecek bir anayasa ya da ana şartname niteliğinde olması gerektiğini önemle vurgulamaktadır. Değiştiği amaç ve doğrultu saptanması gerekliliğinin temelinde; okullarda yapılan rutin değişikliklerin (örneğin belirli tarihlerde müdürlerin değişmesi, Millî Eğitim Bakanı'nın değişmesi gibi) okulun eğitim anlayışına değiştirici herhangi bir etkisinin olmaması gerektiği yatmaktadır.

Özellikle her okulun denetlenmesi gerektiğini söyleyen John Dewey, her okulun bağlı olacağı idari birimin katı bir kontrol mekanizması olarak hareket etmesinden çok , öğrencilerdeki birliği sağlaması gerektiğini söylemektedir.

Nitekim Cumhuriyet kurulduktan hemen sonra çıkan Tevhid-i Tedrisat Kanununun temelinde eğitimde birlik , çağdaş ve laik esaslara dayalı bir eğitim sistemi vardır. Birinci raporunda bahsettiği konuları bu raporda daha da derin bir şekilde ele alan Dewey, özellikle Türkiye'nin sosyoekonomik koşullarına uygun okullar açılması ve bu okullarda hem standart eğitim hem de bölgenin koşullarının gerektirdiği eğitimler verilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Örneğin Ege'de zeytin işçiliğinin yapıldığı bir bölgedeki okulda hem standart müfredat hem de zeytin tarımında uygulanması gereken adımlarla alakalı ziraat dersleri verilmelidir. Tabi bu sistem için farklı niteliklerde de öğretmenler yetiştirilmelidir. Ayrıca bu okullarda köylülerin ve çiftçilerin gereksinimlerine uygun eğitim verilmeden gerçekleşecek her uygulama oldukça kurumsal ve skolastik kalacaktır. Bu nedenle Türkiye'nin her bir yanında bu sistemin ivedilikle ve en yakın zamanda yapılması gerekmektedir.

Ulu Önder Mustafa Kemal'in projelerinden biri olan Köy Enstitüleri, dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel önderliğinde 1940 senesinde kurulmuştur. Köy Enstitüleri, Türkiye'nin gereksinimleri sonucu ortaya çıkmış, tamamen "yerli" bize özgü kurumlardır.

Öğretim programlarında kültür dersleri yanında tarım ve teknik dersler de yer almıştır. İş içinde, iş aracılığıyla üretim amaçlı eğitim, ezbere dayanmayan uygulamalı bir eğitim; bilgi depolamayı değil, öğrenme yollarını ve okuma alışkanlığı kazandıran bir yöntem olarak uygulanmıştır.

Atatürkçü düşüncenin ta kendisi; laik ve bilimsel eğitimin filizlendiği, büyüdüğü kurumlar olan Köy Enstitüleri, kısa sürede çok başarılı olmuş ve köylerde aydınlanma rüzgârları estirmeye başlamıştır. Köy Enstitüleri, eğitimde sürekliliği sağlayan, öğrenci merkezli, öğrencilerine yalnızca temel bilimleri değil, sanatı, sporu, müziği öğreten; hayatın birçok alanında öğrencilerini eğiten kurumlar olup, birçok köy çocuğunun okumasına vesile olmuştur. Yüzyıllardır biriken feodal toplumun üretim ve yaşam biçimini ortadan kaldırmaya; bilimsel ve felsefi anlamda laik eğitime; ezberci değil, analitik düşünen-sorgulayan birey yetiştiren demokratik ve üretici eğitime başlamıştır.

Köy Enstitüleri, John Dewey'in hazırladığı raporlardaki anlayışın gözetildiği kurumlardır. Faydacı eğitim benimsendiği bu kurumlar Mustafa Kemal Atatürk'ün tasarladığı eğitim ve kalkınma projelerinde ndir. John Dewey, 1945 senesinde Türkiye'yi yeniden ziyaret etmiş ve Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nü inceleyerek "Benim düşlediğim okullar Türkiye'de Köy Enstitüsü olarak kurulmuştur. Tüm Dünya 'nın bu okulları görüp eğitim sistemini, Türklerin kurduğu bu okulları göz önünde bulundurarak yeniden yapılandırması isabet olacaktır ." sözleriyle B atı basınında oldukça ses getirmiştir. Köy Enstitüleri sistemini benimseyen Finlandiya, ekonomik çöküşteyken yaptığı bu eğitim reformuyla ülkesini kalkındırmış ve her alanda gelişmiştir. Ülkemiz de de Köy Enstitülerinin devamlılığı olsaydı bugün geline noktan çok farklı bir yerde olunabilirdi. Çünkü; gelişimin temelinde yatan en önemli etkenin eğitim olduğunun en bariz örneği, Köy Enstitüleridir.

Ülkemizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk; tarihte eşi benzeri görülmemiş, fikirleri ve politikalarıyla bütün dünyanın hayran kaldığı büyük bir liderdir. Sadece Cumhuriyeti kuran ve daha sonra yaptığı Türk Aydınlanma Hareketi ile de çağdaş bir ulus devletin temellerini atan bir önder değil; aynı zamanda en zor koşul ve ortamlarda bile bilimin, felsefenin yol göstericiliğine güvenen bir düşünür ve entelektüeldir.

Atatürk'ün çok yönlü kişiliğinde önem verdiği alanlardan birisi de felsefedir. Savaş sırasında okumaktan hiç vazgeçmeyen Atatürk, J. J. Rousseau'nun özgürlük ve demokrasi anlayışından etkilenmiştir. Özellikle Toplum Sözleşmesi adlı eserinin üzerinde birçok not almış, demokrasi fikirlerinde özgürlükçü ve cumhuriyetçi devlet anlayışında bu eseri baş kitap edinmiştir. Rousseau'nun niteliksiz çoğunluğun nitelikli azınlığı bastırmaması için demokrasinin temelinde eğitimin şart olduğunu söylemesi Atatürk'ün eğitim anlayışına ilham olmuştur. J.J. Rousseau'nun yanında Voltaire'den de etkilenen Atatürk, bu düşünürün özellikle adalet ve özgürlük anlayışını benimsemiştir. "Özgürlük, adaletten başka bir şey değildir." sözü Atatürk'ün ifade özgürlüğü, laiklik ve bilimsellik hakkında fikirlerini geliştirmiştir. John Dewey'i de Kurtuluş Savaşı zamanında okuyan Mustafa Kemal, eğitimi her anlamda ön planda tutarak etkilediği filozoflarla ülkemizin eğitim anlayışını şekillendirmiştir.

Kaynakça:

<https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/john-dewey-1859-1952/>

<https://derstarih.com/mustafa-kemal-ataturkun-fikir-hayatini-etkileyen-yazarlar-ve-dusunurler/>

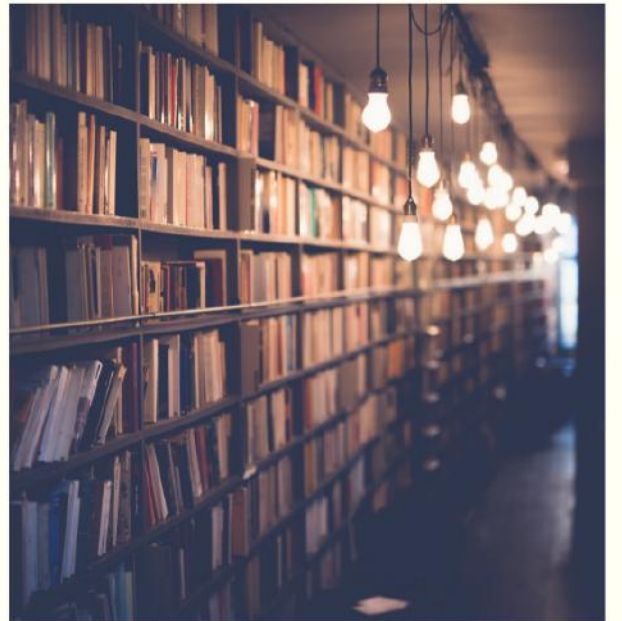
FELSEFE KİTAPLIĞI OLUŞTURMAYA NE DERSİNİZ?

Bir kitap kurdunun en büyük hayali, büyük ihtimalle kitaplıkla çevrili bir odadır. Kendinden sonrakilere kalacak, okudukça ruhunun beslendiğini hissedeceği, başucu niteliğindeki kitaplarla dolu bu oda; yaşama bırakılan izleri saklar. Büyük düşünürlerin, yazarların sesleri geçmişten bugüne uzanır, bugünü aydınlatır.

Dünyanın karmaşasından uzaklaşıp, size ait köşenizde bir kitaba teslim olmak, düşüncenizi zenginleştirmek, ruhunuzu beslemek ve bakış açınızı genişletmek için kendinize yapacağınız en önemli yatırım, iyi bir kitaplığa sahip olmak olabilir.

Bu kitaplığın felsefe bölümünü beraber oluşturmaya ne dersiniz? İşte size felsefe dünyasının “en”leri diyebileceğimiz 50 kitap; keyifle okumanız dileğiyle...

1. İlkçağ Felsefesi Tarihi, Ahmet Cevizci:

İlk çağ felsefesi sekiz ciltlik bir felsefe tarihi dizisinin birinci kitabıdır. İonya okulundan Yeni Platonculuğa kadar antik çağa egemen olan felsefi akımları inceler. Pek çok eski Yunan filozofunun düşüncelerini ve hayatlarını kesitler halinde okuyucuya sunar.

2. Felsefe Sözlüğü, Ahmet Cevizci:

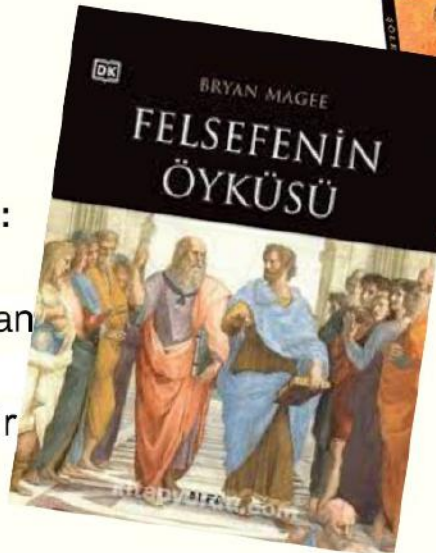
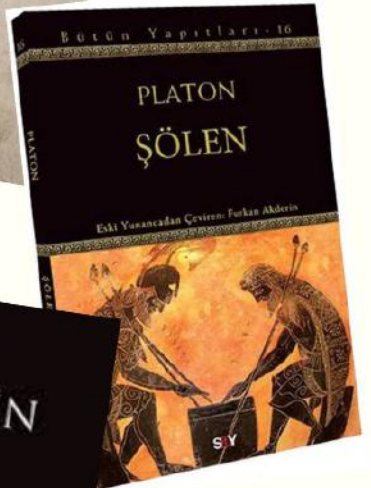
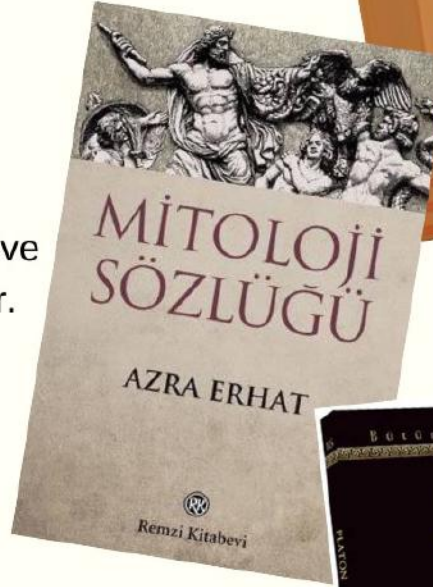
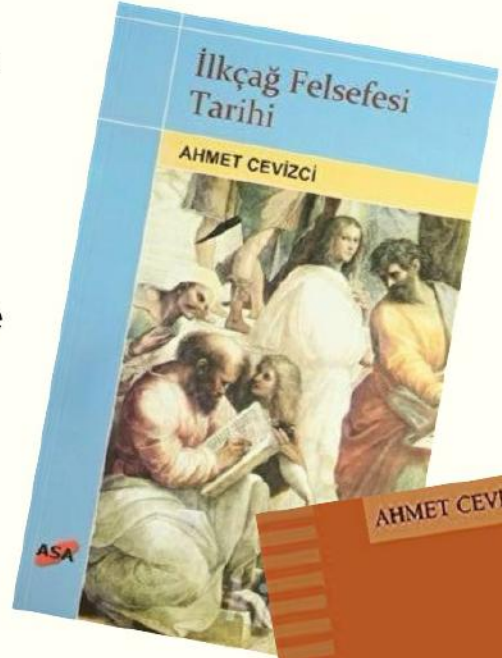
Prof. Dr. Ahmet Cevizci'nin hazırladığı sözlük, bütün olarak felsefenin ve felsefe tarihinin oluşmasında önemli bir yer tutan kavramları, filozofları ve düşünce sistemlerini ele alır.

3. Mitoloji Sözlüğü, Azra Erhat: Başta Anadolu efsaneleri olmak üzere, Yunan ve Latin mitolojisini okuyucuya sunmaktadır. Azra Erhat, efsaneleri bilimsel bir gözle, sanattaki yerlerini değerlendirmiştir.

4. Şölen, Platon: Aşkı, aşkın amacını, sevginin yaşamdaki değerini sorgulayan düşünürün, klasik yöntemiyle diyalog biçiminde yazdığı bir eserdir.

5. Felsefenin Öyküsü, Bryan Magee:

Felsefi meseleleri tekrar tekrar inceleyerek önemli sorunlara odaklanan kitap; felsefeye ilgisi olan her yaşta insanın zevkle okuyacağı kapsamlı bir eserdir.

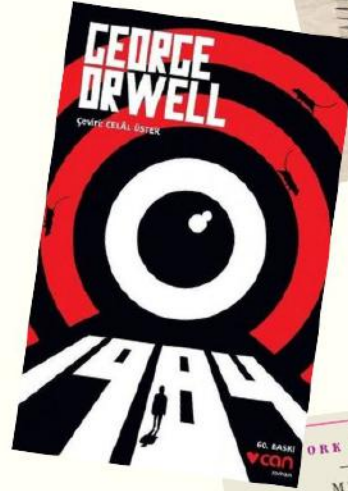
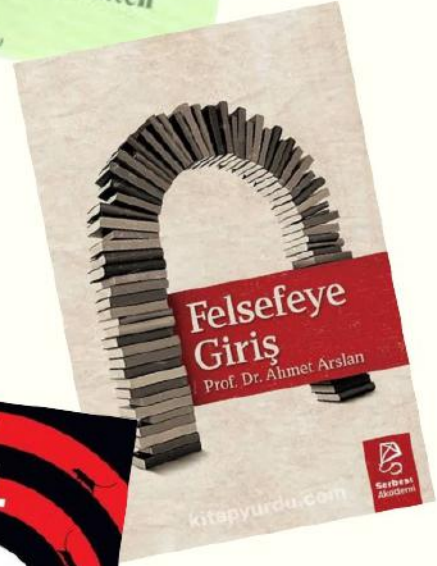
6. **Ahlak Metafiziğinin Temellendirilmesi, Immanuel Kant:** Günlük yaşamda eylemde bulunurken, bir karar vermeden önce ya da bir başkasıyla ilişkimizde gözetmemiz gereken ahlak kurallarının insandaki varlığını anlatan kitap, ahlak felsefesinin en temel eserlerindedir.

7. **Felsefeye Giriş, Ahmet Arslan:** Kitap, felsefi düşüncenin insan hayatındaki rolü, felsefenin analitik ve kurgusal işlevi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Filozofların kendi yapıtlarından alıntılarla okuyucuya gerekli bilgileri sunmaktadır.

8. **1984, George Orwell:** Alegorik, distopik ve politik bir roman olan 1984, distopik bir dünyada geçer. Özellikle kitapta tanımlanan "big brother" kavramı günümüzde bile sanat eserlerinde karşımıza çıkmaktadır.

9. **Öğretmenim Mori'yle Salı Buluşmaları, Mitch Albom:** Yaşam, aile, toplum, evlilik, korku, yaşam felsefesi gibi pek çok konunun ele alındığı kitap, hasta yatağındaki bir profesörle eski bir öğrencisi arasındaki konuşmalardan oluşur.

10. **Mutsuzluk Üzerine, W. Schmid.:** Schmid, mutluluğa gereğinden fazla anlam yüklediğini ifade ederek, kitabında mutsuzluktan yana bir tavır sergiler. Mutlu olmanın bir görev olarak algılandığını, bunun da bir stres unsuru olduğunu dile getirir.

11. **Kendime Düşünceler, Marcus Aurelius:** Stoacı bir isim olan Roma imparatorlarından Aurelius, eserinde akla, ölüm ve acıyla başa çıkmaya, evrene dair bakış açısını ve yaşamın nasıl sürdürülebileceğini derin bir düşünmeyle okurlarla buluşturmuştur.

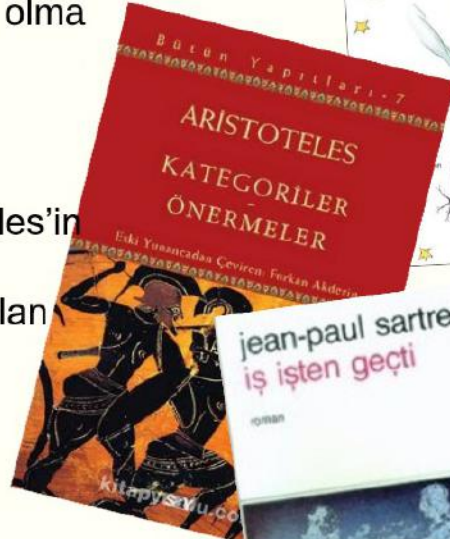
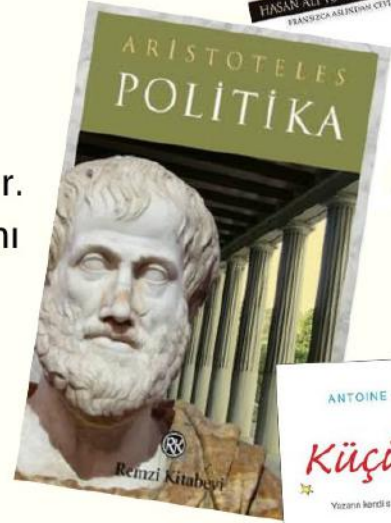
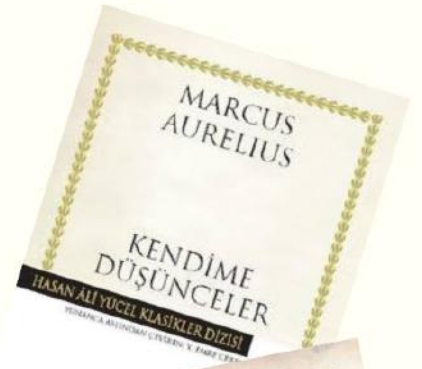
12. **Toplum Sözleşmesi, Rousseau:** Toplumların bir arada yaşayışlarına ilişkin en temel düşünce ve yapıtlardan biri olma özelliği taşıyan eser, devletin ortaya çıkışına dair görüşler içerir.

13. **Politika, Aristoteles:** Yunan'daki kent devletlerinin anayasalarının açıklandığı bir kitaptır. Aristoteles bu amaçla, tüm kentlerin anayasalarını bir araya getirmiş, ideal yönetimin nasıl olması gerektiğini tartışarak kendi bakış açısını ortaya koymuştur.

14. **Küçük Prens, Antoine de Saint-Exupery:** 1943'te yayınlanan ve yayınlandığı günden beri Dünya'da en çok dile çevrilen yapıtlardan biri olma özelliğini taşır. Kitapta bir çocuğun gözünden büyüklerin dünyası ele alınmaktadır.

15. **Nikomakhos'a Etik, Aristoteles:** Aristoteles'in oğullarından biri olan Nikomakhos'a ithafen kaleme aldığı eserde, iyinin ve iyinin amacı olan mutluluğun ne olduğundan, karakter ve erdemlerden söz edilmiştir.

16. **İş İşten Geçti, Jean Paul Sartre:** Kısa sahnelerden kurulu bir senaryo romanıdır. Ölüm sonrasında tanışan ve birbirlerine aşık olan iki ayrı sınıftan bir çiftin hikayesini anlatır.

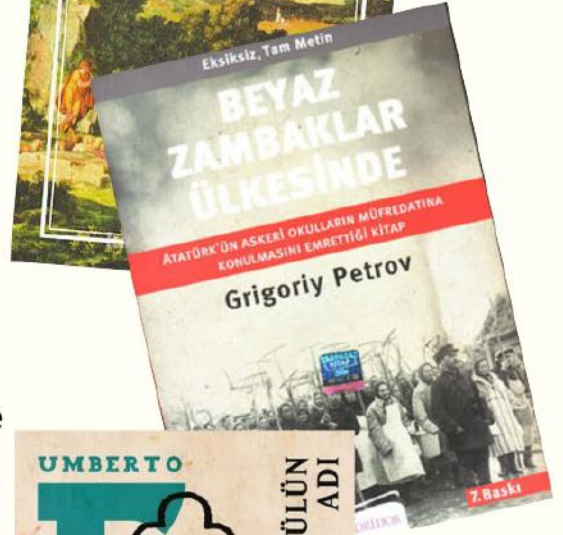
17. **Sokrates'in Savunması:** Dinsizlik suçu işlediği için mahkemeye verilen Sokrates'i ölüme götüren olaylar, Sokrates'in haksız suçlamalar karşısındaki savunması aktarılmakta ve o dönemki siyasal yapının dinamikleri gözler önüne serilmektedir.

18. **Güneş Ülkesi, Tommaso Campanella:** Yıllarca hapisanede günlerini geçirmiş ve defalarca işkenceye maruz kalmış İtalyan filozof Campanella, yaşadığı dönemin devlet yapısı ve toplum düzeninden hoşnut değildir. Bu nedenle, iyimser ütopya niteliğinde bir eser kaleme alarak, herkesin mutlu yaşadığı bir devlet modeli çizmiştir.

19. **Beyaz Zambaklar Ülkesinde, Grigory Petrov:** Atatürk, Beyaz Zambaklar Ülkesinde adlı kitabı okuduktan sonra, bu kitabın Türkiye'de okulların müfredatına dahil edilmesini istemiştir. Finlandiya'da halkın içinde bulunduğu yoksulluk ve cehalet koşullarından kurtulabilmesi için başlatılan eğitim seferberliğini anlatan kitap, felsefi temelli edebi bir eserdir.

20. **Gülün Adı, Umberto Eco:** 1327'de İtalya'daki bir manastırda zehirlenerek öldürülen bir rahibin ardından başlatılan cinayet soruşturmasını anlatırken, Orta Çağ Avrupa'sını ve felsefesini ele alan sürükleyici bir romandır.

21. **Mutlu olma Sanatı, Russell:** Russell'in iyi bir yaşam sürmek isteyenlere sunduğu bir reçetedir. Mutluluk O'na göre, birtakım insanların elimizden alabileceği temel insan haklarından biri değildir.

22. **Cesur Yeni Dünya, Huxley:** Huxley'in ilk ütopyik romanıdır. İnsani duyguların yok edildiği ve her şeyin kontrol altında tutulduğu bir dünyada geçen distopik bir eserdir.

23. **Felsefi Soruşturmlar, Ludwig Wittgenstein:** Tractatus'taki görüşlerini eleştirel bir bakışla ele alan filozofun, bu eserde ortaya koyduğu fikirlerin etkisi sadece felsefeyle sınırlı kalmamış, düşünce dünyasını bütünüyle etkilemiştir.

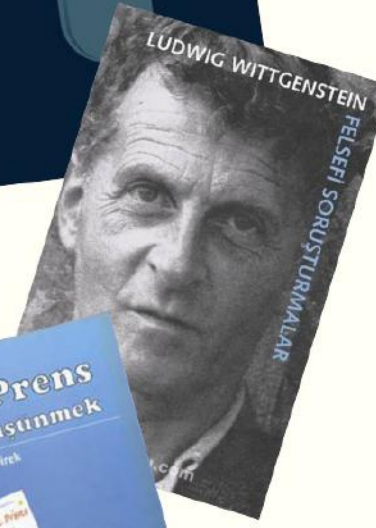
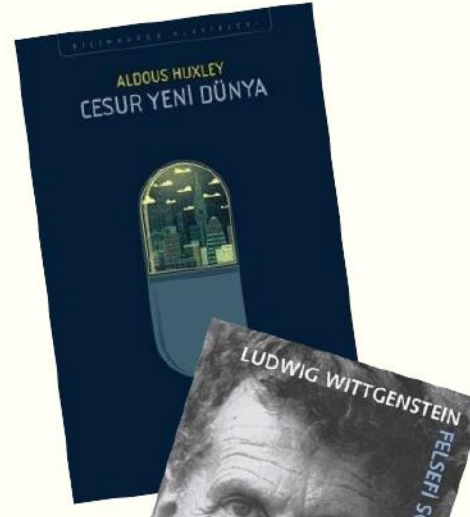
24. **Küçük Prens Üzerine Düşünmek, Nuran Direk:** Küçük Prens üzerine yazılan bu kitap, öyküler aracılığıyla okuyucuyu düşünmeye teşvik eder. Küçük Prens'i bir felsefi eser olarak nasıl bir bakış açısıyla değerlendirmemiz gerektiğiyle ilgili bilgi sunar.

25. **İnsan Hakları Kavramları ve Sorunları, İoanna Kuçuradi:** Kuçuradi, insan hakları ve hukuk, devlet, siyaset felsefesi yazılarını biraraya getirdiği bu kitapta bu kavramların önemi üzerinde durur.

26. **Çıtır Çıtır Felsefe, Brigitte Labbe:** Farklı yaşlardan çok geniş bir okur kitlesi edinen "Çıtır Çıtır Felsefe", özellikle çocukların felsefeyi küçük yaşlardan itibaren sevip özümseyebileceği bir kitap dizisidir.

27. **De Ki İşte, Oruç Aruoba:** De ki İşte, geniş bir okur kitlesine felsefi, şiirsel metnin keyfini tattırır.

28. **İle, Oruç Aruoba:** Biten bir ilişkinin ardından yaşanan süreci psikolojik tahliller yaparak ve dili ustaca kullanarak aktaran yazarın düşünceyi metaforlaştırmadaki başarısının öne çıktığı eserlerinin en ünlüsüdür. Metinleri tamamlamada okura alan tanıyan Aruoba, anlamı sorgulamaya davet etmektedir.

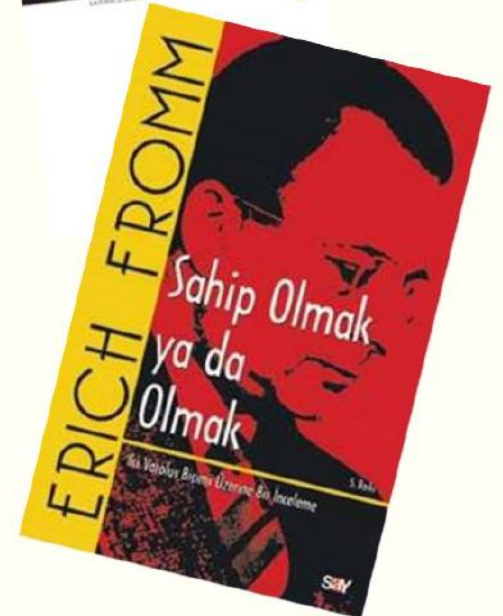
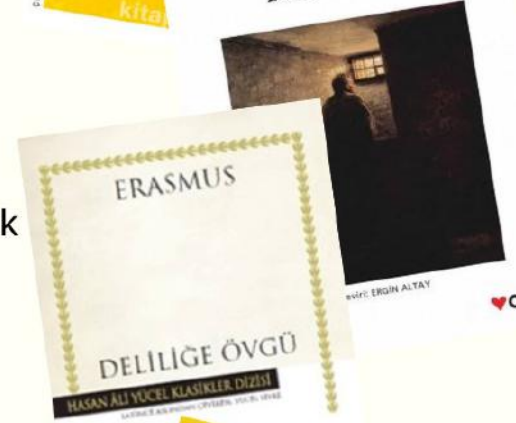
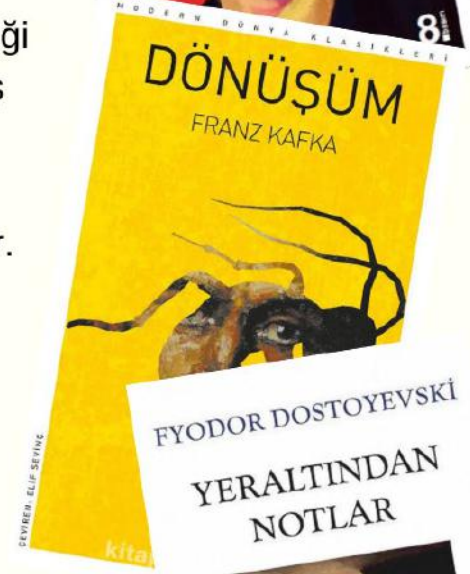
29. **Aforizmalar, Nietzsche:** Acı çekme, duygudan uzaklaşma ve akılcı düşünme üzerine sorgulamalar yapan ünlü filozofun düşünce dünyasına giriş yapılabilecek en uygun eserdir. Birkaç sözcükle kurduğu cümlelerin derinliği, ortaya çıkarılmayı bekleyen anlamlar barındırmaktadır.

30. **Dönüşüm, Kafka:** Bu eserinden arkadaşlarına söz ederken, olanca mütevaziliğiyle, "küçük öyküm" diye söz etse de hacimce ince bu eser modern çağın klasiği olma niteliğine sahiptir. Hayatın içinde sinmiş, bezmiş bireyi, toplumsal normların arasına sıkışmış, ötekileştirilmiş hayatları ustalıkla anlatan yazar, melankolik üslubuyla başarılı kişisel tahliller yapmıştır.

31. **Yeraltından Notlar, Dostoyevski:** Varoluşçu edebiyatın ayak sesi niteliğindeki eser iki bölümden oluşmaktadır. Dünyadan uzaklaşmış birinin içsel çatışmaları, kırgınlıkları, kızgınlıkları, başkaldırısı, çelişkileri ve bunların nedenleri üzerine yaptığı sorgulamaları başarılı bir dille aktaran kitap, okuru yaşamsal sorunlar üzerine düşünmeye teşvik eder.

32. **Deliliğe Övgü, Erasmus:** Gerçek bilgeliğin delilik olduğu düşüncesi üzerine inşa edilen gülmece niteliğindeki kitap; yaşamın çeşitli dönemlerinde, çocuklukta, aşkta, bilim ve sanatta deliliğin egemenliğine dair örnekler sunar.

33. **Sahip Olmak Ya Da Olmak, Eric Fromm:** Hümanistik ekolün temsilcisi olan Fromm, bu eserinde insanın iç dünyasına ve çağın toplumsal sorunlarına dair incelemeler yapar. Kapitalist sistem eleştirisi yapan düşünür, sürekli tüketen bireyin kapıldığı sahte özgürlük hissiyle düştüğü mutsuzluğun nasıl aşılacağı üzerine fikirlerini sunar.

34. **Mutluluğun Mimarisi, Alain De Botton:** Mimarinin insan psikolojisiyle ve toplumsal hayatla ilişkisini kuran kitap, her üç alana dair derin bilgileri birbiriyle ilişkilendirerek sunmaktadır. Kitap, okuyucusuna çevresindeki yapılara eski gözle bakmaktan öte düşüncelere ulaşmayı vaad eder.

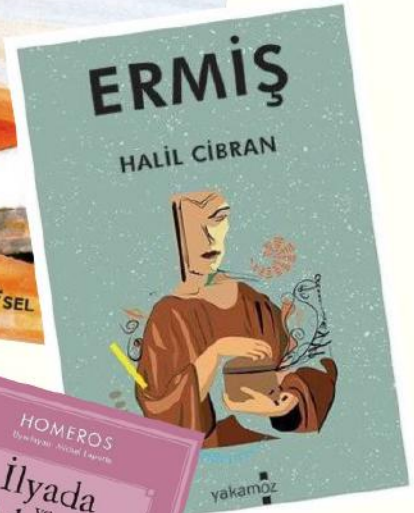
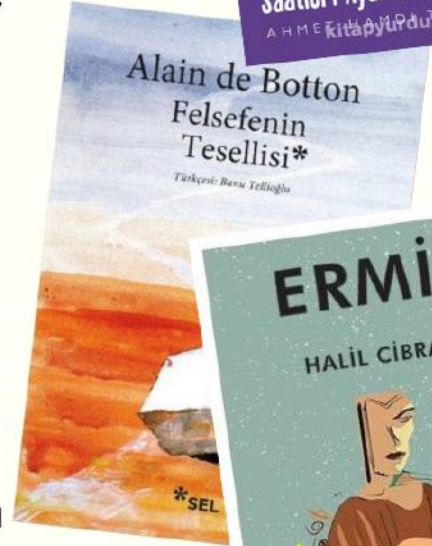
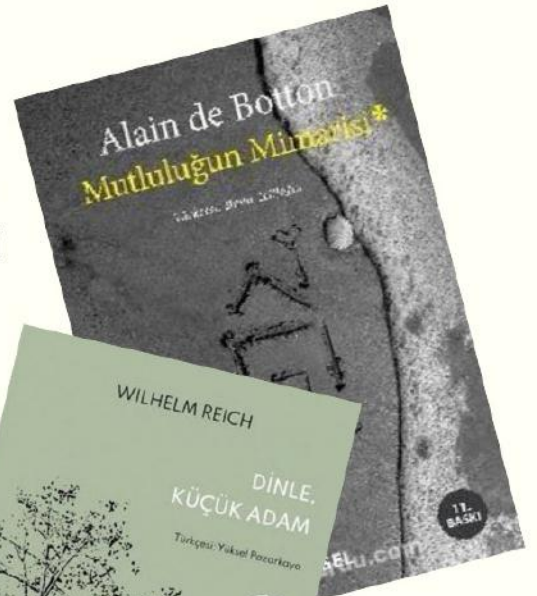
35. **Dinle Küçük Adam, Wilhelm Reich:** Yazar, “küçük adam” diye seslendiği topluma diğer insanların sorunlarına duyarlı olmamanın, merhametsizliğin, duyarsızlığın sonuçlarını göstermeye çalışırken, okuyucuyu kendini sorgulamaya davet eder.

36. **Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Ahmet Hamdi Tanpınar:** Olayların birbirine bağlandığı kitap, metafizik olaylar, rüyalar, şanssızlıklar, kayıplar ve kazançlara yer vererek insanın yaşamı boyunca karşılaşılabildiği olayları merak uyandırıcı biçimde anlatır.

37. **Felsefenin Tesellisi, Boethius:** Vatan haini suçlamasıyla zindana atılan Romalı düşünürün, Tanrı, kader, özgür irade gibi kavramları sorguladığı, açıklamaya çalıştığı kitap, yaşama dair sorunlara çözüm reçeteleri sunmaktadır.

38. **Ermiş, Halil Cibran:** Bir ermişin, insana ve hayata dair yirmi altı konuda yaptığı konuşmaları içeren kitap, tekrar tekrar okunması niteliktedir.

39. **İlyada ve Odysseia, Homeros:** Her iki destanda da aklın gücü ve şansın etkisini mitolojik bir hikaye içinde başarıyla aktaran Homeros, mutlaka okunması gereken bir eser ortaya koymuştur.

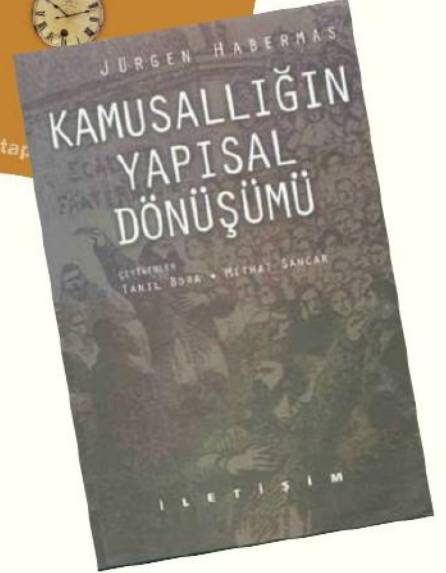
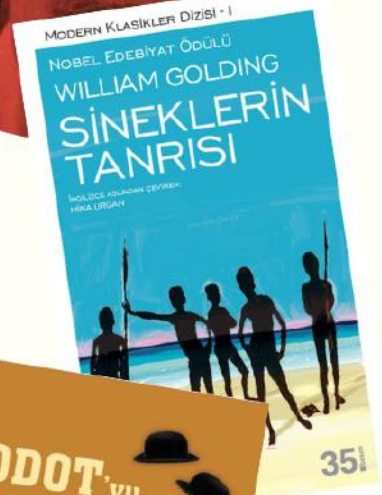
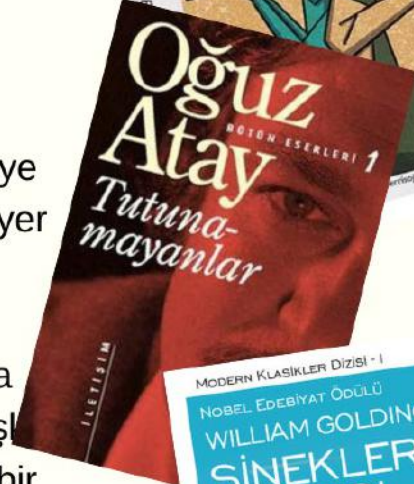
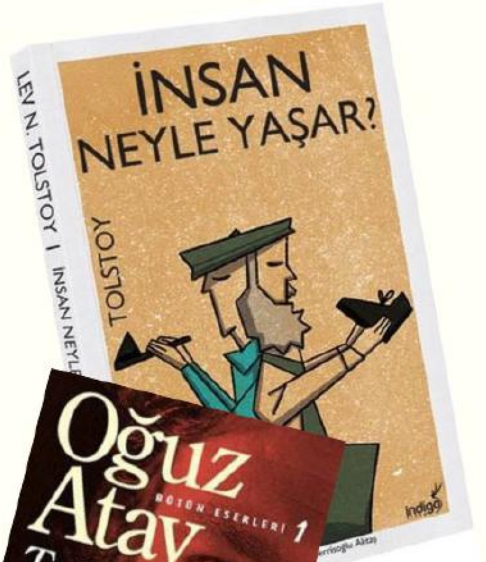
40. **İnsan Ne İle Yaşar?, Tolstoy:** Eserinde iyi ve kötüyü temsil eden karakterler kullanan Tolstoy, insanın doğası gereği yatkın olduğu iyiliğe er ya da geç yeniden ulaşacağını anlatır.

41. **Tutunamayanlar, Oğuz Atay:** Edebiyatımızın ünlü eseri, modern ve postmodern geleneğin önemli örneklerindedir. Eserde sorgulayan ve tutunamayan bir karakter olan Selim Işık'ın intiharının ardından onun geçmişinin izini sürmeye çalışan arkadaşının, insana dair çözümlenmeleri yer almaktadır.

42. **Sineklerin Tanrısı, William Golding:** Dünya savaşı sırasında bir grup çocuğun uçakla bir başlı yere taşınması sırasında yaşanan kazada ıssız bir adada kalmak zorunda olmaları ve başlarına gelenle anlatılmaktadır. Yazar; karakterler ve yaşananlar üzerinden adalet, eşitlik, özgürlük gibi kavramları sorgulayarak, özgün analizler yapmıştır.

43. **Godot'yu Beklerken, Samuel Beckett:** Absürt tiyatronun ilk örneklerinden olan eserde iki kahramanın her gün yinelenen konuşmaları yer alır. Eserin felsefi boyutu, bu konuşmalar üzerinden bellek, belleğin işlevi, belirsizlik, bir kurtarıcıyı bekleyiş gibi konuların derin anlamlar içeren diyaloglar şeklinde yer almasında gizlidir.

44. **Kamusallığın Yapısal Dönüşümü, Jürgen Habermas:** Frankfurt Okulu'nun önemli temsilcilerinden olan Habermas'ın bireyin vatandaş kimliği, siyasal yaklaşımlar, Burjuva toplumu, sivil toplum ve devlet dinamiğini ele aldığı eseridir.

45. **Gerçek Mutluluğun Metafiziği, Alain Badiou:**Dünyayı değiştirmenin yolunun mutluluktan geçtiğini savunan düşünür, mutluluğu seçim ve bedeller ilişkisinde anlatmaktadır.

46. **Antik Felsefe, Walter Kranz:** Antik Yunan ve Roma dönemlerinin felsefi eğilimleri ve öğretilerinin yer aldığı kitap, felsefenin başlangıcına dair önemli bilgiler içerir.

47. **Korku ve Titreme, Soren Kierkegaard:** İzdırabın doğasına yönelen düşünür, kutsal figürleri inanç olmaktan çıkarıp korku unsuru olarak gören toplumsal bakış açısını eleştirmektedir.

48. **Deliliğin Tarihi, Michel Foucault:** Orta çağda normal sayılan ve gündelik hayatın akışında olduğu gibi kabul edilen deliliğin modern dönemde tehlikeli sayılmaya başlamasının ardından yaşananları anlatan kitap; delilik, normal olma, toplumsal norm ve değerler üzerine bir sorgulama niteliğindedir.

49. **İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı, J.J. Rousseau:** İnsanlar arasındaki eşitsizliğin doğal bir olgu olup olmadığını sorgulayan düşünürün, uygarlığın insanlar için zorunlu olup olmadığına ilişkin düşüncelerini içeren kitap, siyaset felsefesine giriş niteliğindedir.

50. **Platon Bir Gün Kolunda Bir Ornitorenkle Bara Girer, Thomas Cathert& Daniel Klein:** Felsefeye mizahi bir bakışla yaklaşan Harvard'lı iki yazarın bu eseri, felsefeyi herkesle buluşturma isteğinin başarılı bir sonucudur.

Feminist Felsefe

Ece Naz ASLAN

Feminizm; son yıllarda çok gündemde olan, bir o kadar da yanlış anlaşılan kavram. Bazı insanlarca sanılanın aksine feminizm erkek düşmanlığı veya türevi değildir. Feminizm, kadınların durumlarını anlama ve durumları hakkında açıklığa ulaşma çabasıdır. Batı dünyasında maskülenlik mantıkla, feminenlik ise duygusallıkla bağdaştırılır. Bu yüzden epistemolojik olarak kadınların erkeklere göre daha az insan olduğu kanısına varılmıştır. Feminist felsefe ise dünya deneyimlerimin erkek bakış açısından beyan etmeyi reddederek batı dünyasının adeta insansızlaştırdığı kadınların bakış açısından dünyayı ele alır. (Internet-1)

Feminist felsefenin ortaya çıkışıyla beraber cinsiyetin (İngilizcede “gender” anlamına gelen) biyolojik olarak mı kararlaştırıldığı yoksa toplumsal bir olgu mu olduğu sorgulanmıştır. (İnternet-3) Toplumdaki cinsiyet algısıyla beraber Türkçede “toplumsal cinsiyet” adlı bir olgu oluşmuş, insanların cinsiyetleri ile ilgili sosyal farklılıkların biyolojik değil toplumun bir baskısı veya bir etkisi olduğu savunulmuştur. Simone de Beauvoir’ın söylediği üzere “Kadın doğulmaz, kadın doğulur”.

Feminizmin kökenleri 18. yüzyıla dayanmaktadır. Sanayi devrimiyle beraber ortaya çıkan işçi ve sonrasında insan haklarıyla beraber kadın hakları ve kadınların durumu da gündeme gelmiştir. Çağdaş feminist felsefe ise 1970’lerde kadınların felsefeyi içeren yükseköğrenim kariyerleri ile ortaya çıkmıştır. Bu dönemde kadınların bağımsızlık hareketleriyle feminist felsefenin gündemine gelen konular kürtaj, pozitif ayrımcılık, fırsat eşitliği, evlilik kurumları, cinsellik ve aşktır. (İnternet-2)

Çağdaş feminist felsefenin ortaya çıkmasında elbette önceki dönemlerdeki felsefi akımlar her ne kadar az olsalar da büyük bir etki yaratmıştır. Bu durumda felsefenin annesi kabul edilen Mary Wollstonecraft’ın yadsınamaz bir rolü vardır. Fransız Devrimi’nin yaşandığı dönemde hayatta olan Wollstonecraft, 1792 yılında İnsan Hakları Bildirgesini temel alan “Kadın Haklarının Savunması” adlı kitabıyla kadın haklarını açık bir şekilde sunarak feminizm tarihinde önemli bir adım atmıştır.

Feminist felsefenin temellerini atan Simone de Beauvoir'ın bu sözü teorisinin temelini oluşturur. Bu teoriye göre cinsiyet, Beauvoir'a göre kadın, doğal bir gerçek değil, medeniyet tarihinin bir ürünüdür. Ona göre kadının maruz kaldığı durumların fiziksel olarak erkeklerden güçsüz olması veya doğurması gibi farklılıklarla açıklanamayacağını bunların kadınları düşürücü birere bahane olduğunu öne sürmektedir. (İnternet-4) "İkinci Cinsiyet" adlı kitabında da bu durumun doğal ve sosyal bilimlerin; Avrupa'nın edebi, sosyal, politik ve dini geleneklerinin yarattığı çelişkili düşüncelerin feminenlik ve kadınlığın "doğal" bir değersizliğini ataerkil üstünlük için bahane olarak kullanılmasından bahseder. (İnternet-5) Ancak bu durum kadınların doğal olarak değersizliğinden ziyade ataerkil toplumun basit doğal farklılıkları- yani fiziksel zayıflık ve doğurma yetisini- sosyal hayatta fark etmemesine rağmen kadınları ikinci bir cinsiyete, bir nevi alt insana çevirmek için kullanmalarından ibarettir.

Yüzyıllar boyunca kadınlar, ataerkil toplumun altında ezilmişlerdir. Toplum yapısından dolayı kaçırdığımız birçok kadın dehanın tarihi olabilecek katkısı çok fazladır. Her ne kadar geçtiğimiz yüzyılda kadın hakları ve feminizm ile ilgili birçok gelişme yaşanmış olsa da tarihin getirdiği alışkanlıklar ve gelenekler kadınların hala erkeklerle tam anlamıyla eşit olmamasına sebep olmaktadır. Yine de farklı alanlarda kendilerini göstermeye başlayan kadınlar bu eşitlik yolunda her gün ilerlemektedirler. Felsefe alanında da bunun etkisini feminist felsefe olarak görmekteyiz. Feminist felsefeyle birlikte de kadınların hakları ve sosyal durumları ilerleme göstermektedir.

Kaynakça

(İnternet-1) <https://www.majortests.com/essay/Feminism-Feminist-Philosophy-522153.html> (10.06.2022 tarihinde alınmıştır.)

(İnternet-2) <https://kualiafelsefedergisi.com/2020/08/feminist-felsefestanford-felsefe-ansiklopedisi/> (12.06.2022 tarihinde alınmıştır.)

(İnternet-3) <https://www.rep.routledge.com/articles/thematic/feminist-philosophy/v-1> (13.06.2022 tarihinde alınmıştır.)

(İnternet-4) <http://www.olaganustukanitlar.com/simone-de-beauvoir-ikinci-cins-kadin-dogulmaz-kadin-olunur/> (13.06.2022 tarihinde alınmıştır.)

(İnternet-5) <https://plato.stanford.edu/entries/beauvoir/> (14.06.2022 tarihinde alınmıştır.)
<https://plato.stanford.edu/entries/feminist-philosophy/>

MUTLULUĞU YANLIŞ YERDE ARIYOR OLABİLİR MİYİZ?

Begüm SÖNMEZ

Begüm SönmezHer türlü konforunuzun sağlandığı lüks bir ev hayal edin, son model bir arabanız olduğunu, hobilerinizi dilediğinizce yaptığınızı ve bütün hayallerinizi gerçekleştirme olanağına sahip olduğunuzu... “Mutlu olmak için neye sahip olmam gerek?” sorusu, eğer ortada para gibi bir sorun yoksa, yanıtlanması hiç de zor olmayan bir sorudur çoğu insan için.

Mutluluk karmaşık etmenlere bağlıdır, yalnızca maddi etmenlerle doğrudan ilgili olduğunu düşünmek büyük hata olur. Lüks bir restoranda yemek yemek veya lüks kıyafetler giymek bizi mutlu edecek şeyler değildir. Bunların bize uzun vadede çok büyük etkisi olacağını söyleyemeyiz. Hayatımızı sürdürmemize yetecek kadar paradan daha fazlası bizi mutlu etmeyecektir. Soğuk bir havada üşüyor olmak sizi mutsuz eder ancak siz bu mutsuzluğu bir hırkayla da yün bir kazakla da yok edebileceksen; daha pahalı olanı seçmek gereksiz olur ve size ekstra bir mutluluk kazandırmaz.

“Zevk, mutlu bir yaşamın başlangıcı ve amacıdır.” der Epiküros. Onun büyük bir evi yoktu, öğünleri bir avuç zeytin ve bir parça ekmekten oluşuyordu. Hayatı zevkli kılan şeyler kolay bulunmayan şeylerdi ama aslında hiç de pahalı değildi. Bir liste yapmıştı filozof, bunlara sahipse mutlu olabilirdi insan.

Listenin ilk maddesi dostluk. Ona göre bir şey yiyip içmeden önce ne yiyip içeceğinizi değil, kiminle yiyip içeceğinizi düşünün. İnsanlar ancak "öteki" ile var olur, eğer kimse bizi anlamıyorsa söylediklerimizin bir anlamı yok demektir. Arkadaşlarla birlikte olmak, kimliğimizin birileri tarafından onaylanması demektir. Dostlar şakayla karışık yorumlarıyla kusurlarımızı bildiklerini ama bizi olduğumuz gibi kabul ettiklerini anlatırlar. Gerçek dostlar bizi toplumun sahte ölçütlerine göre değerlendirmezler, duydukları sevgi dış görünüşümüzden ya da toplumdaki yerimizden etkilenmez. Çoğu kez çok paraya sahip olma isteğinin altında da böyle bir onaya duyulan ihtiyaç vardır. O halde bir avuç gerçek dost, bir servetin bize asla kazandıramayacağı sevgi ve saygı kazandırabilir.

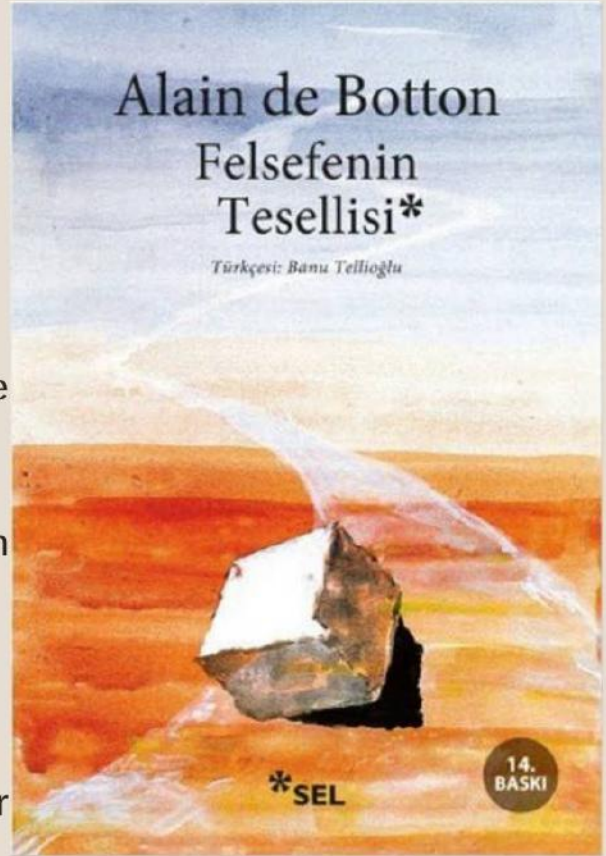
Listenin ikinci maddesi özgürlük. Hayatı ne kadar basit yaşarsanız mecburiyetleriniz o kadar azalır ve özgür olursunuz. Özgür olmadığınız bir dünyada mutlu olamazsınız. Üçüncü maddede düşünmek vardır. İnsan sorunlar üzerine düşündükçe, ona ilişkin kaygıları azalır. Önceden kestiremediğimiz, henüz yaşamadığımız durumlarla ilgili boşuna endişelerimizi ancak düşünerek fark ederiz. Yani düşünmek aslında hayatımızın temelindeki ana kaynaktır. Hiç dostunuz yokken bindiğiniz son model bir araba, sağlığınız bozukken yattığınız yataktaki ipek çarşaf, özgürlüğünüz kısıtlıyken oturduğunuz villa sizi mutlu etmez, edemez. İhtiyacınız olmayan şeyleri almak istiyorsanız ve buna gücünüz yetmiyorsa kendinize şunu sorun: "Çok istediğim bu şey gerçekleştiğinde ne hissedeceğim?"

Felsefenin Tesellisi adlı kitaptan ilham alarak Şu soruları soralım kendimize ve mutluluĒa giden yolu bulalım:

1. Sizi mutlu edeceđini dűŐündűđünüz bir Őey bulun: Gűzel bir cumartesi geđirebilmek iđin kesinlikle bir alıŐveriŐ gűnű yaparak gűnű lűks bir restoranda sonlandırmalıyım.
2. Bu dűŐűncenizin yanlıŐ olduđunu fark edin: Bűyle bir gűn geđirdiđim halde mutlu olmayabilir miyim?
3. Bir istisna bulduysanız, mutlu olmanız iđin bu Őeye gerđekten ihtiyacınız yok demektir: Yalnız baŐımaysam veya hastalanırsam alıŐveriŐle gűnűmű geđirdikten sonra tek baŐıma yiyeceđim bir yemek beni mutlu eder mi?
4. Mutlu olmak iđin bulduđunuz istisnayı ilk dűŐűncenize dahil edin: eŐit çeŐit alıŐveriŐ yapıp aslında gerđekten mutlu olmam, sevdiklerimle birlikte olmama ve sađlıklı olmama bađlıdır. Gűn boyu dűŐűnmeden alıŐveriŐ yapmayıp lűks bir restorantta yemek yemesem de sevdiklerimle birlikte olarak çok gűzel bir cumartesi geđirebilirim.
5. Artık gerđekten ihtiyacınız olan Őeyle, baŐlangıçta ihtiyacınız olduğuna inandiğınız Őey arasındaki farkı açıkça gűrebilirsiniz: Mutluluk; gűn boyu alıŐveriŐ yapıp tek baŐıma lűks bir restorantta yemek yemekten çok, sevdiklerimle ve sağlıklı olmama bağlıdır.

Öyleyse Őu soruyu sorabilir miyiz kendimize: “Neden pahalı Őeylere sahip olmayı bu kadar istiyoruz?” Dost sıcaklığının yerini tutsun diye kaŐmir hırkalar peŐine dűŐuyoruz. Aslında bunları satın alarak, kaynağını bilmediğimiz sorunlarımıza geğici çözümler bulmaya çalıŐıyoruz. Ancak bulduğumuz bu geğici çözümler; gerçek bir dostun, özgürce yaptıklarımızı yerini gerçekten tutabilir mi?

“Gerçekten ihtiyacınız olmayan Őeylere sahip olmak, zaten dolu olan ŐiŐeye su eklemek gibidir; gereksizdir” diyor Epikűros. Sizce de bu söz günümüzdeki mutluluk arayıŐını özetlemiyor mu? Gerçekten mutlu olmak istiyorsanız kendinize Őu cűmleri sorun: İstedięim bir tekne mi, özgűrlük mü?

Lűks bir restorantta yenilen akŐam yemeđi mi, dostlarla sohbet etmek mi?

SPA mı, ruha huzur verecek dűŐűncelere dalmak mı?

Eğer bu örneklerden ikinciye seğtiyseniz; onlara sahip olmak için çok paraya ihtiyacınız olmadiğını görebilirsiniz.

Hayatı ıskalamayın, sadece gerçekten mutlu olmaya bakın ;)

Ve son söz Jim Carrey'den;
“**Tanrım, bir gün bütün insanlara istedikleri kadar para ver ki, asıl ihtiyaçlarının o olmadiğını anlayabilsinler.**”

Begűm SÖNMEZ

ANTİK YUNAN: SPOR ve OLİMPİYATLAR

Enes KOÇU

Olimpiyat oyunlarının temeli aslında dine dayanmaktadır. İlk zamanlar sanat, spor, tarım, eğitim gibi her tür eylem Tanrı ve iktidar için yapılırdı. Bu nedenle Zeus onuruna Olympia şehrinde düzenlenen spor şenlikleri düzenlenirdi. Bu şenliklerin amacı Tanrı'ya olan bağlılıklarını, inançlarını göstermek ve bölge barışını sağlamaktı. M.Ö. 1200 yıllarında yaşadığı düşünülen Homeros, İlyada ve Odessa adlı eserinin birçok yerinde, Yunanların çok önceden beri Olimpiya'da spor etkinlikleri organize ettiklerini belirtmiştir. Öte yandan, arkeolojik bulgulardan faydalanan bazı tarihçiler tarihi daha da geriye götürerek bu sporların M.Ö. 1500 yılından beri yörede yapılmakta olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Olimpiyatların dini amacı dışında politik amacı ise M.Ö. 8. yüzyılda, her biri ayrı ırka mensup ve ayrı yönetimlere sahip 20 Yunan site devletinin birbirleriyle savaşmaları engellemek isteyen Elis Kralı İphitos'un, "tanrıların çok sevdiği dinsel kökenli oyunların" yeniden düzenlenmesini istemesiyle ortaya çıkmıştır. Bu dönemde ateşkes ilan edilmiştir. Bu ateşkesle savaş halinde olan Yunan siteleri, Olimpiyat oyunlarına 3 ay kala silah bırakmışlar ve yarışmalar için en iyi sporcularını seçerek Olympia'ya göndermişlerdir. Oyunlar sona erdikten sonra da oyuncuların kendi kent devletlerine güvenlik içinde dönmelerine kadar "Olimpiyat Ateşkesi" sürdürülmüştür. Zeus'un onuruna düzenlenen bu şenlikler başta, Yunan inancına göre ölümlerin ruhlarının sekiz yılda bir dirildiği inancından dolayı sekiz yılda bir kutlanırken sonraları bu süre dört yıla indirilmiş ve M.Ö. 776'dan M.S. 393'e kadar tam 12 yüzyıl boyunca her 4 yılda bir Olimpiyat Oyunları düzenlenmiştir. Antik Yunan'da benzer kutsal oyunlar Delfi, Korint ve Nemea gibi dini merkez kabul edilen kentlerde de düzenlenmiştir.

Antik çağda spor “Kalos Kagathos” insanı yaratmayı hedeflemekteydi. Kısaca sporun o dönemdeki temel amacı “fiziksel ve ruhi güzelliğin uyumlu bileşimi” ne sahip insanı yaratmaktır.

Oyunlar Yunan mitolojisinin yüce Tanrısı Zeus onuruna yapıldı. İlk Olimpiyatlar (Ολυμπιακοί Αγώνες; Olimpiakoí Agónes), ilk kez Olimpia şehrinde M.Ö 776 yılında düzenlenmiştir. Oyunlar Antik Yunan’da tanrı olan Zeus adına yapılmıştır. Kimi kaynaklarda ilk oyunların Mora’da düzenlendiği de söylenmektedir. Olimpiyatların düzenlenişi ile ilgili farklı görüşler de bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi de Titus Flavius Clemens’e aittir. Clemens’e göre Olimpiyatlar ilk başta kral Pelops’un ruhunu yüceltmek için düzenlenirdi. Oyunlarda kazanılan başarılar Pelops’un ruhuna armağan edilirdi.

Başlangıçta sadece şehir devletlerinin katıldığı oyunlar, giderek daha fazla ilgi görerek katılımcı sayısını arttırmıştır.

Antik Yunan’da zafer kazanan sporcular birçok ödülün sahibi oluyordu.

Fakat en büyük ödül, Olympia’da zafer kazanmanın getirdiği prestijdi.

Sporcular aynı zamanda zeytin yapraklarından yapılmış bir taç kazanıyordu fakat bu sadece birinci olan sporcular için geçerliydi.

Günümüzde ise birinciye, ikinciye ve üçüncüye madalya veriliyor. Ayrıca birinci olan sporcunun ulusal marşı çalınıyor.

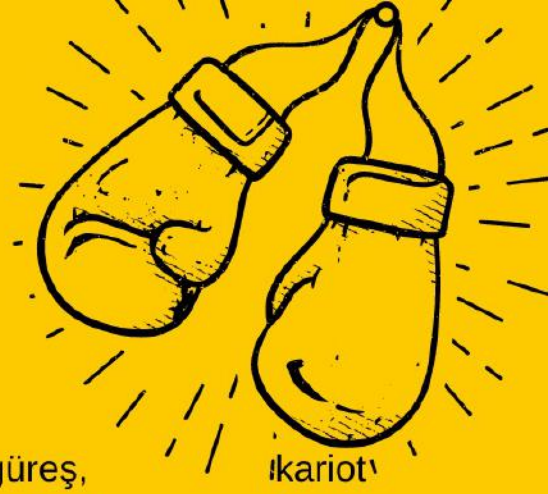

Antik Çağ: Oynanan oyunların türleri ve ödül

Olimpiyatlarda gerçekleştirilen spor oyunları; boks, güreş, yarışları ve pek çok değişik dövüş ve koşu yarışlarıdır. Bunların yanında uzun atlama, disk fırlatma ve cirit atma da bu dönemlerden beri olimpiyat oyunları içinde yer almaktadır. Kariot yarışlarında (bir atın çektiği iki tekerlekli araba), karşılaşmanın sonucunda kazanan, arabayı kullanan kişi değil, arabanın adına yarıştığı soylu kişi olurdu. Festivallerle aynı dönemde düzenlenen olimpiyat ve bunun yanı sıra diğer spor müsabakaları, genelde 5 gün süren bu festivallerin 3 gününü alır diğer iki gün dinsel görevlerin yerine getirilmesinde harcanırdı. Festivallerin en son gününe gelindiğinde tüm olimpiyat yarışmacılarının katıldığı bir ziyafet verilir ve bunlarda Zeus'un onuruna kurban edilmiş 100 öküzün eti yenirdi. Olimpiyat oyunlarının herhangi bir dalında bir yarışmayı kazanan atlet zeytin yapraklarından yapılmış bir taç ile onurlandırılırdı. Yarışma kazanan her atlet kendi kenti başta olmak üzere bütün Yunanistan'da ün sahibi olurdu. Buna kendisine armağan edilen yüklü bir orandaki para ödülü eşlik ederdi. Atina'da böyle bir olay sonucunda 500 drahmi verilirdi ve bu da hemen hemen küçük bir servete eşit düşerdi. Heykeltıraşlar önemli olimpik zaferleri ölümsüzleştirmek için heykeller yaparlardı. Şairler bazen para karşılığında kahramanlar adına övgü dolu şiirler yazarlardı.

Olimpiyat oyunları da dahil olmak üzere Antik Yunanistan'da düzenlenen karşılaşmalara, yalnızca erkek atletler katılabiliyordu. Daha sonraki dönemlerde kadınların atlı binicilik yarışmalarına katılmalarına izin verilmeye başlandı. MÖ 396 ve 392'de Spartalı bir prenses olan Cynisca'nın atları ona zafer getirdi.

Atletler genellikle çıplak olarak yarışmalarda boy gösterirlerdi. Bunun nedeni hem uygunsuz hava koşulları hem de olimpiyatların göstermek olmasındı. Bu dönemde yarışmacıların vücutları zeytin yağı ile de yağlanmıştır. Ayrıca atletler cinsel organlarını koruyabilmek için kinodesmi adı verilen bir bağ yöntemi de kullanmışlardır.

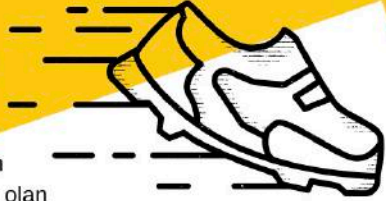
İkariot

En gözde spor :Koşu

Antik Yunan'da gerçekleşen birçok festivalde rekabetçi spor ve oyunlar hayati bir önem taşımaktaydı. Olimpiya'daki Olimpiyat oyunları Zeus'u ve Apollon'u onurlandırmak için yapılmaktaydı. Delphi'deki Pythian oyunları askerlerin yeteneklerini ve atletik kahramanlıklarını göstermeleri, aynı zamanda başarıları için bir servet kazanmaları için bir fırsattı. Herodotos'a göre; Atinalılar Perslerin Marathon'a MÖ 490 yılında Atina'ya saldırmak için gittiklerini öğrendiklerinde, Pheidippides isimli bir elçi yardım talebiyle Sparta'ya koşar. Bu orijinal maraton koşucusu, iki günden daha kısa bir sürede 260 kilometrelik engebeli araziye geçer ve Persler Maraton Savaşı'nda yenilirler. En basit koşu yarışı olan 600 feetlik düz koşu Olimpiyat oyunlarının en özgün yarışmalarından biridir ve sonraları geliştirildiği anlaşılmaktadır. Koşu, Yunan atletleri arasında en gözde spordur.

KAYNAKÇA

1-<https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/661347>

2-<https://www.kozmosungenetigi.org/antik-yunan-olimpiyat-din/>

3-

https://www.researchgate.net/publication/314787720_ANTIK_YUNAN_DONEMI_SPOR_VE_ANTIK_OLIMPIYAT_OYUNLARI

4-<https://ungo.com.tr/page/107/>

5-<https://arkeofili.com/olimpiyat-oyunlarinin-kokeni/>

6-https://tr.wikipedia.org/wiki/Antik_Olimpiyat_Oyunlari

7- <https://nereye.com.tr/antik-yunanistanin-en-populer-spor-oyunlari/>

aynakça:DAĞLAROĞLU Volkan,

<http://volkandaglaroglu.blogspot.com/2011/08/olimpiyatlar.html?view=magazine>

Güzellik Üzerine

Defne ATACANLI

Sözlük anlamıyla "güzellik", bir nesneye yüklenen, bir nesne tarafından taşınan değerdir. Modern estetiğin kurucusu olarak nitelendirilen Immanuel Kant, güzelliği evrensel faydaya dayandırır. Yaradılıştan gelen görme özelliğimiz hepimizde olsa da bakış açılarımız, değerlendirme kriterlerimiz birbirimizden çok farklı olduğu için bu farklılıklar beraberinde temel güzellik tartışmalarını yaratır ve bu tartışmalar evvelden beri sürer; sizinle, benimle, yarınlarla da sürecektir. Özünde çoğu için yarınları getirecek gün doğumu ve aynı güneşin batışı güzel olarak nitelendirilse de yine de içinde farklılıkları barındıracak farklı şekillerde güzel olarak anlamlandırılacaktır.

Güzelliğin ölçüsü nedir? Güzelliğin anısı geçmişte kaldıysa güzellik hiç var olmuş mudur? Güzelliği görsem tanıyabilir miyim şimdi, bir insanda hayat bulmuş mudur? Hep düşünmüştümdür.

Mutluluk felsefesi, evrensel doğrular, spekülatif düşüncüler, etik, doğru bilginin varlığı, varlık anlayışları... Antik çağdan günümüze farklı filozoflar farklı savlarla anıldı. Bu filozofların isimleri gibi, teorileri gibi; günler, zaman ve kullandığımız kelimeler gibi "güzellik" tanımı da bizler tarafından yaratıldı.

Gülümseten, mutlu eden güzeldi kimisi için. Bazılarını tehlike ve güç hayran bıraktı. Mutluluğun güzelliğini sevmektense ulaşılmazın bilinmezliğine, heyecanın gerçekliğine güzellik dendi, bu güzelliğe tapıldı. İnsanlara, doğaya, bir melodiye duygular bağladılar ve güzellik dediler adına; ortak bir duyguda anlaşmadan, güzelliği felsefenin bir ortak noktasında paylaşmadan.

Platon'un "mimesis" anlayışına bakılırsa hiçbir görünüm ona göre güzel değildi. Akılla ulaşılmadıkça gerçeklik sahte, güzellik bir perdeydi. Aristoteles "altın orta" dedi fakat şimdi ortalama bir insan ancak sıkıcı sayılır. Günümüzde ilgi çeken farklılık o zaman yok muydu? Eskiden güzel olmayan şimdi güzel olamaz mı?

Bir kadının güzelliği geçmişte kalmışsa ve şimdi yüzü yaşlanmışsa, güzelliği silinmiş midir, yoksa yüzündeki o çizgilerin arasında saklı mıdır? Kimse onu görmemişse, "güzel" güzelliğine sahip midir? Tarih, ortaya bizim yaratmamızla çıktı. Bütün sıfatları biz verdik dünyaya, güzeli ve çirkini ve diğerlerini.

Kimse görmemişse onu, "güzel" asla güzel olmaz. Var olan yalnızca vardır çünkü. Bir varlık saf ve yalnızken sıfatlara ihtiyaç duymaz. Sıfatlarla tanımlanan kimse, günümüz bireyi, toplum üretimidir. "Güzellik", "toz" gibi bir başka kelimedir. Güzelliğin tanımı her gün doğan ve ölen bin bir insana bağlıyken, doğruluğu ve geçerliliği, özenle saklanan bir porselen kâsenin üzerindeki tozdan farklı değildir. Biz fark etmesek de umursamasak da hep ordadır, vardır.

Güzellik tanımının sırrını koruması ve biz yetişmeden farklılaşması en özünde değişime bağlanabilir. Herakleitos'un değişim iddiasının üzerindedir. Güzellik çirkinliğe karşıdır ve güzellik çirkinlikle savaşır. Bitmeyen savaş, açılan yeni yaralarla sürer ve kalan izlerle, yeni kesiklerle sonsuz döngü sürer. Güzellik çirkinlikle vardır. Güzellik de çirkinlik de değişir. Dün güzel değeri alan, yarın böyle görünmeyecektir. Yeni tanımlarla, yeni statülerle, aynı özün değeri değişir. İsim koyduğumuz, ucundan tutup kontrol ettiğimiz zaman da gelişimi, değişimi beraberinde getirir.

Platon bugüne kadar yaşasaydı Platon olmazdı. Bugün doğsa, aynı filozof olmazdı. İnsanın en özünden değişmesi düşüncede zor ve korkutucu olsa da değişim kaçınılmazdır. Kapitalist düşüncenin doğması ve tüketimi desteklemesiyle, insanın gelişmesi ve yozlaşmasıyla değiştik. Böylece zaman bizimle değişti; yeni takvimleri kabullendik, yeni yılları saydık. Pragmatik bir yaşama yeni bir etik uyguladık ve güzellik bizimle değişti; ve biz zamanla değiştik.

Güzellik ancak bizim olduğumuz kadar gerçek. Hep öyleydi. Tek tek ve bir bütün halinde, bizi ezen ve çok şiddetle ulaşmaya çalıştığımız tüm standartları biz yarattık. Avantajları ve ayrıcalıkları güzellik tanımının içine biz sığdırdık. Güzelseniz, teşekkür ediyorn, adınızı biz koyduk. Güzelsem, teşekkür ederim, adımı siz koydunuz.

MİNİMALİZM VE MİNİMALİST YAŞAMAK

Belinsu USLU

1960'lı yıllarda popüler hale gelse de kökeni Antik Uzak Doğu felsefelerine dayanan minimalizm; son yıllarda zirveye ulaşan tüketim hızının yıpratıcı etkilerinden uzak, mutlu ve huzurlu bir yaşam biçimi vadediyor. "Az tüketim, çok huzur" felsefesiyle özetlenebilecek minimalizm, sayıları her geçen gün artan minimalistlere göre, ruha ve bedene büyük faydalar sağlayan bir akım. (Internet-1) Sadeleşmek, hayattaki fazla ve gereksiz ayrıntılardan kurtulmak eylemi olarak tanımlanan bu sözcük; insanın hayatındaki önemsiz detayların yarattığı olumsuz etkileri ortadan kaldırma amacı taşıyor. "Minimalist" kelimesi ise bu felsefeyi bir yaşam biçimi haline getiren, daha doğrusu bunu bilerek ve isteyerek tercih eden kişileri tanımlamak için kullanılıyor.

Daha önce hiç kıyafet dolabınızın önünde saatlerce dolaptaki kıyafetlere bakıp seçenek fazlalığından ne giyeceğinize karar veremediğiniz veya raftaki duruşunu beğenip hiç kullanmayacağınız bir bardağı satın aldığınız oldu mu? Peki not çıkartırken kullanırım diye düşünüp her renginden aldığınız kırtasiye ürünleri veya lazım olur diyerek depoladığınız yüzlerce plastik kaptan kaçını kullandınız? Büyük ihtimalle aldığınız birçok ürünü daha kullanmaya bile fırsatınız olmadı hatta belki de varlıklarını bile unuttunuz. Büyük bir temizlik esnasında varlığından haberdar olduğunuz binlerce eşyayı koymak için gereken dolap masrafını da düşünürsek işin ekonomik açıdan da sizi zarara uğrattığı söylenebilir.

İşte tam da bu gibi durumları hayatınızdan minimalist çıkartmak için benimsenen bu yaşam felsefesine yaşam felsefesideniyor. Sözlük anlamı olarak insan hayatındaki maddi ve manevi unsurları; ihtiyaçlara göre sınırlayıp en aza indirgeyerek de fazla odaklanabilirlik, hareket serbestliği, yaşam konforu ve kalitesi kazandıran yaşam şekli anlayışı olan minimalist yaşam, günümüzde pek çok insan tarafından uygulanan bir yaşam şeklidir. (İnternet-1)

Aynı zamanda dünya tarihinde başarılı olmuş insanların hayatlarında da minimalizmi görmek mümkün. Steve Jobs'ın yıllarca aynı kıyafet kombinini giydiğini, Einstein'ın minimalist yaşam tarzına sahip olduğunu biliyoruz. (İnternet-2) Çağımızın en büyük sorunlarından biri olan aşırı tüketicilik ve bunun sonucunda oluşan ekonomik sorunlara bir çare veya protesto niteliği taşıyan bu yaşam şeklinin birincil kuralı, az eşya ile en kaliteli şekilde yaşamayı bilmektir. Aynı zamanda minimalist yaşam sadece eşyalardan ibaret değildir. Örneğin, "Hayır" diyebilme veya uzun bir süredir üzerinde kafa yordüğünüz eski bir tartışmayı artık dert etmekten vazgeçmek ve zihninizi boşaltmak da minimalist yaşam için gereklidir.

Minimalist yaşam için ilk olarak fazlalıklardan kurtulmak ve hayatın odağına kişisel mutluluğu yerleştirmek gerekir. Atılan pek çok adım da bu doğrultuda olur. Bu adımlardan bazıları şu şekildedir:

- Herhangi bir şey satın almadan önce satın alacağınız şeye ihtiyacınız olup olmadığını sorgulayın. Eğer ihtiyacınız yoksa o şeyi satın almamanız daha mantıklı olacaktır.
- Kullanmadığınız, herhangi bir işine yaramayan eşyalarınızı yeni olsalar dahi yaşam alanından çıkartırsanız; kitap okumak, spor yapmak gibi aktiviteler için daha fazla alana sahip olabileceksiniz.
- Minimalizm, kalabalığın ve görselliğin insan psikolojisine gereğinden fazla baskı oluşturduğunu öne sürer. Bu yüzden en sade görünümlü kıyafetleri ve eşyaları tercih etmeli, aşırı detaylardan kaçınmalısınız.
- Minimalizm, daha az para harcamayı ve yalnızca ihtiyacı kadar çalışmayı önerir. Bu sayede, gereksiz mesailerde harcadığınız vakti sevdiklerine ayırabildiğinizi göreceksiniz.
- Yedekleme alışkanlığınızı bir kenara bıraktığınızda her şeyi yalnızca ihtiyaç duyduğunuzda ve gerekli olduğu kadar satın almaya yönelebileceksiniz.
- İhtiyaç duymadığınız eşyaları satın almak yerine aynı parayla sizi mutlu edecek tatil planları yapabilir ve hayallerinizi gerçekleştirebilirsiniz.

- Buzdolabınızdaki fazlalıktan kurtulmak ve her hafta taze sebze meyve yiyebilmek için alışverişe çıkmadan öncelikle yapabilirsiniz. Böylece hem gereksiz ürünler almazsınız hem de paranızın bir kısmı cebinizde kalır.
- Kullanmadığınız sosyal medya hesaplarınızdan kurtulma da önemli bir adım olacak. Aynı zamanda sosyal medya paylaşımlarından rahatsız olduğunuz hesaplardan çıktığınızda psikolojik anlamda sosyal mecraların size daha iyi geldiğini hissedeceksiniz.
- Gelen mailler bölümünün üstünde çıkan kırmızı kutucuk içindeki sayılardan ve halihazırda açtığınız fakat artık ihtiyaç duymadığınız maillerden, telefonunuzda duran gereksiz fotoğraflar ve videolardan kurtulun. Böylece telefonunuz da minimalleşmiş ve sizin felsefenize ayak uydurmuş olur. (İnternet-3)

Sonuç olarak minimalist olmak hiçbir şeye sahip olmamak değil gerekli olanlara sahip olmaktır ve günümüzde de oldukça popülerdir. Paranın, sadeliğin ve sahip olduklarınızın değerini bilmektir ve nesnelere sizi kontrol ederek mutsuz etmesine izin vermemektir.

Kaynakça:

İnternet-1: <https://www.simpleskincare.com/tr/fitness-ve-egzersiz/minimalizm-minimalist-yasam-felsefesi.html>

İnternet-2: <https://www.umityildirim.com/minimalizm-ve-minimalist-yasam-felsefesi/>

İnternet-3: <https://onedio.com/haber/minimalizmi-hayat-felsefesi-olarak-belirlemeniz-icin-atmanız-gereken-21-adim-538830>

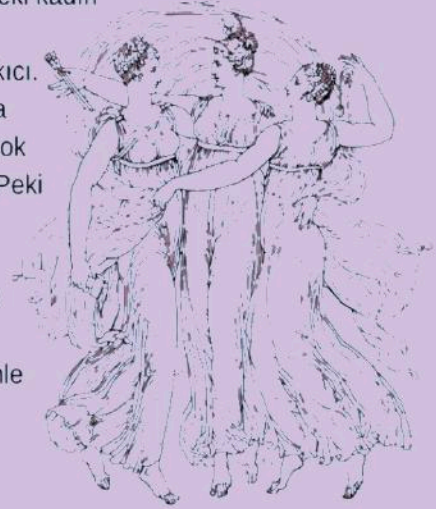
Kadın Filozoflar

Gizem Ezgi TANÖREN

Felsefe dersini alan her öğrencinin zihninde oluşan bir soru vardır: "Hiç kadın filozof yok mu?"

Antik Yunan'dan bu güne felsefe tarihini şöyle bir gözden geçirip, akla gelen ilk düşünürleri sayalım dersek Sokrates, Aristoteles, Descartes, İmmanuel Kant gibi filozofların adı dökülür dudaklarımızdan. Biraz daha düşünsek; Locke, Hobbes, Rousseau... Bu isimlerin ortak özelliğine baktığımızda hepsinin erkek olduklarını fark ederiz. Peki kadın

filozof yok mudur? Eski dönemlerdeki sosyolojik yapının kadın üstündeki baskıcı zihniyetinden dolayı, kadınlar daha arka planda kalsalar da felsefe tarihinde birçok önemli kadın filozof da bulunmaktadır. Peki bu kadın filozoflar kimdir? Bazılarını tanımaya ne dersiniz? Mesela; Krotonlu Theano, Phintys, İskenderiyeli Hypatia, Bingenli Hildegard, İtalya'da doğan Mary Astell bu yazıda sizinle tanışmayı bekliyor.

Krotonlu Theano(MÖ. 6.yy civarı)

Krotonlu Theano tarihte bilinen ilk kadın filozoftur. Felsefe, matematik ve geometri ile ilgilenmiş; sayıları, düzen sağlayan unsurlar olarak görmüştür. Müziğe olan merakı bu alanda da çalışmasını sağlamıştır. Dönemin önemli problemlerinden olan ruhun ölümsüzlüğü üzerine de düşünmüş, reenkarnasyon öğretisini savunmuştur. Bundan dolayı insan ruhunun erdemli yaşaması gerektiğini savunmuştur. Ruhun ve metafiziğin ön planda olması gerektiğini söylemiştir. Maddeden daha çok ruhu ön planda tuttuğu için de ahlak ve doğruluk üzerine çalışmalar yapmıştır. Krotonlu Theano, aynı zamanda Pythagoras'ın eşidir ve eşinin ölümünden sonra Pythagoras Okulu'nu yönetip kız öğrencilere ders vermiştir.

İskenderiyeli Hypatia (MS 4.-5.yy)

Kadın filozoflar arasında adı en öne çıkan İskenderiyeli Hypatia; filozof, astronom ve bilinen ilk kadın matematikçidir. Babası Theon tarafından yetiştirildikten sonra İskenderiye'deki okulun başına geçmiştir. Her nesnenin ardında daha derin bir gerçeklik yattığı düşüncesi ve görünür nesnelerin özü fikri düşüncelerinin temelini oluşturuyordu. Ayrıca; Platon'un düşüncelerini benimsemiştir. Doğayı mantık, matematik ve deneyle açıklamaya çalışmış, matematik ve astronomi kitapları yazmıştır. Hypatia, kendisi bir pagan olmasına rağmen her dinden öğrenciyi okuluna kabul etmiştir. Ancak kilise ve devlet arasındaki çatışma gerginleştiğinde Hypatia iki taraf arasında kalmıştır. Bu dönemde fırsatı değerlendiren Cyril piskopos oldu. Hypatia, Cyril'in halkı kızdırtmasıyla öldürülmüştür ancak ölümünden sonra Hypatia hakkında şiirler, romanlar ve oyunlar yazılmıştır.

Phintys

M.Ö 3'de yaşadığı düşünölen Pisagorcü olan Phintys hakkında ne yazık ki çok fazla bilgi yoktur. Phintys'in kadınların doğru davranışları üzerine iki parçası vardır. Bu yazılarında erkek ile kadın arasındaki farkları karşılaştırıp felsefenin her iki cins için de uygun bir alan olduğunu dile getirmiştir.

Bingenli Hildegard (1098-1179)

Almanya'da doğmuş bir rahbe olan Hildegard, Orta Çağ'ın az sayıdaki kadın filozoflarından. Mistik felsefe ile ilgilenmiş, sadece kadınlara özgü bir manastır kurmuş, ruh ve beden birbiriinden ayrı olmadığı konusundaki görüşlerini burda aktarmıştır. Orta Çağ döneminde hislerini ve kendi iç dünyasını yazıya döken ilk kadın olarak anılır. Yazı yazmaya başlamasında sahip olduğu migren ağrılarının yol açtığı sanrıları bir vizyon olarak kabul etmesi yatmaktadır. Doğa, bilim, eczacılık gibi konularda yazılar yazmış, kilise müziğiyle ilgilenerek besteler yapmıştır.

İsotta Nogarola (1418-1466)

Rönesans dönemi İtalya'sında yaşayan Nogarola, dönemin önemli hümanistlerindedir. Bu dönemde iyi bir ailede doğmuş olmanın getirdiği haklarla iyi bir eğitim almıştır. Şiir, gramer, retorik, tarih, ahlak felsefesi derslerini o zamanın belki de en iyi öğretmenlerinden gelmiştir. İlk öğretmenleri de hümanisttir. “ Adem ve Havva Üzerine Diyaloglar” adlı bir eser yazmıştır.

Bu yazıda Adem ve Havva'nın görelî günahkarlığını bilimsel olarak tartışmış; dogmatizme karşı, bir duruş sergilemiştir. Bu eseri günümüzde bile hala devam etmekte olan cinsiyet kimliği ve kadının doğası tartışmalarının başlangıcı olmuştur.

Mary Astell (1666-1731)

İlk İngiliz feminist ünvanına sahip olan Mary Astell; kadınlar için eşit eğitim hakkını savunmuştur. Ona göre kadınlar da erkekler kadar akılcı varlıklar oldukları için erkeklerle aynı eğitim hakkına sahip olmalıydılar. “Kadınlar İçin Önemli Bir Öneri” adlı yazısında kadınlar için bir üniversite planı sunmuştur. Ayrıca kadınların farklı kariyer basamaklarına sahip olabileceğini savunmuştur. “Evlilik Üzerine Bazı Düşünceler” adlı eserinde evlilik kurumunun felsefi temelini eleştirmiştir. Yetersiz eğitimin ve eşitsizliklerle dolu evliliklerin tehlikeleri üzerinde durmuş;

eğitimin kadınların daha doğru evlilik seçimleri yapmalarına, evliliğin getirdiği zorluklarla daha kolay baş edebilmelerine imkan tanıdığını ifade etmiştir. Descartes’tan etkilenen Mary Astell, “Eğer bütün insanlar özgür olarak doğuyorsa, neden bütün kadınlar köle?” sorusunu sorarak kadın erkek eşitliğine dikkat çekmiştir.

KAYNAKÇA

- 1) <https://listelist.com/kadin-filozoflar/>
- 2) <https://wannart.com>
- 3) <https://antiktarih.com>
- 4) <https://iyikigormusum.com>
- 5) <https://bilgiustam.com>
- 6) <https://hukukbook.com>
- 7) <https://hukukbook.com/krotonlu-theano/>
- 8) <https://www.bilim.org/sondurulen-isik-iskenderiyeli-hypatia/>
- 9) <https://iyikigormusum.com/bingenli-hildegard>
- 10) <https://ogrencikariyeri.com/haber/kadin-filozoflar>
- 11) <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hypatia>[https://www.bilgiustam.com/mary-astellin-hayati-eserleri/#:~:text=Mary%20Astell%20\(Newcastle%2C12%20Kas%C4%B1m,ilk%20%C4%B0ngiliz%20feminist%E2%80%9D%20unvan%C4%B1n%C4%B1%20kazand%C4%B1rm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r.](https://www.bilgiustam.com/mary-astellin-hayati-eserleri/#:~:text=Mary%20Astell%20(Newcastle%2C12%20Kas%C4%B1m,ilk%20%C4%B0ngiliz%20feminist%E2%80%9D%20unvan%C4%B1n%C4%B1%20kazand%C4%B1rm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r.)
- 12) <https://dergipark.org.tr/tr/pub/oksident/issue/47598/539250>
- 13) <https://www.bilgiustam.com/mary-astellin-hayati-eserleri/>
- 14) <https://www.bildiris.com/haber/phintys-kimdir/>

Yalnızlık

Ece Naz ASLAN

Hiç tek başınıza kalıp kendinizi çok farklı hissettiğiniz oldu mu? Ya da hiç sizi kimsenin anlamadığını düşündüğünüz bir durumda buldunuz mu? Eğer cevabınız evet ise bu hissettiğiniz yalnızlık duygusudur. Her birimiz hayatımızda bir defa bile olsa yalnızlık hissini yaşamışızdır. Yaşamayan varsa da bir gün bu duyguyu tadacaktır. Nihayetinde her insan bu dünyada herkesten bağımsız tek başına, çoğunlukla da yalnız bir varlıktır.

Yalnızlık; insanların kendi başlarına olduğu, başkalarıyla iletişim kurmadıkları durumlar olarak düşünülür. Ancak yalnızlık sadece tek başına kalmak değildir. "Yalnızlık insanın çevresinde insan olmaması demek değildir. İnsan kendisinin önemseydiği şeyleri başkalarına ulaştıramadığı ya da başkalarının olanaksız bulunduğu bazı görüşlere sahip olduğu zaman kendisini yalnız hisseder." demiş Carl Jung (Jung, 1961, s. 411). Bir insan kalabalıkta, ailesinin veya arkadaşlarının yanında da yalnız hissedebilir. Yalnızlık demek anlaşılmamak, umursanmamak veya başkaları tarafından ciddiye alınmamak demektir.

Ne kadar sosyalleşmeye ihtiyacımız olsa da , yalnızlık her birimizin

ihtiyacı olan bir olgudur. Çünkü yalnızlık, insanı düşünmeye sevk eder. İnsanı kendi içine dönmeye ve tanımayaya yöneltir. Kimileri yalnız fikirleri ortaya çıkarır, kimileri

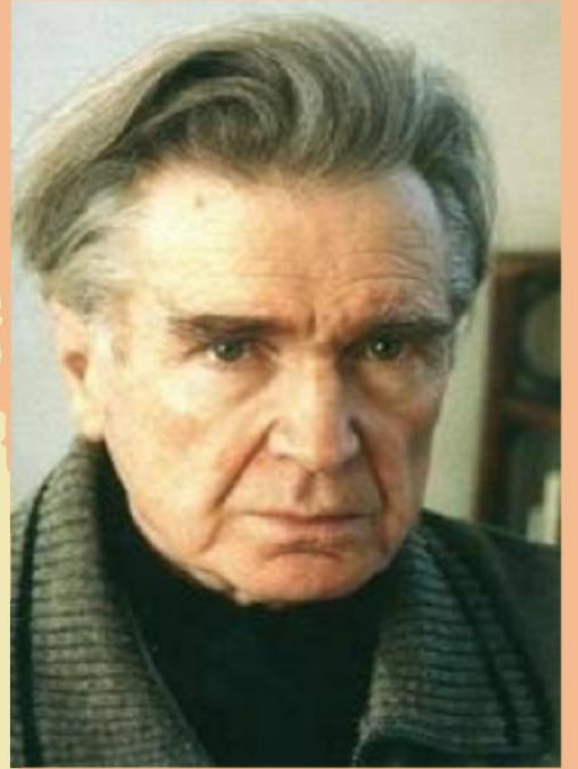
kendini çözümlemeye ve hatta oldukları zamanlarda mükemmel sorgular.

Yalnızlık hakkında herkesin farklı düşünceleri vardır.Yalnızlık benim için az olduğunda sosyalleşmekten yorulduğum, çok olduğunda kendimle baş başa kalarak düşünmekten yorulduğum ama olması gerektiği kadar olduğunda beni dinlendiren ve verimimi arttırabilen bir olgudur. Bazıları içinse bu durum farklıdır. Kimileri yalnızlığın en ufak halinden bile acı çeker. Yalnızlık bu insanlar için acı verici bir deneyimdir ve ellerinden gelse hiç yalnız kalmak istemezler. Bazılarıysa yalnız kalmayı çok sevdiğini düşünür ve etrafından olabildiğince bağımsız olup tek başına olmak ister. Çünkü bu, onlar için bir nevi özgürlüktür. Ancak yine de yalnızlık bu insanlara bile acı çektirebilir.

Örneğin Emil Cioran, yalnızlıktan acı çeken biridir. “Gecenin her anını duyumsadığınız, dünyada yapayalnız olduğunuz, tarihin temel dramını yaşadığınızı düşündüğünüz uykusuzlukların işkencesini çektiniz mi?” sözüyle yalnızlığın onun için ıstırap verici yönünü ortaya koymuştur (Cioran, 1934). Goethe ise yalnızlık hakkında “Yalnızlık tek kelime, söylenişi ne kadar kolay. Halbuki yaşanması o kadar zordur ki.” demiştir. İnsanın yalnızlığı, zaman zaman büyük acılar çekmesine yol açabilir. Bazen de çok ıstırap verici boyutlara ulaşabilir ve bir anlığına da olsa yok olmak isteriz. Ne de olsa insan sosyal bir varlıktır ve uzun süreli yalnızlığa katlanamaz.

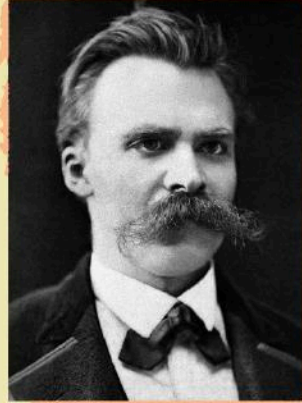

Emil Cioran

Nietzsche yalnızlığını bir dostuna şöyle aktarmıştır : " Ah ne olur, sana bende ki yalnızlık duygusu hakkında bir fikir verebilsem! Ne sağlar ne ölümler arasında yakınlık hissettiğim kimse yok. ".Yani Nietzsche de kalabalık içinde yalnız olanlardandır . Etrafında insanlar olsa da yalnızlık içine kapanıklığı ona yalnızlığın o acı ıstırabını yaşatmıştır.

Hepimiz zaman zaman, farklı koşullarda da olsa, yalnız hissederiz. En basitinden örnek vermek gerekirse hala atlatamadığımız pandemi döneminin geride bıraktığımız karantina bölümünde her birimiz, belki de farklı yönlerden , yalnızdık. Birbirimizi ekran karşısında görsek de ayrı ayrı evlerimizde tek başımızaydık. Yine de yalnızlığımızı olmasa da birlikteliğimizi de birbirimizle paylaşmalıyız. Çünkü Özdemir Asaf'ın da dediği gibi "Yalnızlık paylaşılmaz, paylaşılırsa yalnızlık olmaz." (Asaf, 1978).

Friedrich Wilhelm Nietzsche

Kaynakça:

Cioran, Emil Michel, Umutsuzluğun Doruklarında, Jaguar Kitap, 2019
Jung, Carl Gustav, Anılar, Düşler, Düşünceler, Can Yayınevi, 1961
Asaf, Özdemir, Yalnızlık Paylaşılmaz, Yapı Kredi Yayınları, 1978

KAR VE GÜNEŞ, BAHTİYARLIK VE HÜSRAN, TERSLİKLER

Mert BiÇEN

20. yüzyıl felsefesinde anlam sorunu, dil felsefesi ekseninde ele alınmıştır. Öyle ki Nermi Uygur, 20. yüzyılın "Uzay Çağı", "Atom Çağı" gibi adlandırmalarının yanında, "Anlam Çağı" olarak adlandırılması çağrısında bulunur (internet-1).

Gadamer ve Dilthey gibi düşünürler, bir kavramın ya da olayın anlamlandırılmasında öznel bakış açısının varlığından uzaklaşamayacağını söylemiştir. Bu bakış açımızın oluşmasında tarihsel perspektifin etkisini iki karşıt kavramı örnekleyerek açıklamak isterim.

Yaz mevsimi çoğu insana tatil, mutluluk, güneş ve deniz; kış ise kar, zorluk, soğuk, ölüm gibi kavramları çağırıştırır. Bunlar birinci çağrışımlardır. Ancak bu durum bazı insanlar için tam tersidir.

Yaz mevsimi melankoli, depresyon, stres gibi çağrışımlar yaratırken; kış mutluluk, rahatlık, kolaylık çağırıştırır. Bunlar ikinci çağrışımlardır. Peki neden bu bakış açılarında değişimler meydana gelmiştir? Bu sorunun cevabını bulabilmek için tarihe bakmamız gerekir.

Birinci çağrışımlar modern ve modern öncesi zamanlardan kalmıştır kanımca. Aydınlanmadan sonra ortaya çıkan, akli ve bilimi pusulası olarak kabul eden ve eskiden yeniye geçiş olarak tanımlanan modernizm, yaşam tarzlarının değiştiği, geleneksel yapıdan uzaklaşmış toplumsal yapıyı içeren bir süreçtir.

Modernizme çare olarak oluşturulan postmodernizm ise bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan değişim, küreselleşme, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması gibi faktörlerin etkisiyle toplumsal değişime ilişkin birçok alanda olduğu gibi tüketim şekillerinde de köklü dönüşüm sağlamıştır (İnternet-2)

Modernizm, temel olarak akıl yoluyla bulunabilen mutlak bir doğrunun olduğu bir düşünce sistemi sunar. Bu sistemlere göre kış, karın yağması ve soğukların gelmesiyle çoğunluk olan çalışan sınıfın ısınmak ve ihtiyaçlarını gidermek için daha fazla para harcaması ve tarımla uğraşan sınıfın verimsiz bir dönemle başa çıkması demektir. Bu sebeple negatif çağrışımlar ortaya çıkarır. Yaz ise ısınma ve benzeri ihtiyaçların azalmasıyla insanlara ekonomik kolaylık sağlar ve pozitif bir değer taşır. O halde, modernizmin gerçek hayata olduğu gibi, anlama da tek yönlü baktığı söylenebilir.

Modernizme çare olarak oluşturulan postmodernizm ise bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan değişim, küreselleşme, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması gibi faktörlerin etkisiyle toplumsal değişime ilişkin birçok alanda olduğu gibi tüketim şekillerinde de köklü dönüşüm sağlamıştır (İnternet-2). Özellikle 60'lı yıllarda karşımıza çıkan bu sistemde tek bir mutlak doğru olmaması, bilginin öznel değerlendirilmesi söz konusudur. Bu bakış açısıyla bakacak olursak modernizmin kışın negatif olduğunu söyleme nedeni olan argüman çürümüş olur. Çünkü kış çalışan sınıf için her ne kadar ekonomik bir ağırlık getirip yaz ekonomik bir rahatlık sağlasa da herkes için bu böyle değildir.

Kimisi için mevsimler hiçbir şey fark etmezken, kimisi için bir mevsim kişinin mesleğinden dolayı ekonomik bir zorluk getirebilir. Kimisi içinse yaz mevsimi kişiyi psikolojik bir baskı altında bırakabilir. Yani postmodernist bakış açısıyla bakacak olursak mevsimlerin insanlar üzerindeki etkileri hakkında bir genelleme yapmak neredeyse imkansızdır.

Peki, kışın negatif, yazın pozitif değere sahip olduğu yargısının kırılmış olması, günümüzde tam tersi olan düşüncenin yaygınlaşmasını neden engelleyemiyor dersiniz? Bunun sebeplerinden biri Batı'daki ailelerin artık ısınma veya mevsimsel işlerden dolayı ekonomik sıkıntıya girme olasılığının bir hayli az olmasıdır. Böylelikle kışın ekonomik olarak zararlı olması için çok bir sebep kalmamıştır. Yaz mevsimi de ekonomik bir zarar getirmemekle beraber birçok kişi için psikolojik zarar getirebilmektedir.

Günümüzde insanların mevsimlerle bağdaştırdığı duygular, ekonomik kaygılardan çok sosyal kaygılardan etkileniyor. Ekonomik refah içindeki bölgelerde insanların, etraflarında olan bitenlerden yoğun olarak etkilendiği görülmektedir. İskandinav ülkelerinde depresyon ve anksiyetenin görülme oranlarının Afrika ülkelerinden kat kat fazla olmasını buna örnek verebiliriz. Modernist mantıkla yaklaşacak olursak refah içindeki ülkelerde yaşamak daha kolay olduğundan daha az zihinsel hastalık görülmesi gerekirken tam tersi gerçekleşmektedir. Yaz mevsimi de insanları zihinsel olarak farklı biçimlerde etkilemektedir. Okulların olmayışı ve insanların yalnızlığa düşmesi; sıcaktan bunalma, yazın ince ve daha az kıyafet giyilmesinden ötürü bedeniyle barışık olmayan kişilerin rahatsızlık duyması, anksiyete sahibi kişilerin yazın her yerin daha kalabalık olmasından rahatsızlık duyması buna örnek gösterilebilir.

Elbette mevsimlerle ilgili hiçbir genelleme doğru olmayacaktır, benim anlatmak istediğim iyi ve kötünün neye göre değiştiğidir. Sonuç olarak mevsimlerin kişilerce pozitif veya negatif olacak şekilde farklı anlamlandırılması ve bunun zamanla değişmesini modernizmden postmodernizme geçiş ile mutlak doğrudan göreceli doğrulara geçişe bağlayabiliriz. Buradan şunu da çıkarabiliriz: Her türlü konuda -bu sanat olsun siyaset olsun etik olsun- genel bir yargı düşünülemez, her şey özeldir.

Kaynakça

(İnternet-1) <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/803651> 17 Aralık 2021 tarihinde alınmıştır.

(İnternet-2) <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/357934> 12 Aralık 2021 tarihinde alınmıştır.

Stoacıardan Öğüt Var

Beren DİKİLİTAŞ

Yaman Tunç TERZİ

Stoacılık, Hellenistik felsefenin bir öğretileridir. İlk temsilcisinin Zenon olduğu söylenen Stoacılık, konu olarak insanın hayatı nasıl yaşaması gerektiğini alır. "Stoic" sözcüğünden türetilmiş olan Stoacılık, "acılarla yakınmadan katlanan" anlamına gelmektedir.

Stoacılık'ın kurucusu olan Kıbrıslı Zenon, Stoacılık'ı Kiniklerin fikirlerinden esinlenerek geliştirmiştir. Kinizm, mutluluğa ancak erdemle erişilebileceğini savunur. Stoacılık, bu konuda Kinizm'den doğrudan ilham almıştır. Zenon, fikirlerini halka açık bir alanda insanlara öğretmek için yaymıştır. Dönemin pek çok öğretisi gibi, Stoacılar da insanın hayattaki temel amacının ne olduğunu sorgulamışlar ve çoğu anlayış gibi onlar da yaşama sebebinin mutluluğu elde etmek olduğunu düşünmüşlerdir. Mutluluğa ulaşmanın nasıl mümkün olduğunu yanıtı, bu öğretilerin birbirinden ayrıldığı noktadır.

Stoacılar, insanın doğaya uygun yaşamasının mutluluğa giden tek yol olduğunu ileri sürmüşlerdir. Onlara göre mutluluk, dış unsurlara bağlı olmamalıdır. İnsan hayatta ona verileni kabul etmeli, zevk arzusu veya zorluk çekmekten kaçmanın onu kontrol etmesine izin vermemelidir. İnsan, aynı zamanda doğayı anlamak için aklını kullanmalı ve dünyada ona düşen görevi yapmalıdır.

Peki, Stoacılık'ın temel görüşlerinin bugün de geçerli olması mümkün müdür? Gelin tarihe bir bakalım. Stoacılık Roma İmparatorluğu'nda yaygın bir görüş olarak karşımıza çıkar, özellikle dönemin entelektüelleri tarafından oldukça benimsenmiştir. Öyle ki bazı imparatorların Stoacı olduğu söylenir.

Ancak Hristiyanlığın yayılması ve Roma İmparatorluğu'nun resmi dini haline gelmesi ile Stoacılığa duyulan ilgi azalmıştır. Rönesans'la birlikte düşüncenin merkezine yeniden insanın gelmesi, Stoacı düşünceyi hareketlendirmiş, "Nasıl yaşamalı?" sorusunun yanıtı bu görüş içinde aranır olmuştur.

Anlaşılan o ki takvimler hangi yılı gösterirse gösterebilir, insanın anlam arayışı, mutluluğa ulaşma isteği değişmemiştir. O halde Stoacıların tavsiyelerine kulak verelim, belki mutlu olmanın yolu buradan geçiyordur.

✓ Stoacılık'ın en büyük ve en önemli ilkesi insanın temel amacı olan mutluluğa doğaya uygun yaşayarak ulaşmaktır. Temel erdemler olan adaletli paylaşım, doğru seçim, sabırla katlanma ve ölçülü olma en iyi ve en doğru şekilde doğada karşımıza çıkar. Doğayı gözlemleyerek bu erdemleri kendi yaşamımıza kazandırabiliriz.

✓ Stoacılara göre doğa asıl gerçek olan, şeydir, doğa; maddedir. İnsanlar da doğadan gelir, doğanın ölçütlerine (doğal ölçü) göre yaşar. Bu doğal ölçü insanlar arasında barış, huzur ve eşitliği sağlar. Dünya'daki karmaşıklık, ayrımcılık ve kötülükler doğal ölçüye karşı gelen insanlar tarafından oluşturulmuştur.

Aynı doğadan geldiklerinden dolayı insanlar bir ve eşittir. Bu düşünce bir kişiyi evren yurttaşlığına ve insanlığa ulaştırır. Bu nedenle insan ancak doğadan geldiğine ve diğerleri ile bir olduğuna inanırsa eşitliğe ve bağımsızlığa ulaşabilir.

Bizler de insanlığı en yüce değer olarak görüp onu yüceltecek şekilde davranmalıyız.

✓ Ayrımcılık yaratan insani ölçülerden kurtulmak için doğaya uygun davranmak ve açgözlülük, kin, kötülük, yanılma gibi insani duygu, düşünce ve tutkularından arınmak gerekir.

✓ Son olarak Stoacılık karşı gelemeyeceğimiz ölüm, hastalık, acı, felaket gibi olayların da doğadan geldiğini, insanın onları değiştiremeyeceğini ve bu tür olayları anlayıp, kabul edip onlara katlanması gerektiğini savunur.

Peki ya siz? Bu öğütler ve stoacıların çizdiği bu yol sizin görüşlerinize ne kadar örtüşüyor?

MUTLULUĞA FARKLI BİR BAKIŞ

Emre ALYAMAÇ

Her insan doğar, büyür, aile kurar, iş sahibi olur, yaşlanır ve nihayetinde ölür. Bu durum hayatın doğal döngüsü olarak adlandırılır. Kimileri bu basamaklardan bazılarını atlar kimileri ise bu basamaklardan daha fazlasını yapar ama genele bakıldığında bu akışı görmek mümkündür.

Dünyada yaşadığı bu döngü içinde her insan bir şeyler ister; kimileri ün, şöhret, para, kimileri sessiz, kendi hallerinde, kimsenin onları rahatsız etmediği bir hayat. Birbirinden bu kadar farklı görünen bu istekler temeline bakıldığında aslında aynıdır. Hepsi bireye mutluluk ve tatmin sağlayacak şeylerdir ama herkesin dünyaya bakışı diğerlerinden daha farklı olduğu için istekler birbirinden farklı görünür.

Bu durum bize her insanın hayata mutlu olmak istediğini gösterir. Buradaki kilit nokta kastedilen mutluluğun günlük yaşamda kullandığımız mutluluktan farklı olmasıdır. Burada ki mutluluk , kişinin farkında olmadan yürüdüğü - başka bir deyişle - bilinçaltının seçtiği optimal durumu temsil eder. Mesela munchausen sendromundan muzdarip bir insan hasta olduğu zaman duyduğu ilgiden mutlu olur ve hastalığı ne kadar ciddiye o kadar ilgi aldığı için ; hastalığının büyüklüğü ile mutluluğu doğru orantılı olarak artar.

Peki hayattaki amaçları başka insanları mutlu etmek olan, insanlara yardım eden yardım kuruluşlarına bağış yapan insanlar “hayatın amacı mutluluğa ulaşmaktır.” düşüncesine ters birer örnek mi? Hayır. Bu tip insanlar sadece başkalarına yardım edince mutlu oldukları için yardım ederler. Asıl amaçları (bilinçli veya bilinçsiz) kendi mutluluklarını sağlamaktır ve eğer bu durumu başkalarına yardım etmek sağlıyorsa, başkalarına yardım ederler.

Bu Durumun Sebebi Nedir?

Düşünce tarihinde pek çok filozof yaşamın hatta ahlaklı davranmanın gayesinin isteği olduğunu savunur. Buna göre insan ne isterse idtesin temelde hedefinin mutluluk olduğunu söyleyebiliriz. Sokrates gibi kimi düşünürler mutluluğu iç huzura kavuşmak, kendini iyi bir insan olarak algılamak gibi ulvi bir anlama büründürse de hedonist düşünürler mutluluğu doğrudan hazza bağlar. Hedonist düşünür Aristippos “İnsan doğası gereği hazza yönelir ve acıdan kaçır” der. Her insanın haz aldığı şeyler farklı olduğundan insanların farklı yönelimlere sahip olması da kaçınılmazdır.

“İnsan ırkı ilk tek hücreli günlerinden şimdiye kadar tek bir amaçla var olmuştur o da genlerini gelecek nesillere aktarmaktır. ” ifadesi biz insanların bu konuyu anlamasındaki en büyük engeldir. İnsan beyinleri her ne kadar aynı birer makina gibi olsada (dışarıdan bir bilgi alıp bu bilgiyi kendi yapılarına göre işleyip dışarıya onunla alakalı bir sonuç vermeleri açısından) anne karnından her bilgiyi nasıl işlemesi gerektiğini bilerek çıkmaz. Her insanın beyni , belki bir belki binbir nöronun farklı bağlanması sonucu birbirinden az da olsa farklı çalışır. Bu durum sonucu olarak da farklı şeyler insanları mutlu eder.

Eğer insanı mutlu eden şeyler zehirli mantarları yemek ise insan onları yer ve bunun sonucunda ölür (genlerini gelecek nesillere aktarılmaz). Bu durumun milyonlarca yıl devam etmesi sonucu neslini devam ettirecek davranışlardan mutlu olan insanlar genleri aktarılırken neslini devam ettirecek davranışlardan zevk almayan insanların genleri zamanla gen havuzundan silinir.

Sadece bizi mutlu eden davranışları yapmamızın sebebi, bir işi yapmak için motivasyona ihtiyaç duymamızdır. Hayata yaptığımız her şey; yemek yemekten uyumaya, sosyalleşmekten, ders çalışmaya her şey motivasyon sayesinde mümkün olur. Mesela yemek yeme durumunda motivasyon tokluk hissinin vereceği mutluluktur. Ya da uyumak için motivasyonumuz uyumanın verdiği dinlenmişlik hissidir.

Bu durumun yaşamımıza etkisi

Peki hayatın amacı mutlu olmak ise ve sadece bizi mutlu eden şeyleri yapıyorsak ve bizi mutsuz yapan davranışlardan uzak duruyor isek yaptığımız davranışlar cidden bize mi aittir yoksa sadece bilinçaltımızın mutlu olma çabasının ürünleri midir?

Bana göre sorunun yanıtı, davranışlarımızın sadece bilinçaltımızın birer ürünü olduğu ve hiçbir davranışımızın aslında bizim tarafımızdan karar verilmediği şeklindedir. Bu yanıt ilk duyduğunuzda saçma gelecektir belki ama geçmişte yaptığımız davranışlara dönüp "bunu neden yaptım?" diye kendinize sorarsanız başka yanıt bulamayacağınızı göreceksiniz.

Peki davranışlarımıza bir etkimiz yoksa ve sadece bizi mutlu eden davranışları yapmaya programlı isek bizi bu yazıyı yazmak için kullandığım bilgisayardan ayıran şey nedir?

Davranışlarımızın kime ait olduğunu sorgulamak, yaptığımız şeyleri sorgulamak ve bu cevabı almak biz insanlar için çok zordur. Bunun sebebi kendimizi evrenin merkezine koymamız ve sanki biz bir filmin ana karakteriymişiz ve her şey bizim için bizim etrafımızda oluyormuş gibi zanetmemizdir. Biz kendimizi bu kadar önemli görürken dışarıdan aldığı belli girdileri işleyen bir makinadan farksız olduğumuzu kavramak bize zor hatta imkansız gelebilir ama gerçek budur.

KOINH ΛΟΓΙΚΗ (SAĞDUYU) SOKRATES'İN SAVUNMASI ÜZERİNE

Kuter KARATAŞ

Dindarlık Üzerine (EUTHYPHRON)

Sokrates de Meletos adında bir kişinin davası üzerine yetkin halk meclisi önündedir. Bunun üzerine bir akrabayı, hele hele bir de öz babayı dine uygunluğu ve adillığı bile kesin olmayan bir konu üzerine dava etmenin gerçekten de dine uygun mu yoksa tanrılarca güzel bir davranış olduğunu düşündüğü için mi Euthyphron'un davacı olduğunu tartışılar. Konu buradan; dine uygunluğun ne olduğuna ve Euthyphron'un Sokrates'e davası için dine uygunluk üzerine yardım etmesine dönüşür. Sokrates bu konuşmalarda "maiotik" kullanarak ondan dine uygunluğun ne olduğunu ve kendisinin bilgin zannettiği Euthyphron'un öz babasını dava ederken aslında sağ duyulu davranmadığı ve bilmediği halde babasını dine göre kötü olarak nitelendirdiği ortaya sermektedir. Bu yüzden de Sokrates sona doğru onu "bilge değilken tutarsız bilgilerle kendini bilge gibi göstermekle" suçlayarak maiotikten ironiye de geçiş yapmıştır.

Her ne kadar dine uygunluk hakkında bilgisizliği gösterilse de ben biraz da Euthyphron'un yanındayım. O; Sokrates'in dillendire dillendire anlatımı yerine sade ve nokta atışı fikirler üreterek, bunları da az çok gerekçelendirmiştir. Ayrıca Sokrates'in dolambaçlı bir şekilde varış noktasına ulaşması, bırakın bir işçiyi, felsefeye adım atmak isteyen herhangi birini bile asıl filozof olmaktan aciz kılmaktadır. Bu yüzden hoşgörülü bir anlatım daha fazla insanı gerçek duygulara ulaştırır. Bu kısım Euthyphron'undine uygunun ilahi olan ve tanrılarca güzel olan değil, güzel olduğu için güzel olan demesi; sonrasında düşüncesinin açıklanması istendiğinde karşıtını ifade etmesi ve bunu fark etmesi üzerine Sokrates'ten uzaklaşmasıyla bitiyor.

• Sokrates'in Savunması (APOLOGIA)

Bu kısımda Sokrates'in Yüce On Bir yani kamu davaları ve üstü mahkemesinin yargıçları önünde savunma yapmasını, suçlu bulunduktan sonra kendisine verilmesini istediği cezayı belirlemesini ve son olarak da idam edilme kararı çıktıktan sonra da son sözlerini söylemesini okuyoruz.

Burada Sokrates'in Atina halkına seslenerek onlardan biri olduğunu, şehrin onun öğrencisi ve onun da şehrin bir öğrencisi olduğunu vurguluyor. Savunmasında, Meletos'un ve daha öncesinde de kendisini bu tür "gençleri yoldan çıkarmak ve yeni tanrılar yaratıp onlara tapmak"la suçlayan insanların benzerliklerini gösteriyor. Aslında kendisinin bir kehanet doğrultusunda bilgin olduğunu düşündüğü ünlü insanlarla, onların kendisinden daha bilgili olduğunu görmeye çalışırken onların bilgili olduğunu düşündüğü konularda aslında pek bir şey bilmediklerini görüyor ve gösteriyor. Bunun üzerine mesela zanaatkarlarla konuşmaya gidiyor fakat gene aynı şeyle karşılaşılıyor daha az bilinen halk figürlerinin daha bilgili olduğunu görüyor. Bu insanlara bilgisizliklerini gösterirken onlardan ve camialarından nefret topluyor ve sonuç bu mahkeme oluyor.

Onu gençleri yoldan çıkarmakla suçlamalarının sebebi de fakir Sokrates'in bilgeliğini gören ve onunla konuşarak ondan öğrenen zengin gençlerin tıpkı Sokrates'in yaptığı gibi pek bir bilgiye

sahip olmasalar da kendilerinden daha bilgili görünen insanların bilgisizliğini "ironi" kullanarak ortaya çıkarmaları ve bunun üzerine bu insanların gençleri değil de, bu gençlerin peşinden ayrılmadığı Sokrates'i suçlu tutmalarıdır. Başka tanrılar icat etmesi savını da bir tanrıya inanıyorsa bu mahkemece dine uygunluk anlamına geldiği için savuşturmuştur.

Başka tanrılar icat etmesi savını da bir tanrıya inanıyorsa bu mahkemeye dine uygunluk anlamına geldiği için savuşturmuştur. Sokrates, savunmasında yoksul olduğu halde parasız eğitim yaptığını göstererek bu yaptığı eğitimleri kendisi ya da herhangi biri için değil tüm Atina halkı için yaptığından, bunun için kendi ailesinin bile bakımıyla ilgilenmediğinden ve kendi içindeki daimonun da önerdiği gibi dine göre bir filozof olarak da bunu yapması gerektiğinden bahsetmiştir. Bütün bunlar üzerine haksız bir şekilde cezalandırılınca bile en hafif cezanın sürgün olduğunu bile bile kendisini burada kabul etmeyen halkın başka bir yerde kabul etmeyeceğini öne sürerek kendisine ölümü uygun görmüştür.

Bence Sokrates her ne kadar olabildiğince dürüstlikle savları savuşturmuşsa ve Meletos'u ustaca ironiyle köşeye sıkıştırmışsa da, bedeni ve tekil duyguları önemli gördüğü ve asıllar ve doğrularla ilgilenmediği için halkın nefretini çekmiştir. Mahkemeye kadar sözünde durup mahkeme sırasında da ilkelerinden vazgeçmediği için ölümle cezalandırılmıştır.

• Yapılması Gerekenler Hakkında (Kriton)
İdam kararı verildiği akşam Sokrates'in tutulduğu mahzene onun bir öğrencisi olan Kriton gelir ve kendisinin, Sokrates'in diğer öğrencilerinin ve onun ihtişamı ve bilgeliğiyle büyüyen bir sürü insanın yardımıyla onu bu cezadan kaçırmayı teklif eder. Sokrates bunu belki de hayatının son deminde anladığı felsefeyle reddeder ve Kriton'a ölümün aslında Tanrı'nın yanına ulaşma olarak niteler ve daimonunun onu savunması sırasında tamamiyle desteklediğinden bahseder. Doğruların ve yanlışların bedenle ilgili olmadığını ve bunun üzerine başkalarının beden üzerine dediklerinin bu konuda yorumlanmaması gerektiğini söyler.

Kısacası burada asıl formun ruh olduğunu ve Hades'in yanına gidildiğini belirterek Kriton'un kuşularını çürütür. Asıl olanın dünyevi zevkler olmadığını kendince kanıtlarıyla göstererek Kriton'u kendi ölümü konusunda rahatlatır.

Burada her ne kadar Kriton Sokrates'in sözlerini anlayıp kanıtları sunulduktan sonra onlara katılsa bile aslında Sokrates'in asıl iletmek istediği mesajı anlayamamıştır. Bana kalırsa bunun sebebi, Sokrates'in kullandığı terimlerde sadece kendisini inandırdığı kelimeleri tercih etmesi ve bir öğrencinin bu konuda yeni olmasından dolayı bu düşünceye erişememesidir. Ancak bundan da büyük sorun Kriton'un bahsedilen cümleyi anlamasa o diyalogu derinlemesine sorgulamamasıdır. Bence Sokrates öğrencilerine öğretmek istediği asıl yeti olan doğruyu bulma yetisini öğretememiştir. Çünkü öğrencilerin bunları anımsamalarını engelleyen dünyevi bağlantıları vardır, bunlardan biri de belki hocalarına duydukları sadakattir.

• Ruh Hakkında (Phaidon)

Bu son bölümde Sokrates'in ölümünden sonra son anlarında Sokrates'in ne anlattığını Ekhekrates merak eder ve Phaidon'asorar. Phaidon'un anlattığına göre de bu mahzende olan olaylardan sonraki gün idam edilmesi beklenen ve bunun üç gün daha uzatılacağı üzerine rüya gören Sokrates'in bedeninin beklediği günün Apollon adına düzenlenen bir festival nedeniyle daha da ertelendiği ortaya çıkar. Bu sürede Sokrates'in ailesi akrabaları, en çok da öğrencileri ve onu bilge sayan gezginler ziyaret eder. Burada ruhun bedenden farkından, karşıtların karşıtlıklar doğurduğundan, farklı uzunlukların karşılaştırılmasında uzunluğun mutlak uzunluktan meydana geldiğinden, ruhun ölümsüzlüğünden, ruhun bedenden önce de ve sonra da var olduğundan yeterli gerekçeleriyle bahsetmiştir.

Ben şunu fark ettim ki diğer şehirlerden bu faciayı haber alıp Sokrates ölmeden önce onun ölüm döşeğinde kendilerini doğruya yöneltmek için gelen gezginler Sokrates'in anlattıklarına onun öğrencilerinden daha sorguyla yaklaşmıştır.

Bu gösteriyor ki öğrencilerinin yıllar boyunca Sokrates'e karşı sahip oldukları şefkat ve menfaat arzusu, onların sağduyularını ve erdemlerini köreltmıştır, onlar ruhlarını kısmen de olsa bu tür fani duygularla bedene bağlamış ve ruhu kirletmişlerdir. Yaptığı bütün diyalogların her birinde farklı farklı, anlatmış olsa da Sokrates anlatırken kullandığı kelime dağarcığının sınırları nedeniyle anlattığı konuyu insanın zihninde ya da ruhunda tam anlamıyla canlandırarak anlatamamıştır. Bu işi halk ve öğrenmek isteyenler için yapıp çaba sarf ederken şu da dikkati çekmelidir ki sözlerinden ve dediklerinden bağlılığından zehri içerken ve içtikten sonra bile hiç ayrılmamıştır. Sokrates ölmeden önce şuna benzer birkaç söz etmiştir ve bu da benim dikkatimi çekti: "Ben şimdi öleceğim ve Hades'in beni alacak. Bunun olmamam ve bedenim öldükten sonra ruhumun uzaklaşmayıp ölümsüz olmamam riski de vardır. Ben bu risk karşısında diğer bedene bağlı insanlar gibi ağlaya ağlaya değil mutlu mesut öleceğim." Sokrates'in bu yaklaşımı sadece yaşam felsefesi değil aynı zamanda yaşamdan uzaklaşma felsefesidir.

• Son Notlar

Sokrates'in Savunması'nın önsözünde Platon'un hocasına bağlılığı ve yasanaları öznellikten uzak yazdığı belirtilmiştir. Ancak Platon'un Tanrı konusundaki görüşleri, Sokrates'in gerçekten de hayatında Antik Yunan mitolojisine inanıp inanmadığı, savunması sırasında da onun aleyhine oy kullanılmasında bu karşı gelişin etkisinin olup olmadığı, okuyucuyu şüpheye düşürür. Diğer yandan, Sokratik yöntemin kendini gösterdiği bu diyaloglar, Sokrates'in dediğini kabul eden, onaylayan kişilerin diyalog boyunca aynı biçimi koruması, Sokrates'in öğretilerini gerçekten de öğretebildiği üzerine düşünmeme neden oldu. Sokrates'in Savunması ve Platon tarafından kaleme alınan diyalogları okumak; dönemin tarihi, kültürel ve entelektüel yapısını anlamak, felsefe tarihinin bu önemli yapı taşının dünyasına girmek açısından oldukça faydalıydı.

Film ve

5 Kitap

önerileri

Deniz Kaya 100219 10-G

1

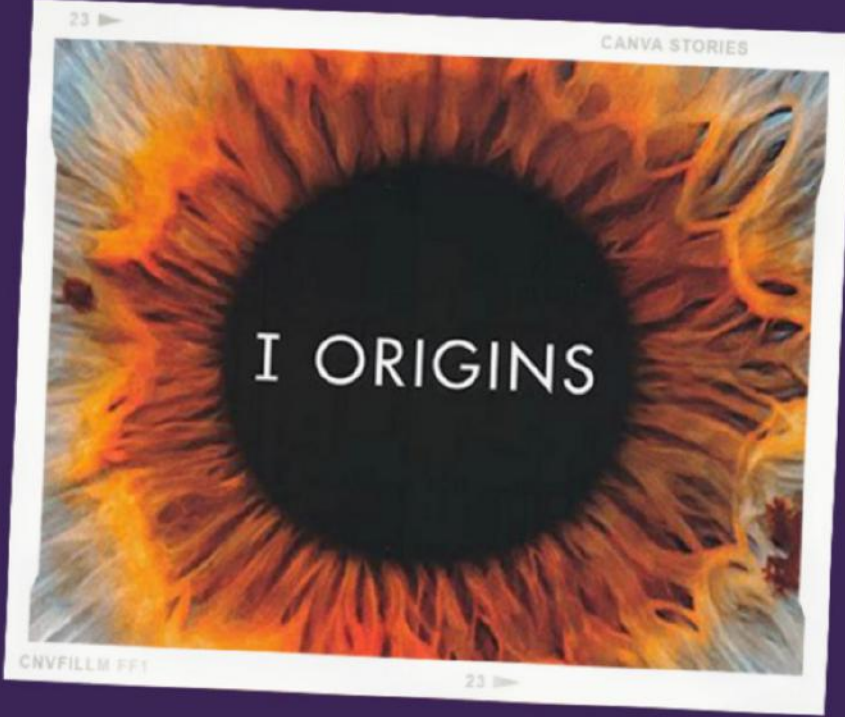
I Origins

Yönetmen

Mike Cahill

Oyuncular

Michael Pitt, Brit Marling

Başrollerinde Michael Pitt ve Brit Marling yer alan I origins Bilim kurgu ve dramının iç içe geçtiği bir filmidir. Odak noktasında bir aşk üzerinden şekillenen yapım, moleküler biyoloji alanında çalışmakta olan Ian Gray'in gözün evrimini araştırması ile başka bir boyut kazanmıştır. Gözün yapısının önceki hayattan kaldığını ve sonraki hayata aktarıldığını öne sürdüğü araştırma; felsefe, bilim, din, inanç, spiritüalizm gibi kavramlara değinmiş ve bunlar arasındaki çatışmaları sorgulamıştır. Hayatın anlamına başka bir bakış açısı katan bu filmi mutlaka izlemenizi tavsiye ederim.

2

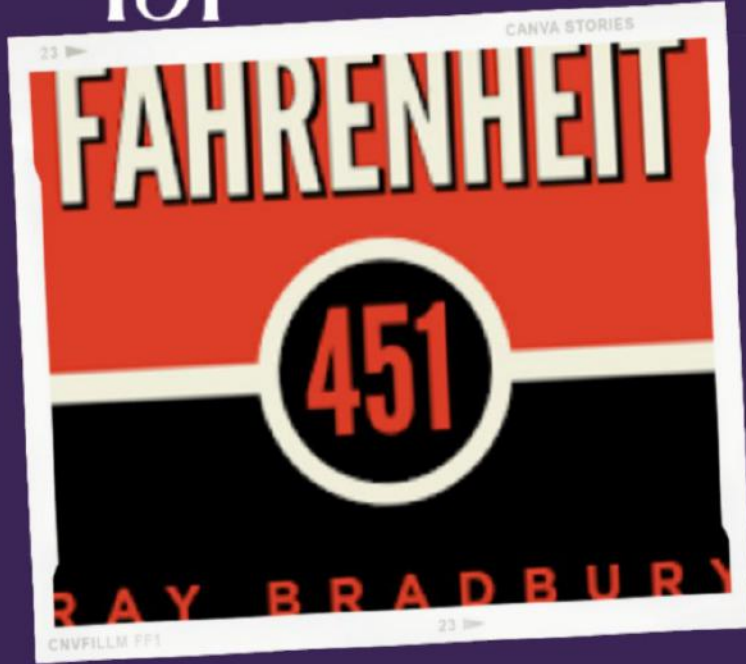
Fahrenheit 451

Yazar

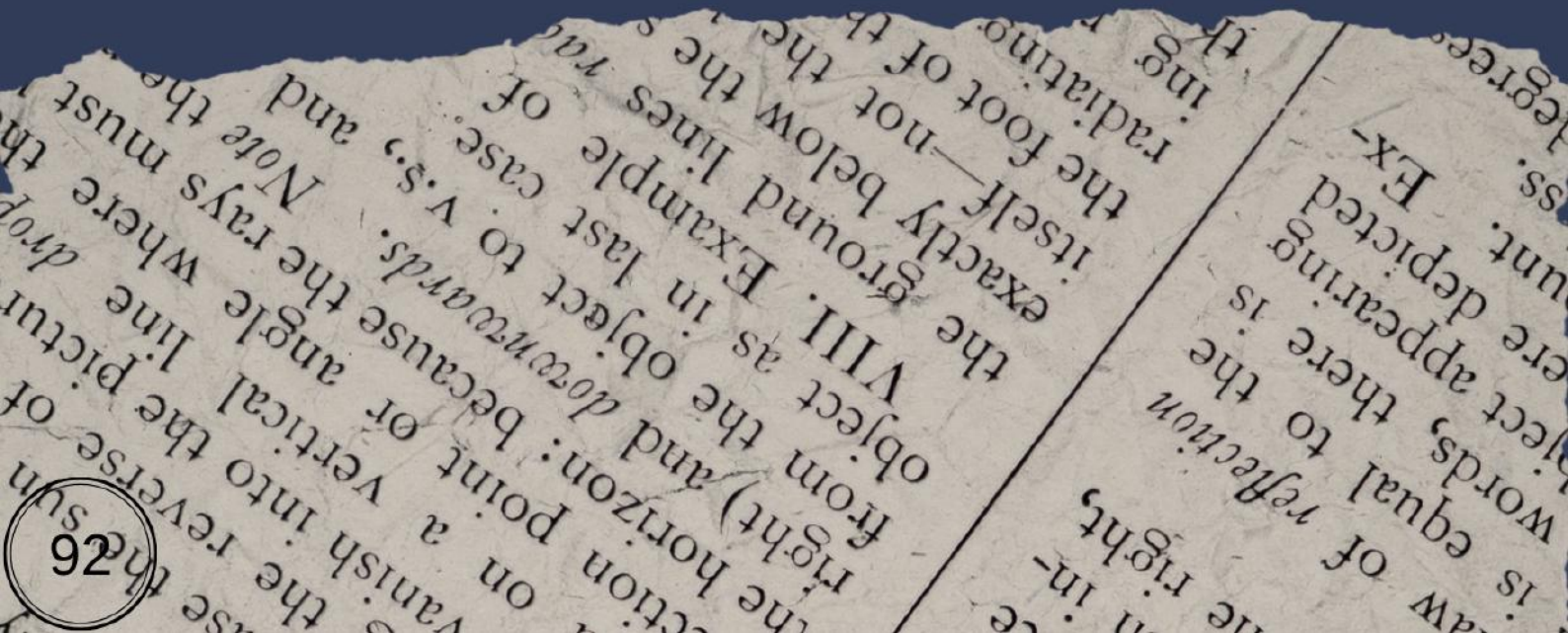
Ray Bradbury

Ana Karakter

Guy Montag

Distopik bir roman olan Fahrenheit 451, bir dünya klasiğidir. Dünya tarihinde de yüzleşmiş olduğumuz kitapların yakılması, halkın susturulması ve hükümetin istediği yönetim biçiminde kapalı bir dünyayı şekillendirmesinin kaleme alındığı muhteşem bir roman. Fakat insanoğlu her ne kadar kısıtlanmış olsa da, içgüdüsel bir merak duygusuna karşı koyamaz. Ana figürümüz Guy Montag, kitapları yakanlardan biridir, ta ki ilk kitabını okuyana kadar... Ray Bradbury, bu kitabı kendisinin yaşadığı bir olaydan esinlenerek yazmıştır. Bir polis sokakta yürürken sorgulayıcı sorular sormuş ve Bradbury yürürken bile kendisinin özgür olmadığını, kontrol altında olduğunu hissetmiştir. Kitapların, bilginin, özgürlüğün ve daha birçok şimdiki dünya koşullarının ne kadar değerli olduğunu gösteren bu romanı okumak bir aydınlanmadır.

3 Yalanın İcadi

Yönetmen
Ricky Gervais, Matthew
Robinson
Oyuncular
Ricky Gervais, Jennifer
Garner

Hiç kimsenin yalan söyleyemediği bir dünya düşünün. Daha keşfedilmemiş bir özellik
Ana karakterimiz Mark, maddi açıdan zorluklar çekmektedir. Bankada hesabında yapılan bir yanlış ile hesabına ona ait olmayan bir para geçer ve tarihte ilk defa yalan söyleyerek o parayı hesabından çeker. Herkesin her şeye inandığı bu dünyada yalan söylemek Mark için bütün kapıları teker teker açmaktadır. Fakat Mark vicdani bir yükün altında da kalmıştır. İnsanın düşünce yapısını, verdiği kararları komedi ile birleştirerek anlatan muhteşem bir film, şimdiden iyi seyirler dilerim.

5

Wall-E

Yönetmen
Andrew Stanton
Ana Karakterler
Wall-E, Eve

Bir tek diyalog geçmese bile, önemli mesajlar veren hayranlıkla izleten bir animasyon, Wall-E. 2008 yapımlı bu film, Dünya'nın acı geleceğini anlatmaktadır. İnsanların yıllar boyu çevreye attığı atıklarla Dünya yaşanamaz bir yer haline gelmiştir. İnsanlar teknolojinin de gelişmesiyle bir uzay gemisine binerek dünyayı terk etmiş arkalarında da çöpleri temizlemeri için robotlar bırakmışlardır. Wall-E adlı bu robotlardan birinin iradan ama tatlı bir hayatı vardır. Film izler, evcil hayvanı, hamam böceğini besler, dans eder ve müzik dinler. Dünya'nın yaşanabilir olup olmadığını kontrol etmeye gelen Eve adlı robot ile yaşadığı aşk hepimizin gözlerini doldurmaktadır. Bu harika film hem bir animasyon olması ile genç nesile hitaben Dünya hakkında mesajlar vermekte, hem de kalbimizi bu tatlı aşk hikayesiyle ısıtmaktadır.

KAYNAKÇA

Ahmet İman İle Felsefe Üzerine:

https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Ahmet_%C4%B0nam

Prometheus, Atatürk ve Düşünce:

<https://www.biyografya.com/biyografi/11364>

Mezunumuz İle Söyleşi: <https://www.tedankara.k12.tr/index.php/kampuste-yasam/haberler/item/3770-dunya-felsefe-gununu-kutladik>

Freedom And Obligation:

https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Arthur_Schopenhauer

Dewey Ve Türk Eğitim Sistem: <https://www.bilgiustam.com/john-dewey-ve-egitim-felsefesi/>

<https://libdigitalcollections.ku.edu.tr/digital/collection/AEFA/id/644/>

<https://www.salom.com.tr/arsiv/koseyazisi/106578/koy-enstituleri>

Feminist Felsefe:

<https://www.theatlantic.com/family/archive/2018/11/forgotten-pro-family-feminists/575683/>

Mutluluğu Yanlış Yerde Arıyor Olabilir Miyiz:

<https://www.dr.com.tr/Kitap/Felsefenin-Tesellisi/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000147487>

Antik Yunan: Spor Ve Olimpiyatlar:

<https://www.google.com/amp/s/www.absurdizi.com/antik-yunan-mitolojisinin-ilk-kadini-pandora/amp/>

Yalnızlık: <https://1000kitap.com/yazar/emil-michel-cioran>

https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Nietzsche

Stoacıardan Öğüt Var: <https://www.neokuyorum.org/stoa-felsefesi-ve-stoaci-yasama-sanati/>

<https://blog.adgager.com/stoa-felsefesi-ve-5-buyuk-ilkesi-yikici-olan-her-duyguyula-basa-cikin/>

KOINH ΛΟΓΙΚΗ (Sağduyu) Sokrates'in Savunması Üzerine:

<https://www.bilgipedia.com.tr/sokrates/>

<https://mavilotusdotorg.wordpress.com/2020/05/31/platonun-kritonu/>

<https://www.amazon.com/Phaidros-German-Platon-ebook/dp/B071JBS6MC>

Felsefe Kitaplığı Kaynakça

Bölümü

İlkçağ Felsefesi Tarihi: <https://kidega.com/kitap/ilkcag-felsefesi-tarihi-118124/detay/>

Felsefe Sözlüğü: <https://www.elifkitap.com.tr/felsefe-sozlugu-ahmet-cevizci->

Mitoloji Sözlüğü: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Mitoloji-Sozlugu-Remzi/Azra-Erhat/Din-Mitoloji/Mitoloji-Efsane/urunno=0000000054621>

Şölen: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Solen/Platon/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000443428>

Felsefenin Öyküsü: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/felsefenin-oykusu-ciltli/415504.html>

Ahlak Metafiziğinin Temellendirilmesi: <https://www.hepsiburada.com/ahlak-metafiziginin-temellendirilmesi-pm-kkdfelsefe75131>

Felsefeye Giriş: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/felsefeye-giris/517759.html>

1984: <https://www.dr.com.tr/Kitap/1984/Edebiyat/Roman/Dunya-Roman/urunno=0000000064038>

Öğretmenim Mori'yle Salı Buluşmaları:

<https://www.kitapyurdu.com/kitap/ogretmenim-moriyle-sali-bulusmalari/26845.html>

Mutsuz Olmak: <https://iletisim.com.tr/kitap/mutsuz-olmak/8813>

Kendime Düşünceler: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Kendime-Dusunceler/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0001751077001>

Toplum Sözleşmesi: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Toplum-Sozlesmesi-Hasan-Ali-Yucel-Klasikleri/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000223942>

Politika: <https://www.idefix.com/Kitap/Politika/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000054411>

Küçük Prens:

https://tr.m.wikipedia.org/wiki/K%C3%BC%C3%A7%C3%BCk_Prens

Nikomakhos'a Etik: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Nikomakhosa-Etik/Aristoteles/Felsefe/Felsefeciler/urunno=0000000578193>

İş İşten Geçti: <https://www.nostressautravail.net/i%C5%9F-i%C5%9Ften-ge%C3%A7ti-jean-paul-sartre>

Sokrates'in Savunması: [https://www.dr.com.tr/Kitap/Sokratesin-Savunmasi-](https://www.dr.com.tr/Kitap/Sokratesin-Savunmasi-Hasan-Ali-Yucel-Klasikleri/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000416798)

Hasan-Ali-Yucel-Klasikleri/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000416798

Güneş Ülkesi: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/gunes-ulkesi/74494.html>

Beyaz Zambaklar Ülkesinde: [https://www.dr.com.tr/Kitap/Beyaz-Zambaklar-](https://www.dr.com.tr/Kitap/Beyaz-Zambaklar-Ulkesinde/Edebiyat/Roman/Dunya-Klasik/urunno=0000000250242)

Ulkesinde/Edebiyat/Roman/Dunya-Klasik/urunno=0000000250242

Gülün Adı: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/gulun-adi-ciltsiz/10227.html>

Mutlu Olma Sanatı: [https://www.dr.com.tr/Kitap/Mutlu-Olma-Sanati/Arthur-](https://www.dr.com.tr/Kitap/Mutlu-Olma-Sanati/Arthur-Schopenhauer/Edebiyat/Roman/Dunya-Klasik/urunno=0001841288001)

Schopenhauer/Edebiyat/Roman/Dunya-Klasik/urunno=0001841288001

Cesur Yeni Dünya: [https://www.dr.com.tr/Kitap/Cesur-Yeni-](https://www.dr.com.tr/Kitap/Cesur-Yeni-Dunya/Edebiyat/Roman/Bilim-Kurgu/urunno=0000000066424)

Dunya/Edebiyat/Roman/Bilim-Kurgu/urunno=0000000066424

Felsefi Soruşturmalar: [https://www.kitapyurdu.com/kitap/felsefi-](https://www.kitapyurdu.com/kitap/felsefi-sorusturmalar/93486.html)

sorusturmalar/93486.html

Küçük Prens Üzerine Düşünmek: [https://www.dr.com.tr/Kitap/Kucuk-Prens-](https://www.dr.com.tr/Kitap/Kucuk-Prens-Uzerine-Dusunmek/Cocuk-Ve-Genclik/Okul-Cagi-6-10-Yas/Cocuk-Egitimetkinlik/urunno=0000000128361)

Uzerine-Dusunmek/Cocuk-Ve-Genclik/Okul-Cagi-6-10-Yas/Cocuk-

Egitimetkinlik/urunno=0000000128361

İnsan Hakları, Kavramları Ve Sorunları:

[https://www.kitapyurdu.com/kitap/insan-haklari-kavramlari-ve-](https://www.kitapyurdu.com/kitap/insan-haklari-kavramlari-ve-sorunlari/289517.html)

sorunlari/289517.html

Çıtır Çıtır Felsefe: <https://gunisigikitapligi.com/kitaplar/citir-citir-felsefe-dizisi/>

De Ki İşte: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/de-ki-iste/5832.html>

İle: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/ile/14625.html>

Aforizmalar:

[https://www.dr.com.tr/Kitap/Aforizmalar/Edebiyat/Roman/Dunya-](https://www.dr.com.tr/Kitap/Aforizmalar/Edebiyat/Roman/Dunya-Roman/urunno=0000000324712)

Roman/urunno=0000000324712

Dönüşüm: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/donusum/427453.html>

Yeraltından Notlar: [https://www.dr.com.tr/Kitap/Yeraltindan-Notlar/Fyodor-](https://www.dr.com.tr/Kitap/Yeraltindan-Notlar/Fyodor-Mihaylovic-Dostoyevski/Edebiyat/Roman/Dunya-Klasik/urunno=0001798371001)

Mihaylovic-Dostoyevski/Edebiyat/Roman/Dunya-

Klasik/urunno=0001798371001

Deliliğe Övgü: [https://www.idefix.com/Kitap/Delilige-Ovgu/Felsefe/Felsefe-](https://www.idefix.com/Kitap/Delilige-Ovgu/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000689370)

Bilimi/urunno=0000000689370

Sahip Olmak Ya Da Olmak: [https://www.dr.com.tr/Kitap/Sahip-Olmak-ya-da-](https://www.dr.com.tr/Kitap/Sahip-Olmak-ya-da-Olmak/Erich-Fromm/Egitim-Basvuru/Psikoloji-Bilimi/urunno=0000000632202)

Olmak/Erich-Fromm/Egitim-Basvuru/Psikoloji-Bilimi/urunno=0000000632202

Mutluluğun Mimarisi: [https://www.kitapyurdu.com/kitap/mutlulugun-](https://www.kitapyurdu.com/kitap/mutlulugun-mimarisi/89675.html)

mimarisi/89675.html

Dinle Küçük Adam: [https://www.kitapyurdu.com/kitap/dinle-kucuk-](https://www.kitapyurdu.com/kitap/dinle-kucuk-adam/82108.html)

adam/82108.html

Saatleri Ayarla Enstitüsü: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/saatleri-ayarlama-enstitusu/4780.html>

Felsefenin Tesellisi: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Felsefenin-Tesellisi/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000147487>

Felsefe Bilimi: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Ermis/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0001899694001>

İlyada Ve Odysseia: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/ilyada-ve-odysseia/387873.html>

İnsan Neyle Yaşar?: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Insan-Neyle-Yasar/Edebiyat/Roman/Dunya-Klasik/urunno=0001698388001>

Tutunamayanlar: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Tutunamayanlar-Butun-Eserleri-1/Oguz-Atay/Edebiyat/Roman/Turkiye-Roman/urunno=0000000061424>

Sineklerin Tanrısı: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/sineklerin-tanrиси-karton-kapak/39615.html>

Godot'yu Beklerken: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/godotyubeklerken/27474.html>

Kamusallığın Yapısal Dönüşümü: <https://www.idefix.com/Kitap/Kamusalligin-Yapısal-Donusumu/Arastirma-Tarih/Sosyoloji/urunno=0000000061880>

Mutluluğun Metafizigi: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Gercek-Mutlulugun-Metafizigi/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000665434>

Antik Felsefe: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Antik-Felsefe-Cilt-1/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0001722941001>

Korku Ve Titreme: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/korku-ve-titreme/328010.html>

Deliliğin Tarihi: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/deliligin-tarihi/88478.html>

İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Tarifi: <https://www.dr.com.tr/Kitap/Insanlar-Arasındaki-Esitsizligin-Kaynagi/JJ-Rousseau/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000061211>

Bir Gün Kolunda Bir Ornitorenkle Bara Girer:

<https://www.idefix.com/Kitap/Platon-Bir-Gun-Kolunda-Bir-Ornitorenkle-Bara-Girer/Felsefe/Felsefe-Bilimi/urunno=0000000328925>

